

సోమోయ వైద్య చింతామణి.

డాక్టర్. రామకృష్ణ సూర్యనారాయణస్వామి,
యం.డి. [బనారస్]

434
13999.

మొదటి కూర్పు 1000 ప్రతులు.

తెనాలి, లలిత ముద్రాక్షరశాలయము
పి. ఏ. శర్మచే,
సం. 20వ రోజు

1927

శ్రీ గిరిజా గ్రంథాలయం

[సం. రు 3-0-0]

For Personal Use Only
Not For Commercial Printing/
Distribution

వ్యక్తిగత ఉపయోగం కోసం మాత్రమే,
పంపిణీ వాణిజ్య ముద్రణ కోసం కాదు.

శ్రీరామకృష్ణ పరబ్రహ్మ శేషము.

భూమిక

ఆంధ్రమహాజనులారా!

హోమ్యపతి వైద్యవిధానము మన ఆంధ్రదేశము నందింపజేసిన వ్యాపించియుండలేదు. ఉత్తరహిందూస్తానమునందు కలకత్తా మొదలగు నగరములలో నీ వైద్యవిధానమును బాగుగ జ్ఞాపించెదరు. ఆంధ్రదేశమునందు తీనిని జనివినవారు జాలరమ్మనగ నుండుటచేతనున్న, నిరసనకే మహనీయులైనను తీని శాంధ్రీకరించుటకు ప్రయత్నియు చేయకపోవుట చేతను, నిది వ్యాపింపకపోవుటకు ముఖ్యకారణ మయ్యెను. ప్రస్తుత దేశపరిస్థితులనుబట్టి ప్రతివారికిని దేశాభ్యుదయ నిమిత్తమై, యీ వైద్యము శ్రేయోకరముట యత్యాధిశ్ఠికమైయున్నది. ఏలయునగా! పాశ్చాత్య వాగ్వికత మనదేశమునందు విస్తారముగ ప్రబలియుండుటచేత, అపాయకరములను అశాశ్వత కరములను నగు విదేశీద్రుగావారములను మన తేశములు ఆచరించుచుండుటచే, శోగములేని మానవుడు మనదేశమున కన్పట్టును. అదియునుం గాక ప్రస్తుత పరిస్థితులయందు వైద్యులు ప్రతి స్వల్పరోగమునకును, గొన్ని విషపదార్థములను పూడులతో శరీరమునందు జొరపి (Injections) కీక్రమములతో నుడిచెదమని ప్రజలను మోసపుచ్చి భవమున గ్రహించుచున్నారు. ఎనయు శోగములకై బాధనా తాత్కాలికముగ ఉపశమనము పొందించినను, పూర్వ నిర్వహింపజేయలేక పోవుచున్నారు.

విషప్రయోగము లేకుండగ వ్యాధుల నివారించలేరుటకు మత్యముక వైద్యవిధానము లోకమునందున్నదా లేదా యను శంకదోషముపరివృత్తు

(ii)

అడవువచ్చును. అట్లు సందేహింపబడినారు. కారణమేమన! మహాత్ముడు సామ్యత్వధన్యులకి సామూహవానిమాన్ (Samuel Hahnemann) ను గొప్ప విశిష్టత కల వైద్యశాస్త్రజ్ఞుడు జర్మనీదేశమున క్షాని (Saxony) పరగణామందు మెస్సేసు (Messsen) అను గ్రామమున 1775 సం. ఏప్రిల్ 10 వ తేదీన జన్మించెను. లీప్సిక్ (Leipsic) నుండి (Vienna) లయందు విద్యాభ్యాస మొనరించి ఎర్లాంగన్ (Erlangen) యందు 1779 సం.లో యం. డి. (M. D.) డిగ్రీని స్వీకరించెను. యూనివర్సిటీ ఖండములందలి వైద్య పట్టణములందు పనిచేయుచు వారి వ్యాధి వివరములకి, ఈ వైద్య విధానమును కనిపెట్టియున్నాడు. ఈ గ్రామమున పుట్టిన వాడైనా శాస్త్రజ్ఞుడు [Chemist.] ఈయన పారిష్ పట్టణమునందు గొప్ప సాధకముచేసి యీ వైద్య విధానమును ప్రచారమునకు తెచ్చి 80 సం. వచ్చింది ప్యారిష్ పట్టణమునందే 1848 సం.న కాలధర్మము నొందెను. ఈయన అట్టి మహాశయనితేత ప్రచారమునకు తెచ్చిన వీ వైద్య విధానమే. వీనినే "హోమో పతి వైద్య" మందురు. అట్టి మహాశయనితే స్థాపించి ఈ కొలది కాలములోనే ప్రపంచమునందంతటను వ్యాపించి సమస్తమైన జీవధరాజులకుండు మిన్నయని గొప్ప వైద్యపండితులచే నింత సమస్త నిర్వివాదాశ్చిముగా నంగీకరింపబడుచుండుటయేగాక ఖండారములందునూడ ననేక కళాకాలలు స్థాపింపబడి పరిపాలనాధికారులచే స్థాపింపబడుచున్నవి. ఇట్టియున్నత వైద్య సమస్త వాఙ్మయములయందు ప్రచురింపబడి యుండి మన యాంధ్ర భాషయందు లేవండుటచే నీ చిన్న పాత్రమును వ్రాయవలెనెట్టిది. ఈ వైద్య విధానమునందు వ్రాయబడిన జీవధర్మములను తెచ్చుచుకొని గృహమందుంచుకొని వ్యాధులు సంభవించిన ప్రారంభదశయందే జీవధర్మములను, ఈ క్రింది చెప్పబడు విధానములతో ఆతిజగ్రహిణి సేవించిన, అన్యుతముగ వ్యాధులంతరించుటయేగాక చెడిపోవుటకు సిద్ధముగానున్న ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుటకు మిగుల సహకారియగును. ఈ మందులు నిరపాయకగ మైనవియు,

(iii)

కీర్తుకాలముననే శిథిలమైన గుణమిచ్చుననియునై యున్నవి. వీనిని చంటి పిల్లలకును, గర్భవతులకును నిర్భయముగా వాడవచ్చును. వీనిని తొట్టి వైద్యముచేయువారు వాడిన ద్విగుణీకృత గుణమునుపొందగలరు. ఎన్ని వైద్యములైనను చేయించి వీరిని వ్యాధివదలదరదని ఆశవదలకొనినవారు, ఈ మందులను సేవించి నుష్ఠిరమైన ఆరోగ్యమును పొందెదరని దృఢమైన నమ్మకముతో చెప్పుచున్నాను. కనుక ఈ "హోమో పతి" వైద్యమును ఆంధ్రదేశమునందున్న సమస్తజనులు నమ్మకముతో వాడెదరని నమ్మకముతో తొలితొలి విరమించుచున్నాడను. ఈ గ్రంథము వ్రాయు సమయము, ముద్రణకై యిచ్చినప్పుడును, నాకు దేహస్వస్థత సరిగాలేనందున గ్రంథము వచ్చొత్తించుటయందుగాని, వ్రాయుటయందుగాని, వెళ్ళుదోషము లుండవచ్చును. చదువరులు అవి యన్నియు విశ్వముగా గ్రహించి, నన్ను చున్నింపవేడెదను. ఇది ప్రథమముద్రణ మైనందున ఇందుండు లోపములను నాకు తెలియపరచిన వైద్య సోదరులకు వందనము లర్పించుచు స్వీతీయ ముద్రణమునందు వానిని సమరించెదను.

వ లి వే రు,

1-11-27.

}

ఇట్లు విధేయుడు,

Dr. R. SURYANARAYANA RAO,
M. D. (Bieo.)

VOLIVERU,

Guntur Dt.

1. బోషధములను శుభ్రముగ గదులయందుంచవలెను.
2. పెంట్లు మొదలగు నువాసన ద్రవ్యముల చెంతను, మిరప, చల్లె, ఇంగుర మొదలగు ఘాటువస్తువుల చెంత బోషధముల నుంచరాదు. బోషధములకు గూబినిన క్యాంఫరునుగూడ బోషధములచెంతనుంచరాదు.
3. ఏపనిచేయుచున్నను బోషధమును దీసి వాడుటకు చేతులను శుభ్రపరచుకొని బోషధములను వాడుచుండవలయును.
4. రోగులు మాత్రలను చేర్చియుందు చాలసేపుంచుకొన రాదు.
5. రోగులు మాత్రలను మ్రింగక నోటిలోనేసి చప్పరించుచుండవలెను.
6. ద్రావకమును వాడవలసినచి నల్లము హస్తమును శుభ్రపరచుకొని నీసాను పదిపై నై చూతను. నీసా మూర్తి కానించి ఒక చుక్కను అర బొమ్మ కాది చల్లార్చిన నీటియందువేసి మోతాదుగా నీయవలెను.
7. వ్యాధి యెక్కువగానుండి, త్వరితముగా గుణము కనుబడవలయునన్న ఒక అవున్న వేడినీటియందు 12-15 మాత్రల వరకు వేసి కలిపిన తరువాత నీసానుపదిపై ఎంచామోతాదుగా ప్రతి రోజు 10 నిమిషముల కొక మార్చువలెను. ఉద్రేకము తగ్గిన కొలదిని మోతాదులను ఆలశ్యముగా నివృచించవలెను.
8. అవుషధము పుచ్చుకొనుటకు ముందుగాని వెనుకగాని నోకగంటు వరకు అహారము తీసికొనరాదు. దాహము కావలయున్నత్రాగవచ్చును.
9. ఔషధ, పులును, కారము, ఆద, నూనె, గుమ్మడి, అజీర్ణము చేయకదాగ్ధములను మానివేయుట, మితాహారమును నియమితకాలమునపై పుచ్చుకొనవలెను.
10. నిద్రనండి లేచి అవుషధము నెక్కుమును నోగికి నీయరాదు.
11. నోగిపండు గదులను, పడకకు శుభ్రముగానుంచి కాలికన్నులను కలిపియు తెంచుచుంచి, నిశ్చింతములందు పడుండబెట్టవలెను.
12. వ్యాధి భయంకరమైనదియు, మృత్యువనియు నోగికి చెప్పవలయు. వ్యాధి యెక్కువగా నున్నచో ప్రతి కొన్నికాలమునను అనగా

ప్రతి 10-15 నిమిషములను అవుషధమును వాడుచు నోక గంటలో నుగ గము కనుబడనిచో అవుషధమును మార్పుచుండవలయును. ఒకవేళ పొట పాటున 1-2 మాత్రలు యెక్కువ తక్కువలు నోగి కచ్చినను యెంత మాత్రము ప్రమాదములేదు

13. చికిత్సా విధానమునందు వ్యాధి పెట్టుల నివారణచేయబడునో వ్రాయబడినది. ఈ వైద్యవిధానమునందు నోగ గుణములే ముఖ్యముగా వ్యాధులపేర్లు ప్రధానముగావు అందుచే నొక్కొక వ్యాధిపేరు వ్రాసి దానికొంద ముఖ్యమైన మందును, దానికెదురక అవ్యాధిలోని ముఖ్యలక్షణములను వ్రాయబడియున్నవి. ఇది మొదటకొంచెము కష్టముగ కనుబడినను చదువరులు చూచుచున్నకొలదిని సులభముగనుండును మందు ప్రక్కను అంకజేసి యుండునది మందు సత్తువని గ్రహింపవలయును. ఉదాహరణము:— ప్లాంటాగో Q; ఆకోనైటు R; నవ్పవామిక R; దెసిలనం 200. Q అని వ్రాసి యుండుచుందును ధీటానుయు లేక వాడుక ఇదమునందు మదర్ టింక్చర్ (Mother Tincture) అనియు అందురు, ఒక్కొకమందును మీరు 1, 2 ద్రామలకన్న యెక్కువ తెప్పించుకొనవలసినంత పనిలేదు కారణమేమన? ప్లాంటాగో Q అను మందును అవుషధనీవకొరకై తెప్పించెదరనుకొనుదు. ఒక అవున్న గ్లాసునందు 60° స్పిరిట్ ఆఫ్ వైనును (60° Spirit of Wine) వేసి, వక ద్రామ బుడ్డిలో అస్సెరుటును 15 లేక 20 చుక్కలు కాళీయుండునట్లుగాపోసి, అందు ప్లాంటాగో Q అనుమందునీసాను 4, 5 సార్లు పదిపై తిరదాను వీసి తె వక ద్రామ బుడ్డియందుండు స్పిరిట్ ఆఫ్ వైనులో 10 చుక్కలువేసి నీసాను మూతయుంచి 20 శెకండు లా నీసాను పదిపై నది 15 సత్తువుగలమందు యగును 2వ సత్తువును పుచ్చులయునన్న, ఒక ద్రామ బుడ్డియందు స్పిరిట్ ఆఫ్ వైనును 20 చుక్కలు కాళీయుండునట్లుగాపోసి, అందు 1వ సత్తువుగలమందు నీసాను పదిపై 10 చుక్కలువేసి మూతయుంచి 20 శెకండులా నీసాను గూడ పదిపై అప్పుడది 2వ సత్తువుగల మందు యగును. వైవిధ్యముగనే 20 చుక్కలను కలుపును, మదుపును 2 ద్రామల బోషధమునుగూడ తయారుచేసివనవచ్చును. అటుల 12వ సత్తువుగలమందు వరకును తయారు చేసికొనవలెను. 1వ సత్తువుగల అవుషధమైన తరువాత మరల 2వ గాని, 1వ సత్తువుగాని, 2వ సత్తువుగాని, 3వ సత్తువుగాని

గాని కంపెనీనుండి తెప్పించి వైదిధ్యముగా 12వ సత్తువమందువరకు తయారు చేసికొనుచుండిన మందులు త్వరలో తెప్పించుకొనునంతయు, యెక్కువ తెప్పించుకొనునంతయు లేక యెక్కువతయారుచేసికొనునంతయు అగత్యము పట్టుకయుండును. 30వ సత్తువని వ్రాయబడినవోటచుట్టును మీరు 29వ సత్తువగల అవుషధమును తెప్పించుకొనవలయును. 29వ సత్తువ అయిపోవుచున్నప్పుడు ఒక ద్రాము బుడ్డియందుగాని, రెండుద్రాముల బుడ్డియందుగాని స్పిరిట్ అక్వైజనును 7, 8 చుక్కలు కాళీయుండున్నగానీ? అందు 29 సత్తువుగల సీసాను గదిపి 2 చుక్కలుచేసి, మరల వాసీసానుగూడ 20 శాతములు గదిపిన అప్పుడది 30 వ సత్తువుగల మందుయగును. 31వ సత్తువ వరకు నీవిధముగ తయారుచేసి అది అయిపోయిన తరువాత కంపెనీ నుండి మరల 29 సత్తువును తెప్పించుకొనవలెను. 200లు సత్తువని వ్రాయబడినవోట 199వ సత్తువును తెప్పించుకొనవలెను. ఈవిధముగనే 201 వ సత్తువరకు 2 చుక్కలను కలిపి అది అయిపోవుచున్నప్పుడు 199వ సత్తువుగల అవుషధమును తెప్పించుకొనవలయును.

14 పిల్కూల్లునుగాని, గ్లోబూల్లునుగాని తెప్పించి దగ్గరనుంచుకొని రెండు ద్రాముల సీసాలకు చీటిలనంటించి సత్తువును మందుచేయుచున్నానీ అందు గ్లోబూల్లు అను పంచదార మౌత్రలనుచేసి, ఆకేయగల అవుషధ ఆరఘును గదిపి 5, 8 చుక్కలవరకు మాత్రలందుచేసి పదుపలయయును. అటుల గదిపినవో సీసాలలోని మాత్రల కన్నిటికిని ఆరఘు అంటుకొనును. అప్పుడది వాడుట పడయోగముగనుండును. ఈమాత్రలనే మోతాదునకొక మాత్ర చొప్పున వాడుచుండవలెను. సీసాందుండు మాత్రలైన తరువాతి మరల ఆసత్తువుగల మందును కలపవలయునుగాని, వేరొకమందును దొడ్డిగ్గరసత్తువు కలిపిన సీసాలలో తక్కువసత్తువును కలిపిన వనిపనిచేయవు. వేరేమి? ఒక అవుషధమాత్రను పట్టుకొని ఆచేతితో చురియొక అవుషధ మాత్రను/పట్టుకొనినవో అనుచుదనిచేయను. కనుక అవుషధమును సాగ్నిత్యైవంతకరదన ముట్టుకొనక కానితమును చొప్పిక నేర్పుచుకొని అందు మాత్రలందుచేసి యివ్వవలెను. ఒక నేక ద్రామము 1, 2 మాత్రలుయెక్కువగాపడి, చేతితో ముట్టుకొని సీసాలలో మాత్రలు చేయుట తటస్థించినయెడల చేతిని శుభ్రముగ కడుగుకొని చురియొకమందును వాడవలయును.

ఈ గ్రంథమునందుగల ఔషధములు.

1 ఆసిడ్ ఆసిటిక్ 2 ఆసిడ్ బెంజాయిక్ 3 ఆసిడ్ హైడ్రోక్లియానిక్ 4 ఆసిడ్ లాక్టిక్ 5 ఆసిడ్ ముర్ 6 ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6 B. ఆసిడ్ ఆక్సాలిక్ 7 ఆసిడ్ ఫాస్ 8 ఆసిడ్ పిక్రిక్ 9 ఆసిడ్ సల్ఫ్యూరిక్

10 ఎవిన్సిగ్ 11 అకోనైటు 12 యాస్టియా రేసి మోస 13 యాగ్నన్ కాస్టన్ 14 ఎగేరికన్ మస్కేరియన్ 15 యెసెక్యులసుహిప్ 16 యెత్యూజకినాషియం 17 ఎలియం సీసా 18 ఎలియం తెల్లవా 19 ఆలోసు 20 ఎలెట్రెసుఫారిసోజ 21 అల్బ్యూమినా 21 (a) అల్బ్యూమెన్ 22 యాంబ్రగ్రీషియ 23 అమ్మోనియంకార్బ 24 అమ్మోనియం కాస్టికం 25 అమ్మోనియం ముర్ 26 అమిల్ నైట్రేటు 27 ఎనకార్డియంటెరి యంబేల్ 28 యాంటిమోనియం క్రూడం 29 యాంటిమోనియంటార్టారికం 30 ఎపిన్ మెల్లిఫికా 31 ఎపోమార్పియా 32 ఎపోసైనం కెనాబినం 33 అర్జంటం మెటాలిక్ 34 అర్జంటం నైట్రిక్ 35 అర్నిక్ 36 అర్నిక్ ఆల్బం 37 ఆర్టెమేసియవ ల్లరిన్ 38 ఎసపోయిటిడా 39 ఆరం మెటాలిక్

40 బార్బటకార్బ 41 బాప్టిషియా 42 బెసిలినం 43 బెరబెరిన్ 44 బెల్లడోన 45 బ్లాటూటరియంటలిన్ 46 బెల్లిన్ పెరెనిన్ 47 బారాక్సు 48 బావిప్ 49 బొత్తాపు 50 బ్రయోనియ 51 కాలే కేరియకార్పొనిక్ 52 కాలే కే

(ii)

52 పాపాపాక 53 కలాపియంసెన్ 54 కాల కేరియల్లరాట
55 కనవిన్ ఇండిక 56 కనవిన్ సతీవ 57 క్యాంఫర్ 58 కార్బన్
59 కార్బనైట్ 60 కార్బనియంసల్ఫు 61 కార్బన్
62 కాప్రికం 63 కాప్రికం 64 సైనోథన్ అమెరికాన్
65 ఛమోమిల్లా 66 ఛెర్రాథన్ వర్షినిక 67 ఛలిడోనియం
68 ముజన్ 69 ఛనినం అర్బివికోసం 69 ఛనినం సల్ఫ్యూరికం
70 ఛైనా లేక సింకోస 71 సికూటవికోస 72 సివ 73 సివబ
74 సిమిసిఫ్యూర్ 75 కోక్యులన్ 76 కొకన్ కాప్రి 77 కాఫీ
78 కాల్చికం 79 కొలసైంధిన్ 80 కోనియం
81 కొపైబా 82 కొలిన్ హనియ 83 కొరాలి
84 క్రొకన్ సతీవ 85 క్రొటాలక మార్డిడన్
86 క్రొటోక్రిటియం 87 కుప్రం అమెరికం 88 కుప్రంమెటా
89 క్రిమిన్ 90 డిజిటలిస్ 91 డయస్ట్రోనియవిల్లోస
92 డొలికోసు 93 డ్రోసిర 94 డల్ కమిర 95 ఎలాటేరియం
96 యెహోలియం వర్షిలియేటు 97 యెఫ్రేమియ
98 ఈక్వెజటం 99 ఎరిజెన్

100 ఫెర్రం అయోడైడు 101 ఫెర్రింగ్ మెటాలికం
102 ఫెర్రం పాపాపాక 103 ఫెరిక్యుమాన్ 104 జెల్ సీమియం
105 జోఫోన్ 106 స్ట్రోమియ 107 గ్నాఫలియం 108 గ్రా
109 గల్ ఫియ 110 గులగినియాన్ 111 హెలిజ్
112 హెమామెలిస్ 113 హీనాన్ సల్ఫు 114 హైడ్రా

(iii)

స్ట్రెన్ 115 హైడ్రోకొటాలను 116 హైడ్రోహనినం 117 హై
సాను 118 ఇగ్నీషియ 119 ఇక్టయింజినం 120 అయో
డియం 121 ఇపికాకు 122 ఎరినువర్సికోల్ 123 జబారాకా
124 జకరాడగులాడి 125 జట్రోఫుర్కాన్

126 కలి బ్రెక్రోమికం 127 కలిబ్రామాటం 127 a కలి
కార్బు 128 కలిసియనాటం 129 కలిహైడ్రోజిడికం లేక
అయోడైడు 130 కలిమ్యూర్ పటికం 131 కలిఫాస్పరికం
132 కలిసాలిసిలికం 133 కలిసల్ఫ్యూరికం 134 కాలేమియ
లాట్ 135 క్రియోసాటం

136 లాతెసెన్ 137 లాచెనాన్ థన్ 138 లెడంపాల్
139 లెప్టాక్ర 140 లిలియం ట్రిగినం 141 లోబెలియ
142 లైకపోడియం

143 మాగ్నీషియపాస్ఫేరిక 144 మెంగనంఅసెటిక
145 మెలాండ్రినం 146 మెలిలోటన్ 147 మెల్లిఫాలియం
148 మెర్క్యూరియను బిక్-అయోడైడు 149 మెర్క్యూరియను
కరోసివను 150 మెర్క్యూరియను సాలిబిలిన్ 151 మెర్క్యూ
రియన్ వివన్ 152 మెర్క్యూరియను ప్రోటోఅయోడైడు
153 మెజీరియం 154 మెఫిటిన్ 155 మోస్కన్ 156 నాట్రం
ఆక్సినికం 157 నాట్రం కార్బోనికం 158 నాట్రంగ్మ్యురేటికం
159 నాట్రంఫాస్ఫేరికం 160 నాట్రం సల్ఫ్యూరికం 161 న్యూ
పా 5 లూట్ 162 నక్కుమెక్కుట 163 నక్కుసామిక 164 బయ
నాథిక్రొకాట 165 బయికోఫిరాబెన్నిన్ 166 టపియం
167 పెక్ట్యూసిక్ 168 పెక్టోలియం 169 పెక్టోపెలిసం
170 ఫానోపెరం 171 పిలోజియం 172 ఫిస్కస్

173 ఫిష్టాస్త్రి 174 ఫిష్టాంక 175 ప్లాటానో 176 ప్లాటినా
177 ప్రింజుమెటాలికం 178 పొజ్జోఫిలం 179 పార్తెనం
180 పల్మటో 181 పెరోజో

152 రానాబ్యాపా లేక బ్యాపా 183 రానాకృష్ణుని
153 బాపా 154 తేజియం బ్రామాటం 185 రాటకోహియ
186 రాటకోజ్జగడ 187 రుమాన్ అరోమాటిక 188 రుమాన్
189 రాక్సికోజ్జగడ 189 తిసిన్వ కామ్ 190 రామెక్కు
191 రాబినియ 192 రూటాగ్రావోలెన్సు

193 శాబివ 194 శాంబుక 195 శాంగునరయ
196 శాంకానైను 197 సిల్లా 198 శేకళక 199 సలి
200 శేషియ 201 శేషి 202 శేషియ 203 శేషి
204 సాలిదానవర్ 205 స్పిశలియ 206 స్పాంజియ
207 స్పాం 208 స్పాఫిక్తానియ 209 స్పామోనియం
210 సల్ఫర్ 211 సిఫిలియం 212 సింహాకార్యుకేసిమోజ
213 సింఫిటం 214 సిజిజయంబాంబాలికం

215 కారకముల 216 క్లుప్తము 217 టెం
218 భాషి మర్నానా 219 మ్యాజ 220 బాకం
221 బిలియం 222 బిల్లియం 223 పైచామినిం

224 యుధానియం వైదికం 225 యుక్తికాయురేన్దు
226 వాక్యనినం 227 వేదయోనినం 228 వేదేరియాన
229 వేదాత్మం ఆత్మం 230 వేదాత్మం నిర్మలం 231 వైభవం
232 వైభవం 233 విద్యానం బహురావం 234 విద్యం ఆత్మం
235 వాక్యోద్భవం 236 జంకం మోక్షాలికం 237 జంకం
238 జంకం

❧ విషయ సూచిక. ❧

		పేజీ.
1	సామాన్య జ్వరము	1
2	విడిచివిడిచి వచ్చేడు జ్వరము	3
3	దద్దులతో కూడిన జ్వరము	8
4	విష పడినెము	9
5	దోష జ్వరము	11
6	సన్నిపాతజ్వరము	12
7	సూతికా జ్వరము	19
8	మకూచికము	23
9	తడవర లేన చిన్న మృతాదు	26
10	విశూచి	28
11	ఆత్తిసారము	36
12	గ్రహణి	40
13	మలబద్ధము	45
14	ఆజీర్ణము	49
15	మూలవ్యాధి	53
16	వచనము వచ్చినట్లుండుట, వాంతి	55
17	పచ్చకామెర్లు	58
18	పొండుకోగము	60
19	ఉబ్బుకోగము	62
20	స్నేహము	66
21	చెవిబాధలు	68
22	పళ్ళజబ్బులు	72

23	కండ్లబాధలు	...	74
24	శూలనొప్పి	...	80
25	తలనొప్పి	...	82
26	మేహవాతపునొప్పలు	...	87
27	ఎక్కిళ్ళు	...	94
28	పడిశము	...	96
29	దగ్గు	...	98
30	డగ్గుత్తిక	...	108
31	కోరింతదగ్గు	...	104
32	ఉబ్బుసము	...	105
33	పక్షవాతము	...	110
34	నోటిపూత	...	112
35	ముక్కునుండిరక్తము కారుట	...	113
36	దగ్గుటవల్లను, తెబ్బతగులుటవల్లను కంటినుండి రక్తము కారుట	...	115
37	గవద బిళ్ళలు	...	115
38	ఎండచెబ్బ లేక వడచెబ్బ	...	116
39	నిద్రలేమి	...	118
40	బోదకాలు	...	120
41	గుండె దడగా కొట్టుకొనుట	...	120
42	పురీష వాళము దురదగనుండుట	...	121
43	ఏడికపాములు, నులిపురుగు	...	125
44	పిచ్చిపక్కలు, ఎలుకలు మొదలగు జంతువులుకరుచుటవలనకలిగిన జబ్బులు...	...	128
45	గాయములు	...	129
46	బుడ్డ	...	131

47	ఇండ్రీయ నష్టము	...	133
48	సెగరోగము	...	138
49	కొరుపడు	...	142
50	వడిశగడ్డలు	...	143
51	వరుపులు	...	144
52	దురద	...	146
53	తామర	...	147
54	సవామేహము	...	147
55	వసుమత్యాధి	...	150
56	మధుమేహము, అతిమూత్రము	...	152
57	నొప్పితోగూడిన ఋతుస్రావము	...	156
58	యెక్కువగా ఋతుస్రావమగుట	...	159
59	ఋతుస్రావము పరిమాణముతగ్గి వచ్చుట	...	163
60	ఋతుస్రావముఆగి ముక్కువెంట, ఆసనమువెంట, గర్భమువెంట ప్రతి 28 రోజులకు వచ్చుచుండుట..	...	164
61	క్రమము తప్పి వచ్చుట	...	165
62	ఋతుస్రావము ఆగిపోవుట	...	166
63	ఋతుస్రావము అలస్యముగవచ్చుట	...	167
64	అపస్మారము	...	169
65	మూర్ఛరోగము	...	172
66	గర్భవతికి కలుగు జబ్బులు	...	175

శుద్ధ పత్రిక.

పుట	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
58	20	పితౄశ్రమమునందు	పితౄశ్రమమునందు
86	4	సత్తువగలదానికి	సత్తువగలదానికి
88	10	కళ్ళు	కళ్ళు
89	12	వేసవికాలము	వేసవికాలము
90	11	లెగబాటు	లెగబాటు
118	13	దీనినివలన	దీనివలన
119	9	రక్తస్రావములనను	రక్తస్రావములవలనను
122	1	అటుల	అటుల
125	13	పురుగులయొన్న	పురుగులయొన్న
128	9	అటులచేసినది	అటులచేసినది
129	19	ఆంగమీద	ఆంగముమీద
131	3	వ్యాసులైనను	వ్యాసులైనను
132	6	పవర్ణము	పూర్ణము
133	13	స్వప్నమందు	స్వప్నమందు
134	11	చారలమాదిరిగా	చారలమాదిరిగా
141	3	సుగుణముబాగానున్న	సుగుణముగానున్న
141	8	రోజును	రోజును
150	7	యోనిని	యోని
151	2	మగునొప్పులు	మంతనొప్పులు
152	10	వామేహము	సవామేహము
157	13	కండెలుకట్టినట్లుగానొప్పి గర్భమునందును	పిరుదులయొందును, గర్భము నందును, కండెలు కట్టి నట్లుగానొప్పి
160	22	మూత్రముతోశము	మూత్రతోశము

ఓమ్

శ్రీరామకృష్ణ పరబ్రహ్మజేనమః

హోమ్యోవైద్యచింతామణి.

చికిత్సావిధానము.

1. సామాన్య జ్వరము. (Simple Fever)

అకొనైటు 6 (Aconite 6) :— ఇది జ్వరములలో ప్రధానావధమని చెప్పవచ్చును. జ్వరముతోచేమట; ముఖము వేడిగాను, ఎరుపుగాను, వెలవెలబోవుచునుండి, ఎక్కువ చల్లనినీళ్ళు త్రాగుటయందభిలాష, నాడి వుద్రేకముగానుండి, రోగికి అవిశ్రాంతి ఆవేదన వుండి, రోగి తను జీవించననే భయముతో వైద్యునితోను చుట్టుప్రక్కవారితోను కను పరుచుచుండి, జ్వరము సాయంతనమునను, రాత్రి నిద్రపోవు సమయమున హెచ్చుగానుండిన దీనిని రోజుకు 4 మోతాదులను వాడవలయును.

బెల్లాడోన 30. (Belladonna 30) :— చేమటగుడ్డ కప్పుకున్న భాగములందుపోయుచు, అడిగినదానికి జవాబు సగము కళ్ళుమూసుకొని పరాకుగా చెప్పచుండి, కండ్లుఎరుపు, తల నొప్పి, భయంకరమగు జంతువులను వింతముఖములను

చూచుచున్నట్లు కలలుగనుచు పులిక్కిపడుచు, దగ్గరనున్న వారిని కరవబోవుటయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోతాదులను వాడవలయును.

N. B. జ్వరము 102°, 103°, 104° (డిగ్రీలు) జాటుచుండిన గోరువెచ్చని నీటిలో పరిశుభ్రముగా తెల్లని గుడ్డను తడిసి, కొద్దిగాపిండి, రోగియొక్క శరీరమునంతయు తుడిచి పెంటనే పొడిగుడ్డచే ఆరునట్లుగా తుడవవలయును. రెండవది సమస్తోష్ణజలము రెండు వెడల్పు గిన్నెలయందుంచి, ఒక గిన్నె మంచముక్రిందనుంచి రోగిని కూర్చుండబెట్టి పాదముల నందు ముంచమని చెప్పవలెను. రెండవగిన్నెను వడియందుంచి చేతులను అందు ముంచవలసినట్లు చేయవలెను. ఇటుల 5 నిమిషముల మొదలు 10 నిమిషములవరకు చేసివచ్చాలను. పై రెండువిధములలో నేడి సులువనితోచినను లేక రెండువిధములుగను ఏజ్వరమునందైనను రోజుకు 8-10 మార్లు చేయవచ్చును. అటులచేసిన శరీరము శుభ్రముగానుండుటయేగాక ఎక్కువగా దురవస్థకు రానున్న జ్వరమును కాపాడుకొనుటకు మిగుల సహాయకారియగును. తల నెప్పి, మాగన్ను ప్రాముఖ్యముగానున్న ఉడుకులాము ఒకడ్రామును 6 ఔన్సుల చల్లనినీటియందుంచి, రెండుగుడ్డలను అందుతడిసి, ఒకదానిని రెండుపార్శ్వములకును వ్రేలాడునట్లుగా ముఖముమీదకప్పి,

రెండవ దానిని షుమారు బెత్తెడు గుడ్డగా బొడ్డుమీద వేయవలయును.

ఆహారము:—వియ్యపునూకలు వేయించి విసిరినవిగాని, గోధుమనూకలుగాని ఆపుపాలతో జావకాచి ఇవ్వవలెను. చిట్టుడుకునీళ్ళనుగాని, బాల్లగింజల జావగాని కాచి ఇయ్యవచ్చును. పైనుదహరించిన నూకలను షుమారు మూడువేళ్ళకు వచ్చినంతపొడినే వేయవలయునుగాని అంతకంటె మిక్కుటముగావేసి జావకాచి యిచ్చినచో పక్కంటుచేయును.

2. విడిచివిడిచి వచ్చేడు జ్వరము.

(Ague or Intermittent Fever).

దీనినే మన్యపుజ్వరమనియు, పాళీజ్వరమనియు, చలి జ్వరమనియు అందురు. ఇది ప్రతిదినమునగాని, దినమువిడచి దినమునగాని, రెండు రోజులకొకమారుగాని వచ్చుచుండును.

ఎపిస్ మెల్లిఫికా 3 (Apis Mellifica 3):— జ్వరము, ఎక్కువ చలిన్ని, దాహమును కలిగి, వేడిపదార్థములను వేడిగానుండుగదులను భరింపలేక, చల్లనినీటివల్ల, చల్లనిగాలివల్ల సుగుణముగానుండి, తెల్లపగుఱ్ఱమున 3 గం॥ గాని సాయంకాలము 3 గంటలకుగాని వచ్చుచుండిన రోజుకు 4 మో॥ వాడవలసినది.

ఛినినం సల్ఫ్యూరికం. 200 (Chininum Sulphuricum 200):- చలిజ్వరమువలన పీడింపబడువారలు రోజుకు 2 మాత్రలకు లేక మోతాదులను సేవించుచుండిన నీజ్వరమును రాకుండ కాపాడును.

చైనా లేక సింకోన 12 (China 12):-జ్వరము సాధారణముగా ప్రతి 7 రోజులకువచ్చి 2, 3 గంటలుండును. జ్వరమున్నప్పుడు గుడ్డకప్పిన భాగము అతిచెరుటయు, నిద్రబోవుచున్నప్పుడు అతిచెరుటయు, ఉన్న దీనిని రోజుకు 4 మో|| వాడవలెను.

అర్సేనిక్ ఆల్బు 30 (Arsenic Album 30):- జ్వరము రాత్రి 1, 2 గం|| వేళవచ్చుచుండి, ఒడలంతయు మంటగా నుండి, వేడిగానుండు గదివల్లను, వేడినీళ్లవల్లను సుగుణముగా నుండి, చలిగాలి, చన్నీళ్లు రోగికి యిష్టముగాకున్న దీనిని రోజుకు 4 మోతాదులను వాడవలెను.

నక్సువామిక. 30 (Nux Vomica 30):- అజీర్ణమువలన కలిగి చలి, వేడి, మారుచుండివచ్చినను, వేడితో చురుటయుండి రోగి శరీరమంతా గుడ్డకప్పకొనుచుండిన రోజుకు 4 మో|| వాడవలెను. దీనివలన సుగుణములేనిచో పల్సటిల్లా 30 (Pulsatilla 30) ను వాడవలయును.

సై నోథస్ అమెరికాన Q (Ceonothus Americana. Q):- చలిజ్వరమువలనగాని, చాలరోజులు క్వేనాను వ్రుపయోగించుటవలనగాని మరి యేయితర కారణములవలన యైనను

స్టీవాజబ్బు ఏర్పడిన ఈ జ్వరమును 2-5 చుక్కలవరకు ఒక ½ ఔన్సు కాచి చల్లాల్సిన నీటియందు కలిపి మోతాదుగ నిచ్చుచు దినమునకు 3 మో|| నీయవలెను. ఆమందునే స్టీవాముమీద వాపునకుగూడ పూయుచుండిన చాలయుపయోగముగ నుండును.

ప్రతి దినము, చలి, జ్వరముతోగాని మారుచుగాని, 24 గం|| కొకమారు వచ్చుచుండిన ఇపికాకు 6 (Ipecacuanha 6) నక్సువామిక 30 (Nux Vomica 30.) పల్సటిల్లా 30 (Pulsatilla 30) లను గుణగతములనుబట్టి వాడవలెను.

ప్రతి 48 గం||లకు అనగా దినమువిడచి దినము తగులుచుండిన ఛామోమిల్లా 6 ను (Chamomilla 6) కాలికేరియ 6 ను (Calcarea 6) లైకపోడియం 30 ను (Lycopodium 30) గుణగతములనుబట్టి వాడవలయును.

ప్రతి 72 గం||లకు అనగా మూడుదినములకొకమారు వచ్చుచుండిన అర్సేనిక్ 6 (Arsenic 6) లైకపోడియం 30 (Lycopodium 30) ను వాడవలయును.

చలిజ్వరము రోజుకు 2 సార్లు వచ్చుచుండిన చైనా 6ను, (China 6.) పల్సటిల్లా 30 ను (Pulsatilla 30.) వాడవలయును.

ప్రతి 3 దినములకును చలిజ్వరము 2 సార్లు వచ్చుచుండిన, నక్కువామిక 30 ను (Nux Vomica 30.) రుహస్ టాక్సు 30 ను (Rhus Tox 30) వాడవలయును.

చలితోజ్వరము నిశరాత్రి 1, 2 గంటలకు తగిలిన అర్శినిక్ 6 ను, (Arsenic 6); తెల్లవారుఝామున 3 గంట తగిలిన తూజ 30 ను, (Thuja 30); 4 గంట తగిలిన, స్ట్రెడ్రా 6 ను, (Cedron 6); ఉదయం 5, 6 గంట తగిలిన బొవిష్ట 30 ను, (Bovista 30); 7, 9 గంట లోపుగా తగిలిన యెపుటోరియం పర్ఫ 30 ను (Eupatorium Perf 3.); 10, 11 గంటల లోపుగా తగిలిన నాట్రంముర్ 3 ను, (Natrum Mur 3); మధ్యాహ్నం 12, 2 గంట లోపుగా తగిలిన అర్శినిక్ 6ను, (Arsenic 6); 3, 4 గంటలోపుగా తగిలిన చినినంసల్ఫు 30 ను, (Chininum Sulph 30); సాయంకాలము 5 గంట తగిలిన కెలికార్బు 3ను, (Kai Carb 3); 6 గంట తగిలిన యాంటిమోనియం టార్టారికం 30 ను, (Ant. Tar. 30); రాత్రి 7, 8 గంట తగిలిన రుహస్ టాక్సు 6ను, (Rhus. Tox 6), సల్ఫర్ 30 ను, (Sulphur 30); 9, 10 గంట తగిలిన బొవిష్ట 30 ను (Bovista 30); నిశరాత్రి 11, 12 గంట తగిలిన అర్శినిక్ 6 ను (Arsenic 6) వాడవలయును.

చలిలేకుండగ జ్వరము రాత్రి 12, 4 గంట లోపుగా తగులుచుండిన అర్శినిక్ 6ను (Arsenic 6.); ఉదయం 6, 9 గంట

లోపుగా వచ్చుచుండిన రుహస్ టాక్సు 30ను (Rhus Tox 30) 10, 11 గంట లోపుగా వచ్చుచుండిన నాట్రంముర్ 3ను (Nat. Mur 3) మధ్యాహ్నం 12, 1 గంటకు తగులుచుండిన సైలీషియా 3, 6 ను (Silicea 3, 6) మధ్యాహ్నం 1, 2 గంటకు తగులుచుండిన అర్శినిక్ 6 ను (Arsenic 6) 3, 4 గంటలకు తగులుచుండిన ఎపిస్ 30 ను (Apis 30) సాయంకాలము 5 గంటలకు తగులుచుండిన కోనియం 6ను (Conium 6), 6 గంటకు తగులుచుండిన నక్కువామిక 30 ను (Nux Vomica 30) రాత్రి 7, 12 గంట లోపుగా వచ్చుచుండిన యెస్క్యులస్ 6ను (Aesculus Hip 6) వాడవలయును.

ఎక్కువ చెమటయున్న ఆసిడ్ ఫాసు 30 ను (Acid Phos 30), ఎక్కువ ఒడలు నొప్పులున్న జెల్ సీమియం 6 ను (Gelsemium 6), ఎక్కువ పైత్యాధిక్యతవున్న పల్సిటిల్లా 30 ను (Puls. 30) వాడవలయును.

ప్రతిదినమునగాని, దినమువిడచి దినమునగాని, రెండు రోజులకొకమారుగాని జ్వరము తగిలినగంటకే తగిలిన స్ట్రెడ్రా 6 ను (Cedron 6) వాడవలయును.

పైవానివలన సుగుణము లేనిచో ఈక్రింది ఔషధమును 4 గంట కొక మోతాదు చొప్పున రోజుకు 4 మోతాదులను వాడవలయును:—

Quininae Sulph. gr. 8 to 20.

Acid Sulph. dil. m. 20 to 40.

Aqua Destillata ... 4 oz.

ఎక్కువ జ్వరముతో మైకము, తలనొప్పియున్న
4 Xం|| కొక మోతాదు చొప్పున రోజుకు 4 మో|| లను
ఈ క్రింది ఔషధమును వాడవలయును:—

Quininae Hydrobrom. gr. 4 to 20.

Acid Hydrobromic. dil. m. 20 to 40

Spt. Rectified m. 40.

Aqua ... 4 oz.

N. B. Quinine should not be given when the stomach is over-loaded.

3. దద్దులతోకూడిన జ్వరము.

బెల్లాడోన 30 (Belladonna 30):— సామాన్యమైన
దద్దులుగల జ్వరముతో నోటియందు నీరెక్కువ పూరుచున్న
దీనిని రోజుకు 4 మో|| లు వాడవలయును. దీనివలన
సుగుణము లేనిచో మెయ్యూరియస్ కరోసివస్ 30 ను
(Mer. Cor. 30) వాడవలయును.

బెల్లాడోన 30 (Bell. 30) లేక వెరాట్రంఅల్బు 30
(Verat Alb 30):— గొంతుయందు నొప్పియుండి, దద్దు
లతో జ్వరమున్న వైరెండు మందులలో నొక దానిని రోజుకు
4 మో|| వాడవలయును.

యుర్టికాయురెన్సు 3 (Urtica Urens 3):— జ్వరము
లేకుండగ వైత్యాధిక్యతవలన దాగురులు కనుబడిన దీనిని
రోజుకు 4 మో|| వాడవలసినది.

4. విషపడిసెము. (Influenza).

ఇన్ ఫ్ల్యుయెజెనం 30 (Influezinum 30):— ఇన్ ఫ్లు
యంజా జ్వరమునకీది ప్రధానోషధమైయున్నది. 1,2 మోతా
దులను ఇచ్చిన మెటనే తగ్గిపోవును. ఇన్ ఫ్ల్యుయంజా జ్వర
ములు ఎక్కువగానుండు దినములందు దీనిని ఆరోగ్యరక్షణకు
గాను రోజుకు 1 మో|| తినుచుండవలయును.

అకోనైటు 6 (Aconite 6):— జ్వర మెక్కువగా
నుండి, దాహము, భయము, అవిశ్రాంతియుండిన రోజుకు
4 మో|| వాడవలయును.

N. B:— ప్రతిజబ్బునందును అకోనైటు (Aconite)
వల్ల 48 Xం|| లో సుగుణము కనుబడినిచో ఔషధమును
మార్చవలయును. అటుల మానివేయనిచో అకోనైటు
(Aconite) నందు ధాతువును, హృదయమును రక్తనాళము
లును కొట్టుకొనుటను తగ్గించు స్వభావముకలదు.

యైపుటోరియంపర్పు 1,3 (Eup. Perf. 1,3):— కీళ్ళ
యందు నొప్పులు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యముగానున్న దీనిని
వాడవలయును.

వెరియోలినుం 30 (Variolinum 30):—జ్వరముతో బాటు నడుమునెప్పి ప్రధానలక్షణముగానున్న దీనిని వాడవలయును.

ఇపికాకు 3 (Ipecacu 3):—వికారము, వాంతియున్న దీనిని వాడవలయును.

రుహస్ టాక్సు 30 (Rhus Tox 30):—నడుము, కీళ్లు నెప్పలుగానుండి, సన్నిపాతముతోకూడియున్న దీనిని వాడవలయును.

యాంటిమోనియం టార్ టారికం (లేక) టార్ టార్ ఎమిటిక్ 6. (Ant. Tar or Tart emit 6):—ఉచ్చాస్ నిశ్వాసములు ఎక్కువగానుండి దగ్గు, కళ్ళె, గొంతులోగురక, నడుము, తల నొప్పియున్న దీనిని వాడవలయును.

ఫాస్ఫరస్ 6 (Phos. 6):—ఎగరొప్పతోగూడిన పచ్చని లేక తెల్లని తీగలవంటికళ్ళె, దగ్గువున్న దీనిని వాడవలయును.

మెలిలోటస్ 3, 6 (Melilotus 3, 6):—జ్వరముతో తలనెప్పి ప్రధానలక్షణముగానున్న దీనిని వాడవలయును.

N. B:—జ్వరమున్నంతసేపును మోతాదులను రోజుకు 4 మొదలు 6 వరకు ఇచ్చుచుండిన చాలును.

5. దోషజ్వరము. (Typhus Fever).

ఇది సంగమ దోషమువల్ల జ్వరము బయలుదేరును. ఇది అతి తపనతోను, ఉద్రేకముగల నాడితోను, తలనెప్పి తోను బయలుదేరి ఘూమారు 103° మొదలు 105° (డిగ్రీల) వరకు వేడిహెచ్చును. ఇది సాధారణముగ 14 రోజులుండును. ఇందులో సన్నిపాతము, ఎగరొప్ప, దగ్గు మొదలగు దుర్లక్షణములు కలుగవచ్చును. సామాన్యజ్వరమునందు N. B. లో వ్రాసిన పద్ధతిగా శరీరమును తడిగుడ్డతో గంట గంటకు తుడుచుచుండిన, జ్వరమును యుద్రేకముగ రానీయకుండు టయేగాక సులువుగ 14 రోజులు గడచి, రోగికి నెమ్మదించును.

బాప్టిసియ 1 (Bapt. 1):—జ్వరముకు ప్రారంభమున దీనిని వాడవలయును.

బ్రయోనియ 12 (Bry. 12):—నాడి గట్టిగాను తొందరగాను, నడచుచు దగ్గుచున్నప్పుడు రొమ్మలయందు నొప్పి, పొడిదగ్గు, ఉచ్చాస్ నిశ్వాసములు బుస్సుమను ధ్వనిగా ఇతరులకు వినపడుచుండుట, తలనొప్పి, సంధి, విరేచన బద్ధము, శరీర నెప్పలున్న దీనిని వాడవలయును.

రుహస్ టాక్సు 30 (Rhus Tox 30):—చలి, తలనెప్పి, మోకాలు మోచేతులు, నడుమునెప్పి, ఎక్కువదాహము, ముంజేతులు అరకాళ్లు చల్లదనము, కొద్ది కడుపునొప్పితో

విశేషములు, వాంతి, రాత్రియందెక్కువ శాఖతోనున్న దీనిని వాడవలయును.

అర్బీన్ 30 (Ars. 30):— నాలుకమీద చెప్పలేక యుండి అతిదాహము, ఒడలుమంటలు, అవిశ్రాంతి, సంధి యున్న దీనిని వాడవలయును.

ఫాస్ఫరస్ 30 (Phos. 30):— ఎగరొప్పు, దగ్గుతో తెల్లని తీగలవంటి కళ్ళెయున్న రోజుకు 4 మో॥ వాడవలెను.

N. B.:— గుణము హెచ్చుగానుండు సమయమందు ప్రతికొద్దికాలమునకును అనగా 15, 20, 30 నిమిషములకొక డోసు నీయవలయును. ఉదేకము తగ్గిన తరువాత యథాప్రకారముగ రోజుకు 4 మొదలు 6 సార్లవరకు మోతాదులు లేక డోసుల నీయవలయును. కొంచెము తొందరగా గుణము కనుపడవలయునన్న 12 మొదలు 15 మాత్రలవరకు ఒక ఔన్ను వేడినీళ్లలో నీమాత్రలు వేసి కరిగిన తరువాత తడవ కొక చంచా మోతాదు చొప్పున ఔషధమును కుదిపి వాడవలసినది.

6. సన్నిపాత జ్వరము. (Typhoid Fever).

సన్నిపాత జ్వరము ఘమారు 45 సం॥ ప్రాయములోపు వారలకు వచ్చును. ఔషజ్వరము (Typhus Fever) వ్రప్రాయ

మునందైనను రావచ్చును. ఇదియొక అంటువ్యాధి యనియు, నుమ్మియందును, మలమూత్రములయందును క్రిములుపుట్టి ఆహారమునుండిగాని, త్రాగునీటినుండిగాని శరీరము లోనికి ప్రవేశించి 10, 15 రోజులకు జ్వరమును దానికి సంబంధించు గుణములను బయలుదేరును. ఇది 21 దినములుండు జ్వరము. దీనిలో రక్తవిశేషములు, ఎగరొప్పు, సంధి, రక్త పిత్తము, అతిసారము, మూత్రబంధము మొదలగు గుణములు బయలుదేరును. ఇదియొక భయంకర వ్యాధియని చెప్పుదురు. కాని విషప్రయోగములచే (Injections) నిది భయంకర రూపము దాల్చుచున్నది గాని దీనివలన భయపడవలసినంత అవసర మేమియు గనుపడదు. కాన హోమోయోపతిమందులను ఉపయోగించుచుండిన, త్వరలో వ్యాధి తగ్గి రోగికి నీరసమెక్కువగాకుండ కాపాడును.

టైఫాయిడినం 200 (Typhoidinum 200):— ఇది జ్వరములో మొదటినుండియు రోజుకు నొక మాత్ర యిచ్చుచుండిన 21 రోజులుండక 15, 16 రోజులలో నెమ్మదించును. రోగియొద్దకు వెళ్లువారు రోజుకు వక మోతాదు పుచ్చుకొనవలసినది.

బాప్టిసియా 1, 3 (Baptisia 1, 3):— దీనిని గూడ మొదటినుండియు రోజుకు 4 మో॥ వాడుచుండిన వ్యాధిని

పరిమితి దినములకు ముందుగనే నివారణజేయును. రాత్రు లందు చలి, యుష్ణముతోవచ్చి చీకాకు, పడక కుదరకయుం డుట, రక్తపిత్తము, బడలు నొప్పులు, చునోవైకల్యము, పరాకు, దుస్వప్నములు, చెమట, విరేచనములు, నెత్తురుబాక పడుచు వాసనయున్న దీనిని వాడవలయును. ఇది మొదటివారము నందు మాత్రమే చాల నుపయోగముగనుండును. రెండవ వారమునగాని, తరువాతగాని పైలక్షణములు కనుబడినచో అర్చిక 30 (Arnica 30) ను రో॥ 4 మో॥ వాడవలసినది.

అర్చిక 6 (Arsenic 6):—నాడి తీవ్రముగా కొట్టు కొనుట, స్థిరముగా నొక ప్రక్క పరుండలేకుండి అవిశ్రాంతి, ఆవేదనయుండుట, నాలుకయెరుపుగానుండుట, దాహమెక్కు వగానుండి వ్రుండువ్రుండు కొద్దికొద్దిసీరును త్రాగుట, అతిసారము ప్రక్కబట్టలు పీకికొనుట మొదలగు గుణములుండిన రోజుకు 6 మో॥ నీయవలసినది. మరియు 3వ వారము దాటిన తరు వాత గుణములెవ్వియును కనుబడక జ్వరము తగ్గని సమయ మందు అర్చిక 6 (Arsenic 6) ను, పైరోజన్ 6, 30 (Pyrogen 6, 30) లను వాడవలయును.

బెల్లాడోన 30 (Belladonna 30):—కొంచెము సేపు జ్వరము, కొంచెముసేపు చలి మారుచు, ముఖము యెరుపు గాను వేడిగానుండి చిత్తశ్రమ, భయమును కలిగించు కలలు,

దగ్గరవున్నవారిని కరవబోవుట, తలనొప్పి, లేవ బ్రయత్నించుట, గుడ్డలు చించుట, శరీరము బహుయుష్ణముగానుండి దాహమెక్కువగుట, మూత్రము కొద్దిగానగుట, నాడి తీవ్ర ముగా కొట్టుకొనుట, తల అటు నిటు తిరుగుట, కళ్లు సగము మూతబడియుండుట, శరీరము పైభాగము వేడిగానుండి క్రింది భాగము సమశీతోష్ణముగా నుండుట మొదలగు గుణములుండిన నిది వెంటనే తగ్గించును. రోజుకు 6 మో॥ వాడవలసినది.

స్ట్రామోనియం 30 (Stram. 30):—(అతితీవ్ర సంధి) పారిపోవ బ్రయత్నించుట, నోటికి వచ్చినట్లుగా వెట్టివాగుడు లేక చూపరులకు భయము కలిగించునట్లుల పిశాచములతో మాటలాడుట, నవ్వుట, పాడుట, కరచుట, మత్తుగా పరుగు డుట, సీరు యెక్కువగా త్రాగుట, నల్లని విరేచనము మొదలగు దుర్గుణములుండిన రోజుకు 4 మో॥ వాడవలసినది.

హైసామస్ 3, 6 (Hyos. 3, 6):—ముఖము వేడిగ నుండుట, శరీరమచ్చటచ్చట కండరములదరుట, సంధి బెల్ల డోనాలో చ్రాసినదానికన్న తక్కువ కనుబడియున్న రోజుకు 6 మో॥ వాడవలసినది.

ఓపియం 200,1000 (Opium 200,1000):—ముఖము ఎరుపుగానుండి సగము కన్నులు తెరిచియుండుట లేక పెద్దవి చేసి నిలకడగా చూచుట, పిశాచములను కనుచు వానితో

మాటలాడుట, తల నిటునటు త్రిప్పుచుండుట, చేతులవేళ్ళను త్రిప్పుచుండుట, కండరములు అచ్చటచ్చట శరీరమున అదరుట, నిద్ర లేకయుండుట, చప్పుడు చేసినను, పిలచినను లేక గిల్లినను స్పృహలేకయుండుట; ఈవిధముగు గుణము లుండిన, 2 గం॥ కొక మోతాదు ఒక $\frac{1}{2}$ బెన్ను కాచి చల్లార్చిన నీటి యందు ఒక మందు చుక్కనుగాని లేక రెండు మాత్రలను గాని మోతాదుగా నీయవలయును. మందు మ్రింగని సమయమందు నీ అరఖుచుక్క నొకదానిని నోటిలో వేయవలెను.

N. B:— ఈమందు కలరా, న్యూమోనియా, సన్నిపాత, సూతికాజ్వరముల అంత్యదశయందు పెద్దసత్తువుగలమందును వాడిన, సుగుణమును బడయగలరు.

బ్రయోనియా 6, 12 (Bry 6, 12):— నాలుక గరుకుగానుండి నోరు పుప్పగను, తలమెప్పి, గుండెలయందు నొప్పి, చాల అలసటజెందినట్లు కనుబడుట, ఉన్న దినిని రోజుకు 4 మో॥ల నిచ్చునది. సన్నిపాతజ్వరమునందు విరేచనములగు చున్నప్పుడు నీమందు నీయరాదు. ఈమందు ప్రారంభమునందుగాని లేక గుణములెవ్వియు లేనప్పుడుగాని యిచ్చుట చాల మంచిది, కార్బోవెజెటబిలిస్ 3, 30 (Carbo veg, 3, 30): మోకాలి క్రిందిభాగము చల్లగనుండుట, నాడి నీరసించియుండుట, విరేచనము లెక్కువగానగుట, సిలుపుగ్రుడ్లతో ముఖము

శవాకారముగా కనబడుచు ప్రాణము పోవుచున్నట్లుగా కనబడుట మొదలగు లక్షణములుండిన గంటకొక మోతాదు నీయవలయును.

ఎపిస్ 3 (Apis 3):— కండరములు అచ్చటచ్చట శరీరమున అదరుట; జ్వరమెక్కువగానుండి శరీరమెండినట్లుగా అచ్చటచ్చట పగులుట, దాహముండియు నాలుక కొద్దిలాపుగానుండినట్లు కనుబడుచుండిన [అనుకొనుచుండిన] రోజుకు 4 మో॥ వాడవలసినది.

హెమామెలిస్ 1, 3 (Hemamelis 1, 3):— విరేచనములందు రక్తము నల్లగాగాని లేక రక్తపిత్తమునందు నల్లగాగాని స్రవించుచుండిన గంటకొక మోతాదు నీయవలయును. ముక్కు వెంట రక్తము స్రవించునపుడు నీబొషధ చ్రావకముచే దూదీని తడిపి ముక్కుయందు రెండు చుక్కలు పిడి వాసన చూపించుచుండవలసినది.

టర్ బెంథిన్ 6 (Terbenthina 6):— నీరుడు బుధించుట, గర్భములో మంట, జిగట నెత్తురు విరేచనములు, ముక్కువెంట రక్తము మొదలగు గుణములుండిన రోజుకు 4 మో॥ నిచ్చుచు, గుడ్డను కర్పూరతైలమందు ముంచి పొట్ట మీద వేయవలయును.

ఆసిడ్ ఫాసు 6, 30 (Acid Phos 6, 30):— సంధి గ్రహణిమొదలగు గుణములు నెమ్మదించిన తరువాత బలము చేయుటకు దీనిని లేవ్యమువలె వాడవచ్చును. దీనివల్ల సుగుణము కనబడనిచో చైనా 6, 30 (China 6, 30) ను వాడవలయును.

లైకపోడియం 30 (Lycopodium 30):— కడుపుబ్బరముగానుండి గుడబిడలాడుట, విరేచనబద్ధము, మైమఱచి పరుండుట మొదలగు గుణములుండిన దీనిని 4 మో|| వాడవలయును.

సిని 200 (Cina 200):— ఆంత్రిములయందు, ఏడిక పాములున్నవని భోచిన రోజుకు 2 మో|| నీయవలెను.

శాంటానైను 1 (Santonine 1 X Trit.):— ఏడిక పాములవల్ల వాంతులగుచుండిన 3, 4 గ్రెయినులభస్మము నీయవలయును.

నక్సు మొశ్చాట 3, 12 (Nux Moschata 3, 12):— మత్తుగా పరుండుట, కడుపునందు గుడుగులాడుట, ఇరికికి విరేచనములు, నాలుక పెదవి తడిలేకయుండినను దాహము లేకయుండుట, యున్న దీనిని వాడవలయును.

కాస్టిక్ 6 (Caust 6):— సంధియందు ఎక్కువ మూత్రవిసర్జనయున్న దీనిని వాడవలయును.

వెరాట్రుంఆల్బు 6, 30 (Verat. Alb 6, 30):— వాంతి వచ్చిపట్టుగానుండుట, లేక వాంతియగుట, తెల్లని విరేచనములు, కడుపు నెప్పి, తల ముంజేతులు అరకాళ్లు చల్లదనము యుండిన దీనిని వాడవలెను.

ఆసిడ్ ముర్ 6 (Acid Mur 6):— జ్వరి, దాహము, సంధి, కడుపుయందు నులినొప్పి, మలమూత్రములు పక్కయందు మైమరచియగుచుండిన రోజుకు 6 మో|| వాడవలెను.

N. B.:— ఒక పర్యాయము ఆహారము అధికముగా నిచ్చుటకంటె, యెక్కువమారులు అల్పముగనిచ్చుటచుంచిది.

7 సూతికాజ్వరము. (Puerperal Fever).

ప్రసవవేదనచే బాధనొందుచున్నప్పుడు మంత్రిసానులు, వైద్యులు అపరిశుభ్రమగు హస్తశస్త్రములతో ఉపాయముగా శిశువును తీయునపుడు క్రిములులోనికి ప్రవేశించి జ్వరమును కలిగించును. దీనివలనగాని, మరియొకరైన కారణములవలనగాని, పాతము ప్రకోపించి యోనిస్థానమునుండి ప్రసవానంతరం సాధారణముగా 2, 3 వారములవరకు వెడలుమైల, అతాత్తుగా ఆగిపోవును. అందుచేత జ్వరము, అతితీవ్రమగు నాడి, తలనొప్పి, ఒడలునొప్పులు, పొత్తికడుపుశూల, కంపము, దప్పి, భారము, దుఃఖము, తోబ, అతిచల్లదనము మొదలగు గుణములు కలుగును. కొందరకు సదగు మైలనెలల

పర్యంతరమగు చుండును. అటు లుండరాదు. తగు చికిత్స నొందవలెను.

అకోనైటు 6 (Aconite 6):— ఎక్కువ జ్వరము, తీవ్ర మగునాడి, చలి, మైకము, కడుపుబ్బరము, యోసియందు నెప్పి, యెక్కువ దప్పియున్న రోజుకు 4 మో॥ వాడవలెను. ఎక్కువమైకమే ప్రధానముగనున్న $\frac{1}{2}$ గం॥ కొక మోతాదు నీయవలెను.

బెల్లాడోన 30 (Belladonna 30):— ఎక్కువ కడుపు నొప్పి, పడకకుదరకయుండుట, చనుబాలు అతాత్తుగా నెండి పోవుట, తలనొప్పి, కన్నులు ముఖము పీకుకొనిబోయియుండుట, ఈ లక్షణములుండిన దీనిని వాడవలయును.

కోలసైంధిన్ 6 (Colocynthis 6):— కడుపెక్కువగా నుబ్బరించి నెప్పియున్న దీనినిగంట కొక మో॥ వేయవలెను.

కాలిసియానైట్ 30 (Kali Cyan. 30):— కడుపు నొప్పి కలిగినప్పుడెప్పుటయున్న దీనిని వాడవలయును. (ఈ నొప్పి సాధారణముగ నుదయమున యెక్కువగానుండును)

మెర్క్యూరియస్ కరోసివస్ 30 (Merc. Cor 30):— కడుపునందు చేయి వేయనీయకయుండి నెప్పిగానుండినను, ఎక్కువదాహముతో విరేచనమునందు బుక కంటె నెత్తు రెక్కువయుండినను దీనిని వాడవలయును.

లాచెసిస్ 6 (Lachesis 6):— నిద్రలేచినపుడెల్లను నెప్పితెరలుగా వచ్చుచున్న దీనిని వాడవలయును.

రుహ్నోటాక్సు 6 (Rhus Tox):— యోనిలోపలి భాగమునందు వాపు, మోకాలు, మోచేయి క్రిందుభాగములందు నొప్పి, మైల యెక్కువగా నగుటవలన స్మృతి తప్పి పరుండుట మొదలగు లక్షణములుండిన రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

కాలిఫాసు 3, 12 (Kali Phos 3, 12):— పిచ్చిప్రధాన లక్షణముగా నున్న దీనిని వాడవలయును. దీని వలన సుగుణముకనబడనిచో స్ట్రామోనియం 30 ను (Stramonium 30) ఓపియం 1000 ను (Opium 1000) ఎగ్జెక్స్ 30 ను (Agaricus 30) 2 గం॥ కొక మోతాదు వాడవలయును.

పైరోజెన్ 6 (Pyrogen 6):— యోనియందలి స్రావము తెలుపు, ఎరుపు విశ్రమముగానున్న రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

అర్సేనిక్ 30 (Arsenic 30):— ఎక్కువగా జ్వరము, దాహము, అవిశ్రాంతి, ఆవేదనయున్న గంటకొక మోతాదు నీయవలయును. కొందరు లాచెసిస్ 6 ను (Lachesis 6) హైసామస్ 6ను (Hyos. 6) ఒకదానివెంట నొకదానిని $\frac{1}{2}$ గం॥ కొకమారుగా నిచ్చుచుండురు.

బ్రయోనియా 12 (Bryonia 12) పల్సటిల్లా 30 (Pulsatilla 30) హెమామెలిస్ 3 (Hemamelis 3) చైనా 6 (China 6) ఎపిస్ 30 (Apis 30) లనుగూడ పరిస్థితులనుబట్టి వాడుటమంచిది.

N. B: — రోగికి మైకము వచ్చినప్పుడు అమిల్ నైట్రేటును (Amyl Nitrate) గాని క్యాంఫర్ను (Camphor) గాని వాసన చూపించుచు పరిశుభ్రముగు పడక గుడ్డలను ధరించు వస్త్రములను యేర్పాటుచేయుట మంచిది.

హైసామస్ 6 (Hyos. 6): — వెట్టిగా నవ్వుచుండిన గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

స్ట్రామోనియం 3, 6 (Stramonium 3, 6) :— ఒంటరిగా నుండుటకుగాని, చీకటి గది యందుండుటకుగాని యిష్టపడుచు, మాటలాడుట కయిష్టముగానున్న దీనిని వాడవలెను. (సంధియున్నను నిది బాగుగపని జేయును)

కెనబస్ ఇండిక 6 (Can. Ind. 6):— ఏడ్పుట, ఆత్మహత్యకు ప్రయత్నించుటయున్న దీనిని గంటకొక మోతాదు నీయవలెను. దీనివలన సుగుణము కనబడనిచో సిమిసి ఫ్యూగ 6 ను (Cimicifuga 6) వాడవలయును.

ఆరంమెటాలికం 6 (Aur. Met. 6) ప్లాటినా 6 (Platina 6) పల్సటిల్లా 6, 30 (Puls 6, 30) యూగ్నస్

కాస్టస్ 3, 6 (Agnus castus. 3, 6) లను పరిస్థితులను బట్టి వాడవలెను.

8. మళూచికము. (Small-pox)

ఇదియొక అంటువ్యాధి క్రిములు శరీరమునందు ప్రవేశించిన 15 రోజుల తరువాత అస్వస్థత కలుగును. ఈవ్యాధికి పరిమితి దినములు 10-12 వరకైయున్నవి ఎక్కువగా జ్వరము 103°-107° వరకుండి, ఒడలు నెవ్వులు ముఖముగా నడుము నొప్పి, వికారముతో వాంతివచ్చినట్లుండుట లేక వాంతి యగుట, కొద్దిదగ్గు, జలుబుతోను ప్రారంభమై 3, 4 వ, నాటి నుండియు జ్వరము తగ్గి, ఎఱ్ఱని సూక్ష్మములగు పొక్కులు బయలు వెడలును. క్రమముగ సీసూక్ష్మములగు పొక్కులు దినదినాభివృద్ధి నొందుచు చీము, నీరు నిండి మరల జ్వరమున కారంభమయి ఎగరొప్పు, సంధి, అతీసారము మొదలగు గుణములతో బయలుదేరవచ్చును. ఇదియొక అమృతవారనియు, ఔషధము వేసినచో ఆచల్లనితల్లికి కోవకనువచ్చి చంపుననియు మన హిందువుల వృద్ధేశ్వరము. ఆలోచించి చూడగా అన్నిరోగములును అమృతవారనియే చెప్పవచ్చును. కలరా అమృతవారని చెప్పుచున్న మనవారు ఆవ్యాధికేల ఔషధసేవ చేయుచున్నారు? మళూచికమునకేల చేయరాదు? ఇందుకు కారణము లేకబోలేదు. విషసంబంధముగు ఔషధములు రోగమును శరీరమునందణచును గాని శరీరమునుండి నివృత్తిచేయ

నేరపు. ఈమశూచికమును శరీరమునందు విషప్రయోగము లచే అణచినచో రోగి తప్పక మరణించును. మశూచికనూ నకు మన ఆయుర్వేద శాస్త్రమునందు ఔషధములు లేకబో లేదుగాని సామాన్యులగు జనులకు తెలియకపోవుటచేతనే ఔషధసేవను నిషేధించియున్నారని చెప్పవచ్చును. కాన యీమందుల నుపయోగించి నీ భయంకరవ్యాధినుండి విముక్తులగుటకు ఆంధ్రులను కోరుచున్నాను.

వాక్సినినం 30 (Vaccininum 30) పెరియోలినినం 30 (Variolinum 30) మెలాండ్రినినం 30 (Melandrinum 30) యాంటిమోనియంటార్టారికం 6,12 (Ant. Tar. 6,12)ను ప్రధానౌషధములుగ ఆరోగ్యరక్షణకును రోగ నివారణకును రోజుకు 2, 3 మో॥ వాడవలయును.

థూజ 30 (Thuja 30):—టీకాలు వేసిన తరువాత పొక్కులు కనుబడిన దీనిని రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను. దీని వలన నుపయోగము లేనిచో సైలీషియ 6, 30 (Silicea 6,30) మెజీరియం 30 (Mezerium 30) కాలిముర్ 30 (Kalimur 30)ను గుణగతములనుబట్టి వాడవలెను.

యాంటిమోనియంటార్టారికం. దీనినే టార్టార్ ఎమిటిల్ 6, 12 అందురు (Ant Tar or Tar emit 6, 12):—జ్వరము, గొంతుయందు నెప్పి, వాంతి వచ్చినట్లుండుట గాని లేత వికారముతో వాంతి కలిగిన దీనిని వాడవలయును.

వెరాట్రం విరైడు 3 (Verat. Vir 3):— ఎక్కువ జ్వరము, నడుమునొప్పి, ఉద్రేకముగు నాడి, నీళ్ళ విరేచనములున్న గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 30 (Merc. Sol 30):— జ్వరము, పొక్కులయందుచీము, నోటిపూత, నెత్తురు తక్కువగానుండి బంకయెక్కువతో విరేచనములు కలిగిన రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

రుహస్టాక్సు 30 (Rhus Tox 30):— పొక్కులు బాగుగ తేలి జ్వరము తగ్గయుండి, సంధియున్నను నిది పని చేయును. నీళ్ళ విరేచనములగు చున్న అర్బీవిక్ 6 ను (Arsenic 6) ను వాడవలయును.

ఎపిస్ 30 (Apis 30):—ముఖము మీది పొక్కుల చుట్టుప్రక్కల చర్మము వాచియుండి రాత్రులందు దురద ఎక్కువగానున్న దీనిని రోజుకు 6 మో॥ వాడవలెను.

క్రోటాలస్ 6 (Crotalus 6):— పొక్కులు నల్లగా నున్న రోజుకు 6 మోతాదులు వాడవలయును.

రూబిసిస్ స్పిరిట్సు ఆఫ్ క్యాంఫర్ ను (Rubini's Spts. of Camphor) జెల్ సీమియం 3,6 (Gelsemium 3,6) జింకం 6 (Zincum 6) ను పొక్కులు అణగిపోవు చున్న

ప్పుడు ఒకటి తరువాత ఒకటిని రెండురోజులలో సుగుణము లేనిచో మార్చవలయును.

ఆహారము బహు తేలికగను స్వల్పముగను నిచ్చుచు మాంసము, చేప మొదలగువానిని పూర్తిగా మానివేయవలెను.

N. B:— స్పృటకమునకు 14, 15 సం॥ నుండియు విశేషానుభవముగల మహారాజశ్రీ ఖండిగ సాంబయ్య (హోమ్యో) యల్. యమ్. యస్. తెనాలి, గుంటూరుజిల్లా వారిచే కనిపెట్టబడిన “స్పృటక నివారణి” యను మాత్రల సుపయోగించిన ఆరోగ్యరక్షణగానుండునని నాయనుభవములో నొక్కిచెప్పగలను. గాన ఆంధ్రజనులెల్లరు సీమందుల సుపయోగించి యీ భయంకరవ్యాధినుండి విముక్తులగుదురని దృఢమైన నమ్మకముతో చెప్పుట తటస్థించినది.

వెల 100 మాత్రల గల సీసా 1కి రు. 0-9-0.

12 సీసాలు 6-0-0

12 సీసాలు కొనువారలకు 1 సీసాచార్జీ లేకయే యిచ్చుదురు. పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

9. తడవర లేక చిన్నమ్మవారు. (Chicken-pox.)

ఇదియకూడ నొక అమ్మవారియే ఔషధసేవను నిషేధించుచున్నారు. ఇదియొక అంటువ్యాధి. ఇది చంటిబిడ్డల

కును, 16, 18 సం॥ లోపు ప్రాయమువారలకును తరుచుగ వచ్చుచుండును. ఇది మళూచికమందలి జ్వరముకన్న తక్కువగానుండి, పొక్కులు సూక్ష్మమైనవిగానుండును.

అకోనైటు 3, 6 (Acon. 3,6):— జ్వర దిహ్నములు కనుబడగనే అనగా ఒడలునెప్పులు, ఉష్ణము, కొద్దిగ దగ్గుతో జలుబు, నేత్రములు ఎఱ్ఱబారి నీరు స్రవించుచు వెల్తురును చూచుట కయిష్టముగానున్న దీనిని వాడవలయును.

రుహస్ టాక్సు 30 (Rhus Tox 30):— పొక్కులుచూపిన తరువాత జ్వరము తగ్గకయున్న దీనిని వాడవలయును. దీనివలన సుగుణము కనబడనిచో యాంటిమోనిటార్ టారికం 6, 12 ను (Antimonium Tartaricum 6, 12) రోజుకు 6 మో॥ వాడవలయును.

పల్సటిల్లా 30 (Pulsatilla 30):— దావాము లేక నోరు ఎండినట్లుగానుండి, దగ్గు, విరేచనములు, కడుపులో గుడగుడలాడుట, ముక్కువెంట చిక్కని, పచ్చని స్రావము, జ్వరము, నేత్రములు ఎఱ్ఱగానుండి నీరుకారుచున్న దీనిని రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

జెల్ సీమియం 3, 6 (Gelsemium 3,6):— ప్రతిజబ్బు నందును రోగినిశ్చింత భావముగానుండియున్న రోగముపేరు తెలిసికొనకయే దీనిని వాడవచ్చును.

N. B:—ఒక ఇంటియందు చిన్నమ్మనారున్న, తదితరులకు రాకుండ ఆరోగ్యరక్షణార్థమై పల్సటిల్లా 30 (Puls. 30)ను రోజుకు 3 మో॥ వాడుచుండవలయును.

10. విశూచి. (Cholera).

ఇది సాధారణముగా జనులు చెరువుల, నూతుల, కాలువలవద్ద వస్త్రములను వుతుకుటచే, మరికినీరు తిరిగి పరిశుభ్రమైన నీటితో చేరి మలినవంతముగ చేయుచుండును. ఇట్టి మలినయక్తమైన నీటిని పానము చేయుటచేతను, అంగడుల యందు చీమ, దోమ, ఈగ మునురుకొనియున్న ఆహారపదార్థములను సేవించుటచేతను, మితాహారమును భుజింపకపోవుటచేతను, అజీర్ణరోగము జనించి నూడులతో పొడచునట్లు వేదన, శరీర నెప్పలు, కొంగరలు, వణుకు, భారము, కడుపు నొప్పి, ఉబ్బరము, మంట, నిద్రపట్టక యుండుట, కాలుచేతులు చల్లబడుట, వికారము, వాంతులు, అతిసారము, జ్వరము, నాడి సీరసించుట మొదలగు లక్షణములతో కూడి విశూచి జనించును. ఇది యొక అంటువ్యాధి కాన రోగి వద్దకు వెళ్ళి వచ్చినప్పుడు వస్త్రముల నూడదీసి, శరీరమును శుభ్రపరచు కొనవలెను. తల్లికి విశూచి తగిలినప్పుడు బిడ్డను చనుబాలు త్రాగనీయరాదు. మనము భుజించు ఆహారముల కన్నిటికిని

మూతలుంచి జాగ్రత్తపడుచుండవలెను. ఈ వ్యాధి సంభవించినయెడల 1 గంట మొదలు 3, 4 దినములవరకు గూడ నుండవచ్చును.

N. B. కలరా రోగియొద్దకు వెళ్లునప్పుడును, కలరా వ్యాపించియున్నప్పుడును దేహ సంరక్షణార్థమై క్యాంఫర్ (Camphor) ఒక మోతాదు ఉదయమునను, మధ్యాహ్నముక మోతాదు కుప్రం మెటాలికం 30 (Cuprum Met 30) ను, సాయంకాలముక మోతాదు సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30) ను యుపయోగించవలెను.

రూబిన్స్ స్పిటిల్సు ఆఫ్ క్యాంఫర్ (Rb. spts. of Camphor):— ఇది విశూచికి ప్రధానవధమై యున్నది. తల తిడుగుట, కొంతసేపు నేడి, కొంతసేపు చల్లదనము, కాలుచేతులు ముడుచుకొనిపోవుట, తిమ్మరులు, అపానవాయువులు, విశేషములు తెల్లగానుండి పంపన, ఒక్కొక్కప్పుడు వాంతి కలుగుచున్న, కొద్ది వంచదారయందు దీనిని 3-5 చుక్కలవరకు వేసి 10 నిమిషములకొకమారిచ్చుచుండవలెను. లేక రెండేసి మాత్రలనైనను చప్పరించి మ్రింగుచుండవలెను. దీని వలన సుగుణముగానున్న కొలదిని మోతాదలను తగ్గించవలెను. ఏమాత్రమునుమానమున్నను వెంటనే సీమాత్రలు వేసికొనినచో తప్పక కలరా ఆగిపోవును.

ఐరిస్ వర్సు 3 (Iris vers. 3):— విరేచనము తక్కువగను పెద్దవిగను నగుచు నొక్కొక్కప్పుడు ఆకుపచ్చగా నగుట, ఆకుపచ్చని వాంతులు, విరేచనానంతరము ఆసనము నందు మంటయున్న $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

రిసినస్ 3 (Racinus 3):— తెల్లని విరేచనములు, వాంతులు, కాలు సేతులు కొంగరలు, విచారముచే మనస్సు క్రుంగినట్లుగా నుండుట, హీనస్వరముగా మాటలాడుట, చల్లదనముయున్న $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదునీయవలెను.

వెరాట్రం ఆల్బు 6, 12 (Verat. Alb 6, 12):— చల్లదనము, చెమట, పచ్చని నీళ్ళవంటి విరేచనములు, కాలు సేతులు కొంగరలు, దగ్గు, దాహమెక్కువగానుండి చల్లని నీటిని విస్తారముగ త్రాగుట, సొమ్మసిలబోయి పరుండుట, వాంతులెక్కువగానుండి విరేచనములు తక్కువగుట, కడుపు నొప్పియున్న 15 నిమిషములకొక మోతాదు నీయవలెను.

కుప్రం మెటాలికం 30 (Cup. Met. 30):— కొద్ది కడుపునొప్పి పొర్లుపొర్లుగా వచ్చుట, విరేచనములకన్న వాంతులు తక్కువగా నగుట, కాలుసేతులు కొంగరలుయున్న 15 నిమిషముల కొక మోతాదు నీయవలెను.

యాంటిమోనియం క్రూడం 3, 6 (Ant. crud 3, 6):— వాంతి వచ్చునట్లుండుట, త్రేపులు, ఆకలి మందగింపుయున్న గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

ఆర్సేనిక్ ఆల్బు 6 (Ars. Alb 6):— దాహమెక్కువగానుండి కొద్దికొద్ది నీరును త్రాగుట, వాంతులు, విరేచనములు, ఒడలుచల్లదనము, తెరలుతెరలుగా పొత్తికడుపునందునొప్పి, అవిశ్రాంతి ఆవేదన, తను జీవించినవేళయము, మూత్రబంధము, శరీరమంతయు మంటగానుండినను వస్త్రముచే కప్పకొనుచుండిన $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదునీయవలెను అవిశ్రాంతి, ఆవేదనభయము ప్రాముఖ్యముగానుండి దీనివల్ల గుణము లేనిచో అకోనైటు 3, 6ను (Aconite 3, 6) వాడవలయును.

కాల్చికం 30 (Colchicum 30):— విశూచి తగిలిన మెటనే స్పృతిలేకయుండుట, వాంతులు, తెల్లనివిరేచనములు, దాహము కడుపుయందుమంట లేక చల్లదనము నొప్పికలిగిన దీనిని $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

ఆసిడ్ హైడ్రోక్రియానిక్ 30 (Acid Hydro. 30):— గాడిసీరసించియుండుట, ఉచ్చాస్యసనిశ్వాసములు చాలతక్కువగానుండి యెగయూపిరి వినబడునట్లుగావిడుచుట, చల్లని చెమట, మత్తుగాపరుండి మలమూత్రముల విసర్జన, లేక, బంధన, వ్రేళ్ళునల్లగానుండి గుప్పెడపట్టియుండుట, తనలో తను గొణుగుకొనుట, కనుపాపవిస్తరింపబడి నిలుకడగా చూచుట మొదలగు గుణములకు క్యాంఫర్ (Camphor) ప్రయోజనము లేనిచో నీయందును 10 నిమిషములకొక మోతాదు నీయవలెను.

సెకేల్కర్ 6,30 (Secale. Cor 6,30):— ఇది కొంగరలమీదగూడ పనిచేయును. కుప్రంఘోలికం (Cup. Met.) వల్ల ప్రయోజనము లేనిచో దీనిని వాడవలయును. శరీరము చలువకమ్మి వంగి లేక ముడుచుకొని కాలుసేతులు కొంగరలు, ముఖమునల్లగా కనుబడుట, బుక, విరేచనము నందుగాని, వాంతియందుగాని ఏడికపాములతోకూడి పడుచు వాంతియైన తక్షణమే శ్రమనివారణమైనట్లుగా కనుబడుట, పెద్దపెద్దవిరేచనములు, ఎక్కువగా దాహము, కడుపునందు మంట, నొప్పి, అరగాలు ముంజేతులు చల్లగనుండుట, మూత్రబంధము మొదలగు గుణములుండిన $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు వాడవలసినది.

జట్రోఫ 30 Jatropha 30:— చల్లదనము, కాలు సేతులు కొంగరలు, జిగటవిరేచనములు లేక గొట్టముతో చిమ్మునట్లుగా నీళ్ళవిరేచనములు లేక వాంతియైనవెంటనే విరేచనము, చల్లనిచదుట, కడుపునందు గుడబిడమున్న 10 నిమిషములకొక మోతాదు నీయవలెను.

ఫాస్ఫరస్ 6,30 (Phosphorus 6,30):— అపాన వాయువులతో విరేచనములు, కడుపులో గుడగుడలాడుట, దాహముత్రాగినవెంటనే వాంతికలుగుచున్న $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

ఇపికాకు 3, 30 (Ipecacuanha 3,30):— కొద్దిరక్తముతోవాంతి, రక్తయుక్తమైన విరేచనములు కలుగుచున్న 10 నిమిషములకొక మోతాదు నీయవలెను. విరేచనమునందు నెత్తురు తగ్గకయున్న మెయ్యూరియస్ కరోసివస్ 30న (Mer. cor 30) వాడవలయును.

క్రోటన్ 6, 30 (Croton 6, 30):— కడుపుపచ్చగను నీలివర్ణముగను వెంటవెంటనే గొట్టముతో చిమ్మునట్లుగా విరేచనములగుచు దాహము త్రాగినవెంటనే వాంతియగుచున్న $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

కాలిఫాసు 3,30 (Kali Phos 3, 30):— తెల్లని విరేచనము కుళ్ళినట్లుగా వాసనయున్న దీనిని వాడవలయును.

కాలిమర్ 6,30 (Kali Mur 6,30):— వాంతి, విరేచనము రక్తముతోగాని, బుకతోగానికూడి పడుచున్న దీనిని వాడవలెను.

కాన్థరెస్ 6 (Cantharis 6):— మూత్రబంధనమె ప్రధానలక్షణముగనున్న దీనిని వాడవలయును. దీనివలన నుగుణమునుబడచునిచో టర్ బెంథినా 3 (Terbenthina 3) వాడవలయును.

ఓపియం 3,30 (Opium 3,30):— కడుపుబ్బరము, మూత్రబంధన, ఎగరొప్పయుండిన దీనిని వాడవలయును.

చైనా 3,12 (China 3,12):— వ్యాధి నెమ్మదించిన తరువాత బలముచేయుటకు దీనిని రోజుకు 4మో॥ వాడవలెను.

సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30):— పైన చెప్పబడిన లక్షణములకు ఆయా ఔషధములను వాడి సుగుణమును పొంద నప్పుడు యీ ఔషధమును 15 నిమిషముల కొకతూరి నొక గంట వరకిచ్చి, నొక గంటసేపాగి పైన చెప్పబడిన లక్షణములనుబట్టి ఆయా ఔషధములనిచ్చిన మంచి సుగుణమును పొందగలరు.

కార్బో వెజిటబిలిస్ 6 (Carbo Veg. 6):— చేపలు మొదలగు మాంసపదార్థములు సేవించుటవలనగాని, సూర్య రశ్మిలోను, అగ్ని సమీపమును పనిచేయుకూలి, కంసల మొదలగు వారలకును, విశ్వాచి తగిలి విరేచనము రక్తము క్షముగాగాని లేక ఎటువు వర్షముగాగాని యుండి, శరీరము చల్లగానున్న దీనిని 10 నిమిషముల కొక మోతాదీయవలెను.

ఈ వ్యాధియొక్క సుసాధ్యకషసాధ్య లక్షణములు:— వాంతులు విరేచనములు తక్కువగను, శరీరము సమస్తోష్ణముగను, వాడి సరియగు స్థానమునను, ఉచ్చాస నిశ్వాసములకు కష్టములేకను, కొంగరలునొప్పులు తక్కువగను, దాహము స్వల్పముగనున్న సులువుగా నీవ్యాధినివారణ యగునని తెలుసుకొనవలయును.

కలరా ప్రారంభదశయందే చల్లదనము, ఒకలు తెలియక మత్తు, నిద్ర లేకయుండుట, శరీరము అత్యుష్ణముగాగాని అతి శీతలముగాగానియుండుట, నాడి కలరా ప్రారంభమునందే నీరసించుట, ఎగరొప్పు, నెత్తురు విరేచనములు లేక నెత్తురు వాంతులు, మూత్రబాధన, సూతి, మ్రింగుడు పడకయుండుట మొదలగు లక్షణములుండిన వ్యాధి కష్టతరమని తెలుసుకొనవలయును.

ఆహారము:— పైన వ్రాసిన లక్షణము లన్నియు శమించి మూత్రము అడ్డులేక సరిగా ప్రవర్తించునప్పుడు తేలిక ఆహారము నీయవలెను. పైలక్షణములు శమించని సమయమందు ఆహారమునిచ్చిన రోగియొక్క లక్షణములను బలపరుచుట కిచ్చుచున్నారని తెలుసికొనవలెను. దాహము కావలసినవేడినీళ్ళు కాచి చల్లార్చి యిచ్చువచ్చును. కొబ్బరి కాయనీటిని 3-6 చంచాలవరకు గంటకొక మారియ్యవచ్చును. కొద్దిగా జలుబుచేసినట్లుగాయున్న హెలిబోరస్ 30 (Helleborus 30) ను 2, 3 మోతాదుల నీయవలెను. బాల్లెస్థిగగాని, చిట్టుకుకునీళ్ళుగాని మధ్యమధ్య యిచ్చుచుండవలెను. వ్యాధి నెమ్మదించిన తరువాత పై వ్రాసిన ఆహారములచే బహుస్వల్పముగ నిచ్చుచుండవలెను.

11. అతిసారము. (Diarrhoea).

ఇది అజీర్ణమువల్లను, వైత్యాధిక్యమువల్లను, చేప మొదలగు అరుగని మాంసపదార్థములు సేవించుటవల్లను పుట్టి, విరేచనము పెద్దదిగను, నీళ్లగనునగుచు, నెత్తురుచీము కలియకయుండును.

కాంఫర్ (Camphor):— విరేచనములకు ప్రధానాషధమైయున్నది. ఇది ఎట్టివిరేచనములనైనను వెంటనే తగ్గించును. విరేచనమైన వెంటనే రెండేసిమాత్రలను నోటిలో వేసి చప్పరించుకొనవలెను.

ఛమోమిల్లా 12 (Chamomilla 12):— ఆకుపచ్చగా నీళ్ల విరేచనములు, తరుచుచుగులేక బంక, లేక రక్తముకలియుచు వాసన, వైత్యాధిక్యముచే వాంతి, కడుపుబ్బరము శూల లేక ఆగిఆగివచ్చునెప్పి, చంటిబిడ్డలకు పండ్లురాబోవునప్పుడు విరేచనములతో కడుపుబ్బరము, పక్వమునకురాని ఫలాదులను గాని లేక బాగుగ నుడుకని కూరల నెక్కువగా తినుటవలన కలిగిన రోజుకు 6 మోతాదుల నీయవలెను.

మైథూజ 30 (Aethusa 30):— వేసవికాలమునందు చంటిబిడ్డలకు ఆకుపచ్చగాగాని, నీళ్ళగాగాని వాసన లేక విరేచనమగుచుండిన రోజుకు 6 మోతాదుల నీయవలెను.

ఒయినోథిగాబెన్నిస్ 30 (Oenothera Bennis 30):— ఈ ఔషధమునుగూడ చంటిబిడ్డలకు వేసవికాలమునందు కలుగు విరేచనములకు వాడవచ్చును.

ఐరిస్ వర్సు 30 (Iris Vers 30):— విరేచనములు వేసవికాలమునందును, సీతాకాలమునందును కలిగి, వాంతి వికారములేకయుండి, ఎక్కువగా కడుపుయందు నెప్పియున్న దీనిని వాడవలయును.

న్యూఫార్ లూట్ 30 (Nuphar Lut 30):— ఉదయమున విరేచనములగుచుండి నెప్పిలేకయున్న దీనిని వాడవలయును.

జ్వరము, విరేచనములుయున్న ఎలాటేరియం 30 (Elaterium 30) ను వాడవలయును. జ్వరము, దాహము, చలియున్న అకోనైటు 6 (Aconite 6) ను వాడవలయును. బాప్టిషియ 6 (Baptisia 6) జెల్ సీమియం 6 (Gelsemium 6) అర్శీనిక్ 6 (Arsenic 6) లను గూడ పరిస్థితులనుబట్టి వాడవలెను.

చైనా 30 (China 30):— జామ, అరటి మొదలగు పచ్చికాయలను, కూరలను తినుటవలన కలిగి నెప్పియుండినను దీనిని వాడవలయును. విరేచనములు రాత్రియందగుచున్న దీనిని వాడుటచుంచిది.

సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30):— ఆకుపచ్చని, పసుపు పచ్చని, తెల్లని నీటిపంటి విరేచనములు, బుకతోకూడియున్న పుటికిని వాసనయుండి నిశ్రాత్రియం దెక్కువగుచున్న రోజుకు 6 మో॥ వాడవలయును. దీనివలన నుగుణము కనబడనిచో కాలేకేరియకార్బు 30 (Cal-Carb. 30) ను వాడవలయును.

కోలస్యైంథిస్ 6,30 (Colocynthis 6, 30):— విరేచనములతో ఎక్కువగా కడుపునొప్పియున్న నిది పనిచేయును. దీనివలన నుగుణములేనిచో మాగ్నీషియాఫాసు6 (Magnesia Phos 6) ను వాడవలయును. గర్భమునందు నొప్పి లేకుండినను దీనిని వాడవచ్చును.

పల్సాటిల్లా 30 (Pulsatilla 30):— పులుపు వస్తువులు మిక్కుటముగా తినుటవల్ల, పచ్చగాను, నీళ్ళగాను, విరేచనములు మారుచు, భోజన ఫలహారానంతరమున ఎక్కువగానగుచున్న దీనిని గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

ఇపెకాకు 30 (Ipecacu 30):— ఆకుపచ్చని లేక నురుగు విరేచనములు గాని, అజీర్తి విరేచనములు గాని, అగుచు వికారముతో వాంతియున్న దీనిని రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

సీతాకాలమునందు జలుబువలన విరేచనములగుచుండిన క్యాంఫర్ (Camphor) అకోనైటు 3 (Aconite 3) బ్రయోనియ 6 (Bryonia 6) లను వాడవలయును.

వర్షాకాలమునందు జలుబువలన విరేచనము లగుచుండిన డల్ కెమెర 6 (Dulcamera 6) రుహస్టాక్కు 6 (Rhus Tox 6) ను వాడవలయును. చంటిపిల్లలకు పండ్లురాబోవు నప్పుడు కలిగిన ఛమోమిల్లా 12 ను (Chamomilla 12) కాలేకేరియకార్బు 6 (Cal. carb 6) ను వాడవలయును. భయమువలనగాని సంతోషమువలనగాని కలిగిన కాఫీయ 6 (Coffea 6) ఓపియం 6 (Opium 6) ను వాడవలయును. గర్భవతికిగాని ప్రసూతియైన తరువాతగాని విరేచనములగుచుండిన యాంటిమోనియంక్రూడం 6 ను (Ant. crud 6) చైనా 6 ను (China 6) హైసామస్ 30 (Hyos 30) లను వాడవలసినది.

పురాణవ్యాధియైన సల్ఫర్ 30 ను (Sulphur 30) కాలేకేరియకార్బు 6 (Cal. carb 6) లైకపోడియం 30 (Lycopodium 30) ఆలోసు 30 (Aloes 30) ఆసిడ్ ఫాసు 6 ను (Acid phos 6) రోజుకు 6 మో॥ చొప్పున వాడవలయును.

రోమెక్కు 3 (Romex 3):— నీలివర్ణపు నీళ్ళవిరేచనములు; ఉదయమునకు పూర్వమే నిద్రనుండి తొందరగా వెళ్ళునట్లు చేయుచున్న దీనిని వాడవలయును.

పోడోఫిలం 6 (Podophyllum 6) కాల్చికం 30 (Colchicum 30):— విరేచనములు తెల్లగను, పచ్చగను మారుచుండి కడుపులోమంట, కడుపు చల్లదనము, వికారము వాంతియున్న నివి ప్రధానావధములుగా రోజుకు 6 మో॥ వాడవలయును.

12. గ్రహణి. (Dysentery).

ఉపవాసము లెక్కువగానుండుట, అనారోగ్యములగు ప్రదేశములందు నివసించుట, నెయ్యి, చేప, మాంసము మొదలగు బరువుపదార్థములను మిక్కుటముగా భుజించుట వలనను, పెద్దప్రేగులయందు పుండువర్పడి, రక్తముతోగాని, చీముతోగాని, రక్తము చీము కలయుచుగాని, విరేచనములు, ఆహారమంబువలన, జ్వరము, ఆసనమునందు తీపు మొదలగు లక్షణములతోకూడి యుండవచ్చును.

అకొన్ఠైటు 6 (Aconite 6):— విరేచనములతో జ్వరము, దాహము, చలి కలిగిన దీనిని రోజుకు 4 మో॥ వాడవలయును.

బాప్టిషియా 3 (Bapt. 3):— ముసలివారలకుగాని చంటిపిల్లలకుగాని జ్వరముతో విరేచనములు కలిగి వాసన యున్న రోజుకు 6 మో॥ తాదులను వాడవలయును.

జెల్ సీమియం 6 (Gelsemium 6):— అకొన్ఠైటు వలన ప్రయోజనములేనిచో దీనిని వాడవలయును.

అర్సేనికం ఆల్బు 6,30 (Arsenic Alb 6,30):— వాసనతో చిక్కని విరేచనములు నల్లగను, ఆకుపచ్చగను, నెత్తురుగనుయూడి, అవిశ్రాంతి, జ్వరముయున్న దీనిని వాడవలయును.

బెల్లడోన 6 (Belladonna 6):— నాలుకతడిలేక యుండి చివరభాగము ఎఱ్ఱగానుండి దాహమెక్కువగుట, మూత్ర బంధన, లేక మూత్రముయెక్కువగావగుట, తలనొప్పి, జ్వరము, వేడిగానుండు చెమటయున్న దీనిని వాడవలయును.

కార్బో వెజెటబిలిస్ 30 (Carbo Veg. 30):— నాడి సీరశించుట, శరీరముచల్లగానుండి, ఉచ్చాస్య నిశ్వాసములు చల్లగనుండుట, వెంటవెంట విరేచనములు వాసనతో కలుగుచున్న గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

కాల్ కేరియ కార్బు 30 (Cal-Carb 30):— విరేచనముకు వెళ్ళవలసినట్లుగానుండి ఆసనముబరువు, మంటగనుండుట, రక్తముగగాని చీముగగాని, జ్వరముతో కూడియుండి నను దీనిని రోజుకు 6 మో॥ వాడవలయును. దీనిని పురాణ వ్యాధులందుగూడ వాడుటనుంచిది.

ఇపికాకు 30 (Ipecacu 30):— ఆకుపచ్చగను, నల్లగను, చీముగను, రక్తముగను మారుచు విరేచనము లెక్కువగ నగుచు వికారము వాంతియున్న దీనిని గంటకొక మోతా దీయవలయును.

మెర్క్యూరియస్ కరోసివస్ 30 (Mer Cor 30):— విరేచనమునకు ముందును వెనుకను విరేచనమగుచున్నప్పుడును కడుపు నొప్పిగానుండి, చీము రక్తము కలియుచు రక్తమెక్కు

వగానుండి, మూత్రబంధనయుండినను గంటకొక మోతాదీయవలెను.

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 30 (Mer. Sol. 30):— ఈ ఔషధము లేనప్పుడు మెర్క్యూరియస్ వివస్ (Mercurius Vivus 30) ను ఈక్రింద నుదహరించు లక్షణములున్నను వాడవచ్చును. విరేచనము చీముతోను, చీమరక్తముతోను, ఆకుపచ్చగను మారుచుగాని లేక రక్తముకన్న చీమెక్కువగా నగుచు కడుపునొప్పియున్న దీనిని వాడవలయును.

కాలిఫాసు 3, 30 (Kali Phos 3,30):— విరేచనముతో రక్తముప్రధానముగనున్న దీనిని వాడవలయును.

మాగ్నీషియాఫాసు 6 (Mag. Phos 6):— ఆగిఆగి వచ్చు కడుపులోనొప్పి, శరీరమువంగినట్లుండుట, పొత్తికడుపు నొక్కుటవల్ల నొప్పియుపశాంతిగనుండుట, ఆసనమునందెక్కువగాపోటు, విరేచనములు యున్న గంటకొక మోతాదీయవలయును.

కోలస్యెంథిస్ 30 (Colocynthis 30):— విరేచనమైన వెంటనే నొప్పి, ఆసనమునందు మంట, స్వల్పాహారమునుగాని దాహమునుగాని త్రాగిన వెంటనే విరేచనము రక్తముతోగాని చీముతోగాని, వెంట వెంటనేఅగుచు, యెక్కువగా పొత్తికడుపునొప్పియున్న గంటకొక మోతాదీయవలెను.

కోనియం 30 (Conium 30):— ఉప్పుగానుండు పదార్థములయందు రుచికలిగి తిసవలయునను కోరికయుండుట, అహారమునందు హితవులేప్పుడ, పురాణ వ్యాధిగానుండినప్పుటికిని, రాత్రియందు విరేచనము లెక్కువగనగుచు రక్తముతోకుడియున్న దీనిని వాడవలయును.

ఫాస్ఫరస్ 30 (Phosphorous 30):— నెప్పితోగాని లేకగాని విరేచనమునకు వెళ్ళవలయునని యుండుట; ఆసనము తెరచుకొనియుండియు రక్తము బంక పడుచున్న దీనిని వాడవలయును.

నక్సువామిక 30 (Nux-Vomica 30):— విరేచనమునకు వెళ్ళవలయునని బాధగానుండి, వెళ్ళినతరువాత బాధ తగ్గి విరేచనము కాకుండిన దీనిని వాడవలయును.

ఆలోసు 30 (Aloes 30):— చీమ నల్లనిరక్తముతో విరేచనములు, నడుము పిరుదులు నెవ్వులు, పొత్తికడుపునొల నోరు తడిలేక ఎక్కువగా దాహమగుట, కడుపుబ్బరము, విరేచనముకు వెళ్లి సామ్యసిలబోవుటయున్న 2 గంటలకొక మోతాదీయవలెను.

పల్సటిల్లా 30 (Pulsatilla 30):— విరేచనములు కలరా దినములందు ప్రారంభమయి ఆకుపచ్చగను, పసుపు పచ్చగను, యెరుపుగను, రక్తముతోమారుచు రాత్రియందు

దెక్కువగుట; నాలుక అంటుకొనుచున్నట్లుగా నుండుట, ఊపిరి పీల్చుట కష్టముగా నుండుట, నడుము నొప్పులుయున్న రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

పొడోఫిలం 3, 12 (Podophyllum 3, 12):- నెత్తురు జగటతో నడచునడుమ విరేచనములు, రంగు రంగులుగా మారుచు నగుచుండి ఆసనము పొడుచుకొనివచ్చియున్న దీనిని వాడవలయును.

కాన్ థరిస్ 3, 12 (Cantharis: 3, 12) అతికష్టముతో మూత్రము విడుచుచు మంట, చీము మాంసమువలె గట్టిగానుండుట, దాహముండియు నీరును త్రాగుట కయ్యముగానుండుట, ఒడలు చల్లదనముయున్న గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

రుహస్ టాక్సు 6, 30 (Rhus Tox 6, 30):- చీము గను, నెత్తురుగను, నీళ్ళగను విరేచనములు తెలియక ప్రక్కయందగుచు, జ్వరము, సంధి, కడుపునొప్పి, ఒడలు నొప్పులుయున్న దీనిని గంటకొక మోతాదు నీయవలెను. పురాణ వ్యాధియందుగూడ దీనిని రోజుకు 6 మో॥ వాడవలయును.

కాప్సికం 30 (Capsicum 30):- చీము నల్లనిరక్తము యుండినను దీనినిగూడ వాడవచ్చును.

చైనా 30 (China 30):- ఆహారముగాని దాహముగాని పుచ్చుకొనినవెంటనే యెక్కువగుచు, జ్వరము, కాలు సేతులు చల్లగనుండుట మొదలగు లక్షణములతోకూడి విరేచనములు రాత్రియందెక్కువగ నగుచుండిన దీనిని వాడవలయును. ఈ లక్షణములు ఆర్సెనిక్ 6, (Arsenic 6) వలనను కార్బోకేరియకార్బ 6 (Cal. Carb 6) వలనను సుగుణమును బడయనిచో దీనిని వాడటమంచిది.

లాచెసిస్ 30 (Lachesis 30):- చల్లదనము, దాహము, నగుళ్ళతో ఎఱ్ఱని నాలుక, నల్లని రక్తము లేక చీము రక్తముతో వాసనగల విరేచనములు, ఆసనమునందు తీపుయున్న 2 గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30):- ఈ ఔషధమునుగూడ పురాణవ్యాధియందు వాడవచ్చును. పైనుదహరించిన లక్షణములకు ఆయా ఔషధములను వాడి సుగుణమును పొంద నప్పుడు నీ మందును అర గంటకొక మోతాదు చొప్పున మూడు మోతాదులవరకు నిచ్చి నెకగంట సేపాగి పైన చెప్పబడిన లక్షణములనుబట్టి ఆయా ఔషధము నిచ్చిన మంచి గుణమును పొందగలరు.

13. మలబద్ధము. (Constipation.)

తరుచు విరేచనములకు ఔషధమును సేపించుటవల్లను, అజీర్ణమువల్లను, విరేచనమునకు వెళ్ళక బిగపట్టియుండుట

వలనను, సంభోగమువలనను, తిరుగుటవలనను కలిగి రక్తముల, దగ్గు, తలనొప్పి, కడుపుబ్బరము, మంట, పొత్తికడుపు శూల, దడ, గుడగుడలాడుట, అపానవాయువులు, అరుచి మొదలగు లక్షణములతో కూడియుండును.

నక్సువామిక 30 (Nux Vom. 30):— మూలవ్యాధి యుండినను, జీర్ణముగాని పదార్థములు తినుటవలనను మల బద్ధము యేర్పడి, గర్భము నిండుగానుండినను విరేచనము కాకుండుట లేక గట్టిగా రాళ్లవంటి బహుకొద్ది విరేచనము, తలనొప్పి, భోజనానంతరమున 1,2 గంటకు కడుపునొప్పి కలిగి వాంతిగాని విరేచనముగాని అయినచో బాధతగ్గునని తలచుట మొదలగు లక్షణములుండిన రాత్రి పరుండబోవు నప్పుడు 1 మోతాదును, ఉదయమున 1 మోతాదును నాడుచుండుట మంచిది. దీనివలన సుగుణము లేనిచో బ్రయోనియ 6 (Bry. 6) ను రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

అల్యూమెన్ 30 (Allumen 30):— కొన్నిరోజుల వరకు విరేచనమునకు వెళ్లవలెననే తలంపు లేక యుండిన రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

ఎనకార్డియం 3,6 (Anacardium 3,6):— విరేచనము తొందరగావచ్చినటులుండి వెళ్ళిన తరువాత కాకపోవు చున్న రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

ఓపియం 30 (Opium):— చచ్చువాతంవలన కలిగి ఆసనం బిగిసినట్లుండి, విరేచనము గట్టిగానగుచు, తలనొప్పి తలతిరుగుడు బద్ధకము, నోరు చెమ్మలేకయుండి దాహము కలిగిన రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

ఫాస్ఫరస్ 30 (Phos 30):— విరేచనమైనప్పుడు పొడుగుగాను, మిక్కిలి సన్నమైనదిగను యున్న రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

ప్లంబుమెటాలికం 6 (Plumbum, Met 6):— చచ్చువాతంవలన కలిగి ఆసనం బిగియనటులుండి, కడుపు నొప్పి యున్న రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6, 30 (Acid Nitric 6, 30):— కొద్దిగా పొడిదగ్గు, విరేచనబద్ధముయున్న దీనిని నాడవలెను.

కొలిన్ సోనియ 3,30 (Collinsonia 3, 30) — మలబద్ధముతో మూలశంఖ, దడయుండిన దీనిని రోజుకు 4 మోల నాడవలెను.

లైకపోడియం 30 (Lyco 30):— ఆసనమందు జలబిగియనటుండుట, గర్భమందు గుడగుడ, అపాన వాయువులు, గుండెలలోమంట, పేగులయందు వెచ్చదనము, ఒడలుభారము యుండిన దీనిని నాడవలయును.

ప్లాటినా 30 (Platina 30):- మెత్తని విరేచనమవుచున్నను బయటికి వచ్చునప్పుడు బాధతో గిలగిలలాడుచున్న రోజుకు 4 మో॥ వాడవలయును.

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 30 (Mer Sol):- విరేచనబద్ధముతో నోరు అరుచియున్న దీనిని వాడవలయును.

సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30):- ఆసనము జలచుంట కలిగి నక్కువామిక (Nux Vom) తలన ప్రయోజనములేని చోదీనిని వాడవలయును.

N. B :- నక్కువామిక (Nux Vom) సల్ఫర్ (Sulph) మలబద్ధమునకు ప్రధానోపాధములైయున్నవి. కనుక ఒక్కొక్క ఔషధమును 2 మోతాదుల చొప్పున 2 ఔషధములను 4 మార్లుగా ఛచ్చుకొనవలెను. మలబద్ధము యున్నవారలు తరుచు విరేచనములకు ఔషధమును సేవించెదరు. అటుల సేవించిన మలబద్ధమెక్కువై, మరల సేవించుచుండిన నేగాని విరేచనముకాదు. విరేచనమును బిగబట్టుటయును, అపాన వాయువులను బిగబట్టుటయునుగూడ బద్ధమునకు నూఖ్యకారణములైయున్నవి. ప్రతిదినము ఉదయమునను, సాయంత్రమునను వరుండబోవునప్పుడును వక అరసోలెడు చల్లని నీటిని త్రాగుచుండవలెను. పైనుదహరించిన ఔషధములను సేవించుచు కొబ్బరికాయనీటినిగూడ త్రాగుచు గోధుమ యన్నమును

తినుచుండవలెను; గోధుమరొట్టెను తినుచుండిన కొందరకు వేడిచేయుటయుగూడ తటస్థించును.

14. అజీర్ణము. (Dyspepsia).

ఈ వ్యాధి అకాలమున భుజించుటవలనను, మిక్కుటముగ ఆహారపదార్థములను భుజించుటవలనను, పగటియందు నిద్రించుట, మలమూత్రములను విసర్జించనిచ్చగలిగినప్పుడు బిగపట్టియుంచుట, మత్తుపదార్థములను సేవించుటవలనను, ఆకలిమందగించి తినినపదార్థము జీర్ణముగాక, మగత, గుండెలయందుమంట, శ్రేపులు, దుర్వాసనగల మలము అపాన వాయువులు బైలువెడలుట, పసరువాంతి, అరుచి, పేగులు అరచుట, కడుపుబ్బరము మొదలగు లక్షణములతోకూడి యుండును.

నక్కువామిక 30 (Nux Vom, 30):- పనిపాటలు చేయనివారికిన్ని, మత్తుపదార్థములు త్రాగువారికిన్ని, అజీర్ణ రోగముజనించి భోజనము చేసిన 1, 2 గం॥కు కడుపునొప్పి, భోజనానంతరము గర్భము బయ్య, గుండెలలోమంట, వుడమును తలనొప్పి, విరేచనమునకు వెళ్ళవలసినట్లుగా నుట మొదలగు లక్షణములున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ను వాడవలెను.

నాట్రంఫాస్ 3,12 (Nat. Phos 3,12):—గుండెలలో మంట, నోటియందు పుల్లని రుచి, భోజనమైనపెటనే పుల్లని త్రేపులతో కడుపునొప్పియున్న రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

బ్రయోనియ 6,12 (Bry. 6,12):— ఆకలి మందగించి అజీర్ణము కలిగి కదలికవల్ల బాధయుండిన రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

చైనా 3,12 (China 3,12):— నిస్సత్తువ, అన్నము తినగనే నిద్రవచ్చుట, చలిజ్వరమువలన పీడింపబడువారలకు అజీర్ణముయున్న నిది బాగుగ పనిచేయును.

పల్సటిల్లా 30 (Puls. 30):— అధికముగ తినుటవలనను, చేపమొదలగు అరుగని మాంసపదార్థములను సేవించుటవలనను, అజీర్ణము కలిగిన రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

కార్బో వెజిటబిలిస్ 3,6 (Carbo Veg. 3,6):—అపాన వాయువులు, కడుపుపుబ్బరము, గుండెలలో మంట, తలనొప్పి, నీరసము, నోరుపుప్పగా గాని చేదుగా గాని యుండి అరుచి, కొన్నిరోజులు విరేచనముకాకుండుట, కొన్నిరోజులు విరేచనములగుచుండి వ్యాధి పురాణముగానున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ తాదుల నీయవలెను.

ఎబిస్ నీగ్ర 3,6 (Abis Nigra 3,6):—గర్భము యెప్పుడును నిండుగానుండినట్లుండిన రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

నాట్రంముక్ 3, 12 (Nat. Mur 3,12):— నోటి యందు నీరురుట, నాలుక తెల్లని పూతగానుండుట లేక పచ్చని పూతగలిగియుండుట, కడుపునొప్పియుండి దీర్ఘకాలపు జీర్ణకోశ రోగముగానుండిన దీనిని వాడవలెను. దీనివలన గుణము కనబడనిచో కాలిసల్ఫు 6 (Kali Sulph 6) ను రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

కాల్ కేరియఫాస్ 3, 12 (Cali. Phos 3,12):— జీర్ణపదార్థమందలి రసమును రక్తము గ్రహించ లేక పోవుటచే అజీర్ణము కలిగిన రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను. ఇది యెముకల నీరసమునకును, రక్తహీనులకు మంచి జీర్ణశక్తిని యిచ్చును.

యాంటిమోనియంక్రూడం 6 (Ant. Crud. 6):— నాలుక తెల్లనిపూతకలిగియుండుట; అరుచి, నురుగుగాగాని, పసరుగాగాని లేక చీముగాగాని వాంతియుండుట, గర్భము బరువుగానుండుట, వాసనగలవాంతి, ఒక్కొక్కప్పుడు విరేచన బద్ధము ఒక్కొక్కప్పుడు విరేచనములగుచున్న రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 30 (Mer. Sol 30):— ఉదయమున లేచునప్పటికి నోరు అరుచిగానుండి, చల్లని కదార్థములు తినవలయుననియున్న రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

తైలకపోడియం 6,30 (Lycopodium 6.30):— ఆకలి గానుండి కొద్ది ఆహారమును తినగనే మిక్కుటముగా కను బడుట, గర్భమునిండుగానుండుట, అపానవాయువులు, విరేచనబద్ధము, పేగులలో యెడమభాగమున గుడగుడలాడుట యున్న రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

ఇపికాకు 6,30 (Ipecacu 6,30):— నీరసము, భోజనానంతరం గర్భము వట్టిదిగా కనుబడుచుండిన దీనిని వాడవలయును.

ఇగ్నీషియ 30 (Ignetia 30):— దుఃఖమువలన అజీర్ణము యేర్పడిన దీనిని వాడవలయును.

ఫాస్ఫరస్ 30 (Phos. 30):— దీర్ఘకాలపు అజీర్ణము, వాంతులు, తెల్లనిపూతగల నాలుక, అతి ఆకలియున్న దీనిని వాడవలయును.

హీపార్ సల్ఫు 6,30 (Hepar Sulph 6.30):— దీర్ఘకాలపు వ్యాధిగానుండి స్వల్పాహారమును భుజించినను అరుగుదలగాకయుండిన దీనిని వాడవలయును

సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30):— గర్భము బయ్యెగానుండుట, భోజనానంతరం మత్తు, ముఖముమీదను పెదవుల మీదను పుండ్లుయుండి వాచుచుండిన రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలెను. సల్ఫర్ (Sulphur) యడయమునను,

నక్సువామిక (Nux Vom.) రాత్రి పరుండబోవు నప్పుడును సేవించుచుండిన అజీర్ణము నివారణయగును.

N. B :— ఉడయముననే లేచి మలవిసర్జనయైన తరువాత కొద్ది కసరత్తును చేసికొనుచుండవలెను. ఆహారము బాగుగ నమలిమింగుట మంచిది భోజనానంతరం 5 నిమిషములు ఇంటియందే పచారుచేసి మంచముమీదగాని చాపమీదగాని ఎడమప్రక్కన యెడమచేయి దిండుగా నేర్పరచుకొని పరుండవలెను. అటుల పరుండుటవలన కుడినాసికారంధ్రమునుండి గాలి వచ్చుచుండును. అటుల వచ్చుచుండిన తినిన ఆహారమంతయు బాగుగ జీర్ణమగును. అటుల 15 నిమిషముల వరకు పరుండిన చాలును.

15. మూలవ్యాధి (Piles.)

ఈవ్యాధి ఉష్ణకరమగుచిదార్థములను సేవించుటచేతను, అగ్ని సమీపమున చేయువనులవల్లను, ఎండ వేడిమిలో తిరుగుటవలనను, అతిగా సంభోగము వలనను, మద్యపానము చేయుటవలనను, కొవడ్లు, టర్వలేమివల్లను వాతాదిబోధములు ప్రకోపించి, చర్మము, హృదయము క్రొవ్వయిననీమూటిని చెరచి, ఆసనమునందు సన్ననిమాంస మొలకలు జనింపజేసి, రక్తము అధికముగా ప్రవించుచు, మలబద్ధము, ఆసనము మంట తీపు, తొడలు, పిక్కలు, నడమ నొప్పి, ఇతరాన్ని తగ్గియుండి

చర్మము, కన్నులు, గోరులు, మలమూత్రము అనునివి పచ్చగాను, నల్లగాను, యెర్రగాను, తెల్లగానుండి మలము స్వల్పముగా వెడలుచు త్రేపులు, శరీరముకృశించి యుండుట అను నిట్టి లక్షణములతో వ్యాధి కూడియుండును.

సక్సు వామిక 30 (Nux vom. 30) ; సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30):— మలబద్ధముతో ఆసనము మంట, తీపు, నడుము నొప్పులు, భోజనానంతరమునగాని లేక ఆలోచనానంతరమునగాని విరేచనమునందు రక్తము పడుచుండిన పై తెండు మందులను వకటి తరువాత నొకటి రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

బెల్లాడోన 6, 30 (Belladonna 6, 30):— ఆసనము పొడుపుగా బిగియునట్లుగ నుండి విరేచనము పెద్దదిగ నగుచున్న రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

యాంటిమోనియం క్రూడం 6 (Ant. crud. 6):— నెత్తురుతో యెక్కువగా చీముయున్న రోజుకు 6 మోల నీయవలెను.

రాటన్ హియా 3, 6 (Ratanhia 3, 6):— గుడ్డస్థానమునందు దురద ప్రిముఖ్యముగ నున్న దీనిని వాడవలెను.

యైసెక్యూల్స్ హిప్ 6, 12. (Aesculus Hip 6, 12):— ఆసనమునందు పుండివుండి పోటు, నడుమునొప్పి, రక్తము

యెక్కువగా పడుటయున్న దీనిని వాడవలయును హెమామిలిన్ ధిను గుడ్డను లోషనునందు తడిపి ఆసనమునందుంచు రీతిగా యైసెక్యూల్స్ ధిను గూడ నుపయోగించవలసినది.

వ్యాధి దీర్ఘకాలమునుండియున్న కార్బో వెజిటబిలిస్ 30 (Carbo, Veg. 30) ఆసిడ్ ఫాసు 30 (Acid Phos. 30) చైనా 6 (China 6) త్యూజ 30 (Thuja 30) ఆసిడ్ నైట్రిక్ 30 (Acid Nit. 30) ఫాస్ఫరస్ 6 (Phosphorus 6) కాస్టికం 30 (Caust. 30) ఆసిడ్ ముర్ 3 (Acid Muriatic 3)ను గూడ లక్షణములను బట్టి వాడవలయును.

16. వమనము వచ్చినట్లుండుట, శాంతి (Nausea, Vomiting)

మిక్కులముగ భుజించుట వలనను, అపేక్ష లేనప్పుడు భుజించుట వలనను, శిరిస్తునకు దెబ్బ తగులుటవలనను, మూత్రాశయా జబ్బులవలనను, పితృశయజబ్బుల వలనను జంతువాతంవలనను, మూర్ఛవలనను, పార్శ్వ నొప్పులవల్లను మద్యపానము వలనను, సముద్రము మొదలగు వాటిమీద నావ ప్రయాణము చేయుటవలనను వమనము వచ్చినట్లుండుటగాని, వాంతి యగుట గాని సంభవించును.

ఇపెకాకు 3, 30 (Ipecacu 3, 30):— ఎప్పుడును వమనము వచ్చినట్లుండుటగాని, వికారముతో వాంతిగాని కలిగి, అధికముగా ప్రమ్మి పూరుట, గర్భము వట్టిదిగా నుండుట

పసరుగాగాని, నల్లగాగాని లేక చీముగాగానివా తియగుచున్న దీనిని వాడవలయును. దీనిని గర్భవతులకు వికారముతో వాంతియున్నను వాడవచ్చును.

రొబినియా 3, 6 (Robinia 3, 6):— వాంతి వచ్చిన ట్లుండుట, పుల్లని తేపులతోగాని, పుల్లని నీటితో గాని వాంతికలిగిన దీనిని వాడవలయును.

అర్సేనిక్ 30 (Arsenic 30):— పెద్ద ప్రేగులయందు పుండు యేర్పడుటవలన వాంతి; ఒడలు నేడిగా నుండిగాని లేక గాని గర్భమున మంట, భోజనానంతరము పుల్లని వాంతి, అప్పుడప్పుడు వాంతివచ్చినట్లుండి విచారముచే మనస్సు క్రుంగి నట్లుగా కనుబడుచున్న దీనిని వాడవలయును.

యాంటిమోనియం క్రూడం 6 (Ant. crud. 6):— గర్భము బరువుగా నుండుట, నాలుక తెల్లని వర్ణముగానుండి ఆహారమునందిష్టము లేకపోవుట, వాంతి వచ్చినట్లుండుట లేక వికారముయున్న దీనిని వాడవలయును.

ఎపొమార్ఫియా 1, 3 ట్రిట్యురేషన్ (Apomorphia 1, 3 Trit):— వాంతి వచ్చినట్లు తెలియకుండగనే తొందరగా వాంతి కలుగుచున్న దీనిని వాడవలయును. ఇది త్రాగుడు వలన, నల్లమందు వలన వాంతులు కలిగిన దీని పని చేయును.

ఐరిస్ వర్సు 6 (Iris vers 6):— ఆహారమును గాని పసగునుగాని వెళ్ళిపోసికొనుచు, తలనొప్పి, త్రేపులు యున్న దీని నిచ్చుట మంచిది.

క్రియోసోటం 6 (Kreosote 6):— శ్వాసకృచ్ఛము అనగా ఊయరోగము వలనగాని, పిత్తాశయజబ్బు వలనగాని, మూత్రపిండిజబ్బువలనగాని వాంతియగుచుండిన దీనిని వాడవలెను. ఇది గర్భవతుల వాంతులకుగూడ పనిచేయును.

అర్నికా 3, 30 (Arnica 3, 30):— శిరస్సునకు దెబ్బ తగులుటవలన వాంతులు కలుగుచున్న దీనిని వాడవలెను.

కాక్యులస్ 6 (Cocculus 6) పెట్రోలియం 6 (Petroleum 6) కాలిఫాసు 6 (Kali Phos 6) నాట్రం ఫాసు 6 (Nat. Phos. 6):— పడవ ప్రయాణమువలన వాంతులు కలిగిన దీనిని వాడవలయును. వక ఔషధము వలన నొక అరగంటలో నుగుణము లేనిచో మరియొక ఔషధమును మార్చవలయును. ఉదేకము తగ్గిన కొలదిని డోసుల నాలస్యముగా నిచ్చుచుండవలెను.

ఇపెకాకు 6 (Ipecacu 6) మెల్లిఫోలియం 3 (Mellifolium 3) హెమామెలిస్ 3 (Hemamelis 3) క్రియోసోటం 6 (Kreosote 6) లను నెత్తురు వాంతులగుచుండిన వాడవలయును.

ఐరిస్ వర్ష 3 (Iris vers 3) పోడోఫిలం 6 (Podophyllum 6) బ్రయోనియ 6 (Bryonia 6) మెక్యూరియన్ సాలబిలిన్ 6 (Mer. sol, 6) వీనిని పైత్యాధిక్యమువలన వాంతులు కలిగిన వాడవలయును.

యాంటిమోనియం ట్రాటారికం 6 (Ant. Tar. 6):-
వాంతియైన మెంటే వికారముత్తగ్గి మరల కాబోవునప్పుడు వికారము హెచ్చి వాంతియైన తక్షణమే వికారము తగ్గుచుండిన దీనిని వాడవలయును.

N. B. వాంతులు యుద్యోగముగానుండిన 5 లేక 10 నిమిషములకోక మోకాదు నీయవలెను.

17. పచ్చకామెర్లు (Jaundice)

శ్వాధి అతిమైధునమువలనను, మద్యపానము వలనను, ఉష్ణ పులును, కారము మొదలగు పదార్థముల కెక్కువగ నుపయోగించుటచేతను, మరి యేవిధమగు నుష్ణకరపదార్థములు సేవించినను, శరీరమునందుష్ణమధికమయి రక్తమాంసములను దహించి, నేత్రములు, చర్మము, మలమూత్రములను నివి పసుపువర్ణముగనుండి అరుచి, బడలిక, దుర్బలత్వము, మంటలు, ఆయాసము అనునిట్టి లక్షణములతోకూడియుండును.

చైనా 6, 12 (China 6, 12):- ముఖము పచ్చగాను, పిత్తాశమునందు చురుకు చురుకుమను నొప్పులు,

చేదు, అరుచి, ఆయాసము, పచ్చనీళ్ళవంటి విరేచనము, యితరవైద్యములచే రసమునిచ్చి సుగుణమును బడయనిచో దీనిని రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

మెక్యూరియన్ సాలబిలిన్ 6, 30 (Mer. Sol 6, 30):-
తెల్లగాగాని లేక పసుపు వర్ణముగాగాని మూత్రము, నాడి మందగించియుండుట, మలబద్ధముకలిగి అకోనైటు 3, 6 (Acon. 3, 6) వలన మంటలుత్తగ్గి పైలక్షణములుండిన రో॥ 4 మోతాదుల నీయవలెను.

ఛమోమిల్లా 6, 12 (Chomomilla 6, 12):- శోషము వలనగాని భయమువలనగాని కలిగిన దీనిని వాడవలయును. చంటిపిల్లల కేవ్యాధియైనను నిర్ధారణలేకుండగనే దీనిని వాడి సుగుణములేనిచో మరియొక ఔషధమును మార్చవలెను.

ఫాస్ఫరస్ 6 (Phosphorus 6):- చర్మము పచ్చగానుండుట; బూడిదవర్ణముగల మూత్రము, దగ్గు, హీనస్వరముయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోతాదుల నీయవలెను.

బ్రయోనియ 6, 30 (Bry. 6, 30):- కుడివైపున పండుకొనియుండునప్పుడు పిత్తాశమున నొప్పియున్న దీనిని వాడవలయును.

చెలిడోనియం మేజస్ 0, 6 (Chelidonium Majus 0, 6):-
పసుపువర్ణపు విరేచనములు, కుడిభుజము నొప్పియున్న దీనిని 4 మోల నీయవలెను.

క్రోటాలస్ హార్ 3, 12 (Crotalus Horridus 3, 12):— రక్తమలినముండుటవలన కామెర్లుకలిగిన రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

లెప్టాండ్ర 0,6 (Leptandra 0,6):— పితృశమునందు వాపు పోటుకలిగి, విరేచనము నల్లగాగుచున్న దీనిని వాడ వలయును.

ఛియరాంథస్ వర్జీనిక 0 3 (Cheiranthus Vur. 0,3):— పిచ్చితలనొప్పి, చేదు, బూడిదవర్ణపుమలమా, నల్లని మూత్ర మునగుచున్న రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

నక్సువామిక 6, 30 (Nux Vom 6, 30):— పని పాటలు చేయునివారికి బరువు పదార్థములు సేవించుటవలన కలిగిన రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

18. పాండురోగము. (Anaemia).

చలిజ్వరము, అతిసారము, అజీర్ణము, ఇంద్రియనష్టము మొదలగు వ్యాధులు జీర్ణించుటవల్లను, ఋతుస్రావమెక్కువగుటవల్లను లేక ఆగుటవల్లను, మూలవ్యాధియందు రక్త మెక్కువగ ప్రసించుటవలనను, క్వయినా, రసము, ఉక్కు మొదలగు భస్మములనుగాని లేక ద్రావకములను చాలకా లముపయోగించుట వలనను, శరీరము ముఖము పాలిపోయి, ఆయాసము, బడలిక, రక్తహీనత, ఆకలి మందగించుట మొదలగు లక్షణములతో వ్యాధివృద్ధిపడును.

కాల్ కేరియఫాసు 3, 12 (Cal. Phos. 3, 12):— ఈ వ్యాధికిది ప్రధానోషధమైయున్నది. ముఖము తెల్లగనుండి, జీర్ణపదార్థమందలి రసమును రక్తము గ్రహించలేక బడలు శుష్కించి అతిసారముయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల వాడ వలయును. దీనివల్లనుగుణములేచో ఫెర్రం మెటాలికం కిను (Fer. Met. 3) వాడవలయును

కాలిముర్ 3 (Kali Mur 3):—రక్తహీనతతోబాటు చర్మరోగములున్న దీనిని వాడవలయును.

నాట్రంముర్ 3, 12 (Nat Mur 3, 12):—చలిజ్వరము వలన కలిగిన దీనిని వాడవలయును. లేక చైనానైనను వాడ వచ్చును. యుక్తవయస్సుగల శ్రీలరక్తము పలుచబడుటచే కలిగిన నాట్రంముర్ 3,12 ను కాల్ కేరియఫాసు 3,12 ను ఔషధమును 3 మోల చొప్పున 2 ఔషధములను దినము నకు 6 మోల నీయవలెను.

పల్సటిల్లా 6 (Puls 6):— ఫెర్రం మెటాలికం 6 (Fer Met. 6):—ఋతుస్రావజబ్బులవలన కలిగిన నేదోయొక యాష ధమును రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

చైనా 6 (China 6) ఆసిడ్ ఫాస్ఫేరిక్ 6 (Acid Phos6):— కుసుమవ్యాధివలనను, ఇంద్రియనష్టమువలనను, అతిసారము వలనను, రక్తస్రావములవలనను కలిగిన నొక ఔషధమును

వాడి గుణమును పొందనప్పుడు మరియొక ఔషధమును వాడవలెను.

నక్సువామిక 30 (Nux Vom 30):—పని పాటలు చేయనివారికి బరువు పదార్థములు సేవించుటవలన కలిగిన రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

నైట్రిక్ ఆసిడ్ 6 (Acid Nit 6) ఆరంమెటాలికం 6 (Aur. Met 6):— రసమెక్కువగా నుపయోగించుటవలన కలిగిన నేడో యొక ఔషధమును వాడవలయును.

పల్సటిల్లా 30 (Puls 30):— క్వయినా, ఉక్కు ఔషధముల నెక్కువగా నుపయోగించుటవలన కలిగి, కొద్ది చలియున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

నాట్రం సల్ఫు 3,12 (Nat. Sulph 3,12):— పై వాటి వలన సుగుణమును పొందనప్పుడు దీనిని వాడుటమంచిది.

ఆహారము:— అతిశీఘ్రముగ నరుగు స్వల్పాహారమును భుజించుచు, గోరువెచ్చని నీటిని యుదయమున స్నానము చేయవలెను.

19. ఉబ్బురోగము. (Dropsy).

యోనిస్థానమునుండి ప్రసవానంతరమునగాని, ఋతు స్రావమునగాని రక్తమెక్కువగా స్రవించుటవలనను, చలి

జ్వరము, అజీర్ణము, అతిసారము, అతిమూత్రము మొదలగు వ్యాధుల ప్రారంభదశయందు తగు చికిత్స నందని వలన, శరీరమందలి రక్తము నీరగను. గుండెజబ్బువలన ప్రారంభమున కాశ్మబ్బురించును. పిత్తాశయజబ్బువలన ఉదరమునందు నీరు చేరును. దీనినే జలోదరమనిగూడ నందురు. మూత్రపిండ జబ్బువలన ప్రారంభమున ముఖముబ్బురించును. ముదిరిన కొలదిని శరీరమంతయు నీరుజేరును.

ఎపానైనం కెనాబినం Q (Apocynum-can. Q):— తలబరువుగా నుండునట్లుండుట, నిస్సత్తువ, అనిద్ర, నాడి నీరసింబియుండుట, విరేచనబద్ధముండియు చిక్కని కొద్ది విరేచనము, ప్రయత్నము లేక మూత్రము బట్టయడగుట, జలోదరము, ఎరురువొమ్ములందు మెప్పి మొదలగు లక్షణము లుండిన 15-20 మినిముల (Minimums) వరకు ఒక $\frac{1}{2}$ ఔన్సు కాచి చల్లార్చిన నీటియందు కలిపి మోతాదుగా నీయువలెను. అటుల దినమునకు 2 మో॥ నిచ్చిన చాలును.

అర్శీనిక్ 6, 30 (Ars 6, 30):— పిత్తాశయజబ్బువల్ల గాని, ఉదరమునందు కాశ్మయందు పృథమమున కనుబడి శరీరమంతయు వ్యాపించి నిస్సత్తువ, ఉద్రేకమగు నాడి, నాలుక ఎఱ్ఱని పూతగనుండుట; కాలుచేతులు చల్లదనము, పరుండి నను ఆయాసముగ నుండుట, శరీరము పచ్చగ గనుబడుట, దాహమాయున్న రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలెను.

ఎపిస్ మెల్లిఫికా 3, 6 (Apis. Mel. 3, 6):— మూత్ర పిండ జబ్బు వలన కలిగి, ముఖ్యముగా గర్భవతులకు అర కాళ్లు చేతులు, యుబ్బరము, కాలికపు ఉబ్బురోగముగనుండి దాహము లేక యుండుట, సంధి, మూత్రము అరుదుగనగుచు యెఱుపుగాను, మబ్బువర్ణముగా గాని పొగవర్ణముగాగాని యగుట, నొసటియందు చెమట, జ్వరముయున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ ల నీయవలెను. N. B. పెద్ద సత్తువుగల మందును గర్భవతుల కిచ్చినచో గర్భపాతమును కలిగించును.

డిజిటలెస్ 6, 30 (Digitalis 6, 30):— నాడి నిమ్మడి గను, నీరసముగను నుండుట, ఉచ్చాస్య నిశ్వాసములు కష్టముగా పీల్చుట, ఎల్లికిల పరుండుట కయిష్టముగా గాని, కష్టముగా గాని యుండుట, మూత్రపిండ జబ్బువలనగాని గుండె జబ్బువలనగాని కలిగిన రోజుకు 4 మో॥ ల నీయవలెను.

ఆసిడ్ ఆసిటిక్ 2, 6 (Acid Acetic 2, 6):— పాదములుబ్బరముగానుండి దాహమున్న దీనిని వాడవలెను.

టర్ బెంథిన 3, 6 (Terbenthina 3, 6):— మూత్రము తక్తయుక్తముగానున్న దీనిని వాడవలయును.

హెలిబోరస్ 12, 30 (Hell. 12, 30):— పిల్లలకు తలలో నీరు చేరి తల పెద్దదిగనుండినను, గుండె జబ్బువలన గాని, మూత్రపిండ జబ్బువలనగాని నీరు కనుబడిన రోజుకు 4 మో॥ ల నీయవలెను.

బ్రయోనియ 3, 30 (Bry. 3, 30):— మలబద్ధము వలనను పిత్తాశయ జబ్బు వలనను గర్భవతులకు పాదములు బ్బరించిన దీనిని వాడవలెను. కీళ్ళ యుబ్బరము, ఉచ్చాస్య నిశ్వాసములు కష్టముగా పీల్చుట, దగ్గు, హృదయమునందు నొప్పి, చర్మవ్యాధులు అణగియుండుటవలనను కలిగిన రో॥ 4 మో॥ ల నీయవలెను.

పల్సటిల్లా 30 (Puls. 30):— ఋతు సంబంధమగు జబ్బువలన కలిగిన దీనివాడవలయును.

సల్ఫర్ 30 (Sulph. 30):— బ్రయోనియ వలన నుగుణము లేనిచో దీనిని వాడవలయును.

ఫెర్రం మెటాలికం 3, 6 (Ferrum Met. 3, 6):— శరీరము పనుపు పచ్చగానుండి, విరేచన బద్ధము, భోజనాంతరమున వికారము, ఋతుస్రావమాగుటవలన కనుబడినను దీనినివాడవలెను. చైనా 6 (China 6) లాచెనెస్ 6 (Lachesis 6) కాల్చికం 6 (Colch. 6) లైకపోడియం 30 (Lyc. 30) అకోనైటు 6 (Acon. 6) లను గూడ పరిశీలించుట వాడుట మంచిది.

థలాస్పిబుర్సాపాస్టోరిస్ (Thalasspi Bursa Pastoris):— ఉబ్బురోగమున ముఖ్యముగా జల్దరమున నిది బాగుగ పని చేయును. మూత్రము జా సిగనగునట్లు చేయుచు నీరును తగ్గించును.

N. B.:— అయోడియం Q ను (Iodium Q) ఉబ్బు రోగమునందు నొప్పియున్న భాగములకును, వాపుయున్న భాగములకును 2 రో॥ల కొకమారు పూయుచుండవలెను. ఈ వ్యాధికి నీరు డెక్కువగ నగునటుల చేయుట మంచిదిగానీ, విరేచనము లెక్కువగా నగునటుల చేసినచో రోగికి నీరస మెక్కువయి అపాయము చేయవచ్చును ప్రతి దినము రోగికి చీకటి గదియందు ఆవిరి పట్టుచు (Steam bathe) చెయట ఆరు నంతవరకు గదియందే తులుపులు మూసియుంచవలెను. ఉడుకు లామును చల్లని నీటియందు కలిపి శిరస్సును మధ్య మధ్య ఆనీటితో తనుపుట మంచిది

ఆహారము:— ఉప్పుతినినంతకాలమివావ్యాధి కుదురుట చాలకష్టము. రోగికి త్వరగ జీర్ణమునకువచ్చు ఆహారములను అనగా పండ్లు, పాలు, జావ మొదలగు ఆహారములనే యిచ్చు చుండవలెను

20. స్త్రీహము. (Enlargement of Spleen.)

ఇది ఎడమ వైపున ప్రక్కపెముకలక్రింద నుండును. స్త్రీహము వాచియుండి నొక్కినచో బాధ కలుగును. దీనిని మనవారు బల్ల పెరుగుట యందురు. దీనికి తగుచికిత్స నంద నిచో పాదము లుబ్బరించుటయేగాక జలోదరముగూడ కలుగ వచ్చును. కుఖము వెలవెలబోవుచు కాలు సేతులు చల్లగ నుండును.

సైనోథస్అమెరికాన Q. (Ceonothus Americana Q.):— స్త్రీహవాపు యేకారణమువలన కలిగినను 5 చుక్కలు ఒక ½ బౌన్సు కాచి చల్లార్చిన నీటియందు కలిపి మోతాదుగ నీయవలెను. అటుల రోజుకు 3 మో॥ల నిచ్చుచు స్త్రీహము మీద వాపునకుగూడ దీనిని పూయుచుండవలెను.

అర్నికా 6,30 (Arnica 6,30):—కుట్టుచున్నట్టి నొప్పి లేకపోటు, నొక్కినచో నెప్పి, నెత్తురువాంతి కలుగుచున్న దీనిని 6 మో॥ నీయవలెను.

అర్సేనిక్ఆల్బు 30 (Ars. Alb 30):— జ్వరము విడు వకయుండి స్త్రీహమువాపుతో కఠినముగానుండి, ఎడమపార్శ్వ మున పరుండలేక యుండుట, ముఖముదూసుకొని బలహీన తగా కనుబడుచున్న రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

కార్బోవెజటబిలిస్ 3 (Carbo Veg 3) లేక నాట్రం ముర్ 6,30 (Nat-Mur 6,30):—స్త్రీహమునందు ఒక విధ మగు గురగుర వినబడుచుండిన పైరెండు మందులలో నొక దానిని రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

చైనా 6 (China 6) నక్కువామిక 30 (Nux-Vom30) పొడోఫిలం 6 (Podophyllum 6) మెర్క్యురిన్అయోడైడు 3 (Merc. Bin. Iodide 3) ఫాస్ఫోస్ 6 (Phos. 6) ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6 (Acid Nit. 6) లెప్టాండ్ర 6 (Leptandra 6)

లైకపోడియం 6 (Lycopodium 6) మొదలగు ఔషధములనుగూడ గుణగతములనుబట్టి వాడుచు, సైనోధన్ అమెరికానా Q (Cenothus Americana Q) ను గూడ వాపునకు పూయుచుండవలెను.

21. చెవిబాధలు. (Diseases of the Ear,)

అకోనైటు 3 (Aconite 3):—చెవివాపుతో మంటలున్న దీనిని వాడవలయును జ్వరము చెవియందు పోటుయున్నను దీనిని రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

ఛమోమిల్లా 12 (Cham. 12):— లేక మెర్కూరియన్ సాలబిలస్ 6 (Mer. Sol. 6):— చెవిపోటుతో పల్ల నెప్పియున్న రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

పల్సటిల్లా 30 (Puls 30):—జలుబువల్ల నెప్పి కలిగిన దీనిని వాడవలయును. చించుచున్నట్టి నోప్పి, వాపు, చెవి మూసికొనిపోయినట్లుండుట, ఆకుపచ్చని పసుపుపచ్చని చీము కారుచు నెప్పి సాయంతనమునందును, యుష్ణగడులయందును యెక్కువగానుండి చల్లనినీటిచే పువళాంతిగానున్న దీనిని వాడవలయును. పడిశమువల్ల చెవియందు ధ్వనితో చెముడు కలిగినను దీనిని వాడవచ్చును.

అర్సెనిక్ 3, 6 (Ars. 3, 6):—చెవియందు మంటలున్న రోజుకు 4 మోల నియవలయును.

మెర్కూరీయన్ సాలబిలస్ 6 (Mer. Sol. 6):— చెవిలో పోటు, క్రిందిభాగమున విశ్వలుయున్న దీనిని వాడవలయును. చెవినుండి రక్తముగాని వాసనతోగూడిన చీముగాని స్రవించుచు, తడపర, మసూచికము మొదలగు వ్యాధులలో కలిగిన చీమునకు దీనిని వాడవచ్చును. దీనివలన నుగుణము కనుబడనిచో ఆర్సెనిక్ 6 (Ars. 6):— కాల్కేరియా కార్బ 30 (Cal. Carb. 30):—లను వాడవలయును.

అర్నిక 30 (Arnica 30):— దెబ్బ తగులుటవలన చెవి అదరి పోటుగానున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

బెల్లాడోన 3 (Bell. 3):— కురుపువలన వాపు, పోటు, మంటలుయున్న దీనిని వాడుచు Q ను చెవియందు 2 చుక్కలు వేయవలయును. దీనివలన నుగుణము లేనిచో హీపార్ సల్ఫు (Hepar Sulph 6) సల్ఫు 30 (Sulph 30) ను రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

ఆసిడ్ ఫాస్ 30 (Acid phos 30):— చెవియందు గుయ్యమును చున్నట్లుగాని, టక్ టక్ మను ధ్వనిగాని, వినబడుచున్న రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

నక్సువామికా 30 (Nux 30):— ఉడయమున చెవియందు గుయ్యమును ధ్వనియుండి, దురదగానుండిన దీనిని వాడవలయును.

ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6 లేక చైనా 200 (Acid Nit 6 or China 200):—త్వేనా విస్తారముగ వాడుటవలన చెవియందు హోరునును ధ్వనికలిగిన దీనిని వాడవలయును.

వెరాట్రంఆల్బు 30 (Verat-Alb 30):— చెవియందు ధ్వనితో పాఠియున్న దీనిని వాడవలయును.

డిజిటలిస్ 6, 30 (Digitalis 6, 30):— బుస్సుకొట్టు చున్నట్లు ధ్వనియున్న దీనిని వాడవలయును.

ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6 (Acid Nit 6):— ఆహారమును భుజించుచున్నప్పుడే చెవియందు ధ్వనిగానుండి వినబడుటకు కొద్దికష్టముగానున్న దీనిని వాడవలయును.

యాంటిమోనియంక్రూడం 6, గ్రాఫిటిస్ 6 (Ant. Crud 6, Graphitis 6):— చెవిమీదను చుట్టుప్రక్కలను కురుపులు మొదలగునవియున్న రోజుకు 4 మో! నీయవలెను.

బార్యటకార్బు 6 (Baryta carb 6):— వినబడుట కష్టముగానుండి, చెవిచుట్టుప్రక్కలి భాగమున చిళ్ళలుబ్బరించి యున్న రోజుకు 4 మో! నీయవలెను.

కాల్ కేరియకార్బు 6 (Cal. Carb 6):— చెవినుండి చీముగాని రక్తముగాని కారుచవాపుతో బిళ్ళలున్న దీనిని రోజుకు 4 మో! నీయవలెను.

కలిబైక్రోమికం 6, లేక హీపార్ సల్ఫు 6 (Kali Bich 6 or Hepar Sulph 6):—గొంతుపూత, చెవియందు ధ్వనియున్న నేదోయొక దానిని వాడవలయును.

లాచెసెస్ 6 (Lachesis 6):— నమల చున్నప్పుడు చెవియందు నెప్పి కలుగుచున్న దీనిని వాడవలయును.

కాప్సికం 6, 30 (Caps. 6, 30):—చెవినుండి రక్తము చీము కలియుచు స్రవించుచున్న రోజుకు 4 మో! నీయవలెను.

ఛమోమిల్లా 6, 30 (Chamomilla 6, 30):— చంటి పిల్లలకు చీము పోటు కలిగి, వేడి పదార్థములుగాని వేడిగా నుండు సమయమందునగాని బాధహెచ్చుచు, తీపులు మొదలగునవియున్న రోజుకు 4 మో! నీయవలెను.

హీపార్ సల్ఫు 6 (Hepar Sulph. 6):— రస సంబంధముగు నావధములు సేవించుటవలన చెవియందు కురుపు కలిగి, చిట్టి చీముగాని రక్తముగాని స్రవించుచున్న రోజుకు 4 మో! నీయవలెను.

మెర్క్యూరియస్ కరోసివస్ 30 (Mer cor, 30):— జలుబువలన ముక్కునుండి చెవినుండి కారుచు, అకస్మాత్తుగా నాగుటచే కలిగిన చెముడునకు రోజుకు 4 మో! నీయవలెను.

ఆసిడ్ ఫాసు 6, 30 (Acid Phos. 6, 30):— నరముల బలహీనతచే కలిగిన చెముడు అనగా సన్నిపాత,

సూతికాజ్వరములు నెమ్మదించి నీరసముగానుండి కొద్దిచేయుదు
యన్న దీనిని వాడవలయును. దీనివలన 2 రోజులలో సుగు
ణము లేనిచో ఛైనా 6 (China 6) ను రోజుకు 4 మో|| లు
వాడవలయును.

N. B. చెవి బాధలకు అనగా పోటునకు, చీమునకు
రక్తమునకు ముల్లిన్ ఆయిల్ ను (Mullen Oil.) చెవియందు
2 చుక్కలు వేయుచు దూదిని మూతగా నుంచవలెను.
(ఈ వ్యాధులకిది బాగుగ పనిచేయును.)

22. పళ్లజబ్బులు. (Diseases of the Teeth).

మెర్క్యూరియస్ వివస్ 6, 30 (Mer. Vivus 6, 30):-
ముసలివారలకు పన్నులు కదలుచు నొప్పి కలిగినను, చల్లని
నీళ్లు త్రాగుచున్నప్పుడుగాని, పుక్కిలించి నప్పుడుగాని బాధ
హెచ్చుగానుండినను నోరు వాసనగానుండి, చిగుళ్ళనుండి
రక్తముగాని చీముగాని కారుచున్నను దీనిని రోజుకు 4 మో||
నీయవలెను. దీనివలన సుగుణము కనబడనిచో లాచెసెస్ 30
(Lachesis 30) ను వాడవలయును.

బెల్లడోన 3, 6, 30 (Bell. 3, 6, 30):- చిగుళ్లు
వేడిగానుండి రాత్రియందు యెక్కువ పోటుగానున్న గంట
కొక మోతాదు నీయవలెను.

ఛమోమిల్లా 6, 12 (Chamomilla 6, 12):- వేడి
పదార్థములవలన తీపు హెచ్చుగానుండిన గంటకొక మో||
నీయవలెను.

కాఫియక్రూడ 3, 30 (Coffea cruda 3, 30):-
చల్లని నీళ్లు పుక్కిలించుటవలని యుపశాంతిగానున్న రోజుకు
4 మో||ల నీయవలెను.

కాల్ కేరియ కార్బు 6 (Cal. carb. 6):- చల్లనిగాలి
వలన నెప్పి కలిగిన దీనిని వాడవలెను. దీనివలన సుగుణము
లేనిచో డల్ కెమిర 30 ను వాడవలయును.

సల్ఫర్ 30 (Sulph. 30):- అగిరిగినప్పు పోటు
తీపునకు నిది పనిచేయును. దీని వలన సుగుణము లేనిచో
మాగ్నీషియాఫాసు 3, 6 (Mag. Phos 3, 6) ను చంచా వేడి
నీటియందు నెకమాత్ర) వేసి కరిగిన తరువాత డోసుగా నీయ
వలెను. నొప్పి యెక్కువగానున్న 10 నిమిషముల కొక
మోతాదు పుచ్చుకొనవలయును.

క్రియోసోటం 3, 12 (Kreosote 3, 12):- పళ్లు నడి
వయసునందే కదలుచు, చిగుళ్లు నల్లబడుచున్న దీనిని రోజుకు
4 మో|| ల నీయవలెను.

సైలీషియ 30 (Silicea 30):- చిగుళ్ళయందు కురు
పులులేచుచు మానుచున్న దీనిని రెండుమాసముల సేవించ
వలయును. రోజుకు 4 మోతాదులు పుచ్చుకునేది.

ప్లాంటాగో 3, 6 (Plantago 3, 6):— పశ్చిమోష్ణుల కిడి ప్రధానావధమైయున్నది. యేవిధమైన నొప్పులను, తీపు అనుకూడనిది తగ్గించును.

N. B: చిగురు యుబ్బరించి నొప్పి, తీపుయున్న రక్తి పైడు స్పిర్టిక్యునుగాని హైపెక్సిక్ క్యాఫరునుగాని దూదినందు ముంచి చిగురుమీద నుంచవలసినది.

23. కండ్లబాధలు. (Diseases of the Eye.)

సక్కున్ సెనిరేరియమెరిటిమా (Succuss Cenireria-meritima):— ను పాపయందు పువ్వు, పొరకలిగిన రోజుకు 2 సార్లు తడవకొకచుక్క చొప్పున 4, 5 మాసములు కంటి యందువేసిన తప్పక కుదురును. కాల్ కేరియస్టోరాట 3, 12 (Cal. Flo. 3, 12) రోజుకు 4 మోతాదులను వాడుచుండ వలయును. పైమందును కంటియందువేయుచు లోపలికి తిను ఔషధమువలనమాసమురోజులొసగుములేనిచో కెనబస్ ఇండిక 3, 30 (Can. Ind. 3, 30) ప్లోరిక్ ఆడ్సి 6 (Acid Floric 6) ను రోజుకు 4 మోతాదుల నీయవలెను.

బెల్లాడోన 6, 30 (Bella 6, 30):— నొప్పి, ఎటువు, వాపుకలిగి, వెల్తురును చూడనియకయున్న రోజుకు 4 మో|| నీయవలెను.

అర్నిక 3, 30 (Arnica 3, 30):— కన్నుల మంటలు కలిగి నీరుకారుచున్న దీనిని వాడవలయును.

బెల్లాడోన 6 (Belladonna 6):— అర్నికా 3, 30 (Arnica 3, 30) వలన సుగుణములేనిచో, పల్పటిల్లా 30, (Puls 30) సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30) సైలీషియ 30 (Silicea 30) కాల్ కేరియస్ కార్బ 3, 12 (Cal. Carb 3, 12) గుణగతములనుబట్టి రోజుకు 4 మో|| నీయవలెను.

అకోనైటు 6 (Aconite 6):— చల్లనిగాలివలన కను రెప్పలుబ్బరించిన దీనిని వాడవలయును. కండ్లకలకవలని కన్నులుబ్బరించి సంచీలవలెచుండిన ఎపిస్ 30 (Apis 30) ను వాడవలయును.

రుహస్టోక్సు 6, 30 (Rhus Tox 6, 30):— వాపుతో నీరుకారుచున్న దీనిని రోజుకు 4 మో|| నీయవలెను. సీరెక్టు వగా కారుచున్న యైర్రేషియ 9 ను ఒక బెన్సు ఆవిరి నీటి యందు 10 చుక్కలను కలిపి సీసాలో జాగ్రత్తపరుచుచు, వాడబోవు నప్పుడు సీసాను కుదిపి కంటియందు రోజుకు 3 మార్లు వేయుచు యైర్రేషియ 3, 12 (Euphrasia 3, 12) లను రోజుకు 4 మో||లను గూడ నీయవలయును. దీనివలన నీరుతగ్గనియెడల అర్నికా (Arnica) ను పై విధముగా వాడ వలెను.

మెర్క్యూరియస్ కరోసివస్ 6 (Mer-Cor 6):— కండ్ల పుసులు, ఉదయమున లేచునపుటికి కండ్లు అంటుకొనుచుండిన దీనిని వాడవలయును. దీనివలన నుగుణము లేనిచో అర్జెంటం నైట్రికం 6 (Arg. Nit 6) ను రోజుకు 4 మో|| నీయవలెను.

యాక్టియరేసిమోస 3 (Actaea Racimosa 3):— కన్నులు విస్తారముగ దృష్టియుంచి చూచుటవలన నెప్పి కలిగిన దీనిని వాడవలయును. ఎక్కువగా చూచుటవలన అలికి నట్లుగా కనుబడుచుండిన రూట్రాగ్రావాలెన్సు 6 Ruta. Gravolens 6) ను రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

గ్రాఫిటీస్ 6 (GraPhites 6):— కనుకొలికి వాచి యుండి దురదగానుండిన దీనిని వాడవలయును. అర్జెంటం నైట్రికం Q (Arg. Nit Q) ను వకఔన్ను అవిరిసిటియందు 10 చుక్కలను వేసి జ్వగ్ర త్తపరుచుచు కంటిలో వేయుచుండ వలయును. కండ్లకలకను రాకుండ కాపాడుకొనుటకు అర్జెంటం నైట్రికం 30 (Arg. Nit 30) ను రోజుకు 3 మో||ల నుపయోగించవలసినది.

కండ్లు మంటలుగానుండిన బెల్లడోన 4 (Bella 3):— అర్శీనిక్ 6 (Ars 6) సల్ఫర్ 30 (Sulph. 30) లను వక ఔషధమువలన 1,2 రోజులలో నుగుణము లేనిచో మరియొక ఔషధమును మార్చుచుండవలెను.

జెల్ సీమియం 3,6 (Gelse. 3,6):— కనురెప్పలు బరువుగానుండి తెరుచుట కష్టముగానున్న దీనిని వాడవలయును.

కన్సగుడ్లు ప్రయత్నము లేకయే తిరుగుచుండిన ఎగేరి కన్ 6 ను (Agricus 6) పల్పటిల్లా 3,30 ను (Puls. 3,30) రోజుకు 4 మో|| చొప్పున 3,4 మాసములు సేవించవలెను.

కండ్లయందు యిసుగ యుండునట్లుగా మెరమెరలాడుచుండిన సల్ఫర్ 30 ను (Sulph. 30) పల్పటిల్లా 3,30 ను (Puls 3, 30) రోజుకు 4 మో||ల చొప్పున నొక ఔషధము పనిచేయనిచో మరియొక దానిని మార్చవలెను.

అర్శీనిక్ 3,30 (Ars. 3,30):— కండ్లనుండి వేడిగా నీరు కారుచుండిన దీనిని వాడవలయును.

కన్సగుడ్లు నొప్పిగానుండిన నాట్రంముర్ 12 ను (Nat. Mur. 12) బ్రయోనియ 6 ను (Bry. 6) హీపార్ సల్ఫర్ 6 ను (Hepar Sulph 6) బెల్లడోన 3, 12 ను (Bell. 3,12) వాడుచుండవలయును.

కన్సగుడ్లు అమర్చియుండు గుంట, కన్ను, పార్శ్వపు నెప్పలవలన నొప్పిగానున్న శాంగునెరియ 30 (Sanguinaria 30) అర్శీనిక్ 30 (Ars. 30) జెల్సీమియం 6,30 (Gelse. 6,30) స్పిజెలియ 6 (Spigelia 6)లను వక దానివలన నుగుణముకనుబడిచో మరియొక దానిని వాడవలెను. బిగ

దీయుచున్నట్టి నెప్పి లేక లాగుచున్నట్టి నెప్పికలిగిన కాస్టికం 30 (Caust. 30) ఆసిడ్ ఫాసు 6 (Acid Phos 6) క్రోటన్ 6 (Croton 6) లను గుణము కనబడనిచో మరియొక దానిని మూర్ఛుచుండవలెను. పొడుచుచున్నట్టి నొప్పికలుగుచున్న బ్రమోనియ 6 (Bry. 6) మాగ్నీషియాఫాసు 6 (Mag. Phos) 6) లైకపోడియ 6,12 (Lycopodium 6,12) లను వాడవలయును.

వెల్తురును, ఎడను చూడలేకయుండిన బొధ్రాపు 6 (Bothrops 6) సైలీషియ 6 (Silicea 6) ఫాస్పరస్ 6 (Phos 6) సల్ఫ్యూరిక్ ఆసిడ్ 6 [Acid Sulph 6) బెల్లాడోన 30 (Belladonna 30) ను వకబొవధము పనిచేయునిచో మరియొక దానిని వాడవలయును.

అల్కూమిన 6 (Allumina 6) :— ఏకారణమువలన నైనను మెల్లకన్ను కలిగిన దీనిని రోజుకు 4 మోల సీయ వలెను. దీర్ఘకాలమునుండియున్న కొన్ని మాసములు సేవించ వలెను జంతువాతంవలన మెల్లకన్ను కలిగిన స్పిజెలియ 3ను (Spigolia 3) గాని సిని 3 ను (Cina 3) గాని వాడవల యును. సిని, స్పిజెలియవల్ల ప్రయోజనములేనిచో బెల్లా డోన 3, 6 (Belladonna 3, 6) హైస్కూపన్ 30 (Hyos 30) జెల్సీమియం 6 (Gelsemium 6) క్లీక్లమెన్ 6 (Cyclamen 6)

స్ట్రామోనియం 3, 6 (Stram 3, 6) లను పరిస్థితులనుబట్టి వాడవలెను.

రేజీకటి కలిగిన బెల్లడోన 3,30 (Bell. 3,30) నక్క వాటుక 30 (Nux. Vom. 30) ఫిసోస్టిగ్మా 3,6 (Phisostig- ma 3,6) లను లక్షణములనుబట్టి రోజుకు 4 మోల సీయవలెను.

దగ్గరచూపు కనుబడకయున్న ఫాస్పరస్ 30 (Phos 30) కాస్టికం 6,30 (Caust. 6,30) టబాకం 6 (Tobaccum 6) లను వకబొవధమువలన ప్రయోజనము లేనిచో మరియొక బొవధమును వాడవలయును. కండ్లు అరికినట్లుగాయున్న నివి పనిచేయును.

ప్రతివస్తువు పచ్చగా కనుబడుచుండిన శాంటో నైను Ix (Trit) ధన్యమును రోజుకు 3 మోల సీయవలెను.

చదువుటవలన అలసటజెందినట్లుండి చదువలేకయున్న జబొరాండి 3 (Jaborandi 3) నాట్రంఆర్సు 3, 6 (Nat. Ars. 3, 6) లను పరిస్థితులనుబట్టి వాడవలయును.

చదువుచున్నప్పుడు అక్షరములు పరుగెత్తుచున్నట్లుగా గాని అరికినట్లుగాగాని యుండిన నాట్రంముక్ 3, 30 (Nat. Mur 3, 30) సికూట 3, 30 (Cicuta 3, 30) లను నొక దానివలన ప్రయోజనము లేనిచో మరియొక దానిని వాడ వలయును.

24. కూలనొప్పి. (Colic.)

కోలస్సెంథిస్ 6, 30 (Colocy6, 30):— బొడ్డుచుట్టు ప్రక్కలభాగమున యెక్కువగా నొప్పుకలిగి నొక్కుచుండుటవలని ప్రపశాంతిగా నుండుట, మలబద్ధకముయున్న లైకపోడియం 30 (LycoPodium 30) ను గూడ మార్పుచు నొకదానివెంట నొకదానిని 15 నిమిషముల కొకమారు మోతాదు నిచ్చుచుండవలెను.

నక్సునామిక 30 (Nux. Vom. 30)— కడుపుబ్బరము, గర్భము కంఠెలుగట్టినట్టుగను బిగతీయుచున్నట్టుగను యుండి, మలబద్ధము మూత్రాశమున నొప్పి కలిగిన ప్రతి $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

ఛమోమిల్లా 3, 12 (Chamomilla 3, 12):—బొడ్డుచుట్టు ప్రక్కలిభాగమునందు నొప్పి, విరేచనములు రాత్రి యందెక్కువగుట, చంటిబిడ్డలకు పల్ల రాజోవు నప్పుడు నొప్పితో విరేచనములు, కడుపుబ్బరముయున్న దీనిని గంట కొకమోతాదు నీయవలెను. దీనివలన సుగుణము లేనిచో మాగ్నీషియాఫాను 3, 12 (Mag. Phos 3, 12) ను వక ఔన్ను వేడినీటియందు 12-15 మాత్రలవరకు వేసి కరిగిన తరువాత కుడుపుచు తడవకొక చంచా మోతాదు చొప్పున 10 నిమిషముల కొకమారు నీయవలెను.

డయస్కోరియ 3, 30 (Dios. 3, 30):— కోలస్సెంథిస్ (Colocynthis) వలన ప్రయోజనము లేనిచో దీనిని వాడవలయును.

ఐరిస్వర్స 3, 6 (Iris Vers 3, 6):— ఎక్కువగా కడుపుబ్బరము, గర్భము వైభాగమున మంట పసరు వాంతి యుండిన దీనిని $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

వెరాట్రుంఆల్బ 6, 30 (Verat. Alb 6, 30):—రాత్రి యందునగాని, భోజనానంతరమునగాని నొప్పితో యుబ్బరము, గుడబిడలాడుట, ముఖము కాలుసేతులు చల్లదనముయున్న $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

అచ్చుఆఫీసునందు పనిచేయు వారలకును, సత్తుపని చేయువారలకును గోటియందు సత్తు చుండుటవలన ఆహారముతో లోనికీప్రవేశించి కడుపు నొప్పికలిగిన, ఓపీయం 3, 30 (Opium 3, 30) అల్బ్యుమెన్ 3, 30 (Allumen 3, 30) ప్లాటినా 6 (Platina 6) ను వకదానివెంట నొకదానిని సుగుణముకనబడనిచో మార్పుచుండవలెను.

ఆహారము:— నొప్పి యుండునంతసేపును ఆహారము నీయరాదు. దాహము కావలసియున్నత్రాగవచ్చును. జావను గాని, ఫలాదులనుగాని లేక పాలయ్యును నిమ్మరసమునుపిండి, విరిగిన తరువాత, వడబోసి స్వల్పముగ నిచ్చుట మంచిది.

25. తలనొప్పి. (Head-ache.)

అకోనైటు 6, 30 (Aconite 6, 30):—జలుబుచేయుట వలనగాని, వేడిచేయుట వలనగాని తలకు రక్తమెక్కిన పాఠ్యమున నొప్పి కలిగియుండుట, వంగినను, కదల్చినను నెప్పి యెక్కువగానున్న రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

బెల్లాడొన 3, 30 (Bell. 3, 30):— తలకు రక్తాధిక్యమువలననొప్పితో ముఖము, కన్నులు ఎఱ్ఱబారియుండుట, నొప్పి వెంటవెంటనే వచ్చి తగ్గుచుడివను, వెల్తురు వలనను, చప్పుడు వలనను బాధపెచ్చినను దీనిని రోజుకు 6 మోల నియవలెను.

మెల్లిలోటస్ 3,30 (Mellilotus 3,30):— నెప్పియెక్కువగానుండి తలనొడకు కొట్టుకొనుచు, వెజ్టిగాప్రయత్నము చేయుచుండి బాధతగ్గుననితలచుట; నొప్పితలయందుగాని, గుండెలయందుగాని, గర్భమునందుగాని కలిగినను దీనిని వాడవచ్చును. $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు నియవలెను.

జెల్ నీయం 3, 6 (Gelse 3,6):— వాడుగానుండి నెప్పితో దృష్టిచీకటులు పడినట్లుగా కనుబడుచున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

ఇగ్నెటియా 6,30 (Ignetia 6,30):—దుఃఖమువలనగాని, సంతోషమువలనగాని, కలిగిన దీనిని గంటకొక మోల నియవలెను.

ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6,30 (Acid. Nit 6,30):—తల వెనుక భాగమున నొప్పిగాయున్న దీనిని వాడవలయును.

అర్నికా 3, 30 (Arnica 3,30):— శ్రమపడుటవలన కలిగిన గంటకొక మోతాదు నియవలెను.

బ్రయోసియ 6,30 (Bry. 6,30):— నొప్పిగానుండి తలబరువుగానుండుట, నొసటియందు పగులగొట్టుచున్నట్లుగా నెప్పికలిగి పిచుకుటవలన శాంతిగానుండుట, పసరువాంతి, రక్తపిత్తమువలన తలనొప్పి, భోజనానంతరమునను, కదలిక వలనను బాధపెచ్చి, మేహవాతతలనొప్పి అయివున్న గంటకొక మోతాదు నియవలెను.

కాల్ కేరియకార్బ 30 (Cal. Carb 30):— ముఖ్యముగా పనిపాటలుచేయువారికి వక పాఠ్యపునొప్పి కలిగి, రాత్రియందు శరీరమునకు పై భాగమున చెమటయున్న దీనిని వాడవలయును.

చైనా 6, 30 (China 6,30):— చెవియందుధ్వని, నీరసము, తరుచుగా ఆవలింతలు నెప్పియున్న దీనిని వాడవలయును.

లిలియంటిగ్ 6,12 (Lilium-Tig 6,12):— రెండు పాఠ్యములందును తల పై భాగముననునొప్పి; లేక యెడమ పాఠ్యమునుండి తలవెనుక భాగమువరకును నెప్పికలిగి పిచు

కుటవలన పుష్కాంతి; లేక పుడయమున విరేచనములగుచు
తలతిగుగుచు లేక బరువుగానుండుట; లేక ఋతురక్తమా
తాకపోవుటవలన తలనొప్పికలుట మొదలగు నీవైనుదహరించి
యును నెప్పులకును, చల్లనిధాలికి యెక్కువగానుండి, నూ
ర్యాసమయమైనవెంటనే తగ్గునొప్పులకును దీనిని వాడవలెను.

నక్కువామిక 30 (Nux-vom. 30):— సుకుమారుల
కును, బరువు పదార్థములు భుజింపువారికిని కలిగిన దీనిని
వాడవలయును.

పల్పటిల్లా 30 (Puls. 30):— బరువు పదార్థముల
వలనను, ఋతుస్రావమాగుటవలనను నొప్పికలుట చెవి
మెనుక భాగమున మేకుతో పొడుచునట్లుగా నొప్పియున్న దీనిని
గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

ఆసిడ్ ఫాసు 6,30 (Acid phos 6,30):— ఎక్కువ
సంభోగమువలన నరములబలహీనతతో జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుచుం
డుట, బలహీనతవలన నూట్టినబడక, కొద్దిగా కనుదృష్టితగ్గి
తలనొప్పియున్న దీనిని వాడవలెను.

శెపియ 6,30 (Sepia 6,30):— తల బరువుగానుండి,
నొప్పితోవమనము వచ్చినట్లుండుటగాని, లేక వాంతిగాని,
యగుట; కనుబొమలు నెప్పి, విరేచనబద్ధము, ఋతుస్రావ
మెక్కువగ నగుటవలనగాని, అగుటవలనగాని, నెప్పికలిగిన
దీనిని వాడవలయును.

సిమిసిఫ్యూగ 3,6 (Cimicifuga 3,6):— నరముల
నిస్సత్తువ వలనగాని, ఋతుసంబంధముగు జబ్బులవలనగాని,
తల నెప్పితో కనుగ్రుడ్లుగూడ నొప్పిగానుండుట. లేక నెసటి
నుండి నెప్పి మెడవరకు వ్యాపించియుండుట, తలవంచినను
యెత్తినను నెప్పి యెక్కువగానుండుట, నిద్రపట్టకయుండుట,
బడిపిల్లలకు విస్తారముగ చదువుటవలన తలనొప్పి కలిగినను
దీనిని వాడవలయును.

ఐరిస్ వర్సు 3,6 (Iris Vers 3,6):— వికారముతోను
లేక వమనముతోను కుడిపార్శ్వమున నెప్పియుండి, పిత్తా
శయ జబ్బువలనగాని లేక ఎక్కువగా చదువుటవలనగాని
కలిగిన దీనిని రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

కలిబైక్రోమికం 6 (Kali Bich. 6):— తలనొప్పితో
కుడికంటియందు నెప్పియున్న దీనిని వాడవలయును.

ఛియరాంథస్ వర్జినిక 1,3 (Cheiranthus Vur. 1,3):—
వైత్యాధిక్యముగలవారలకు వికారముతోనొప్పి, అగుచు,
మరలమరల వచ్చుచుండిన గంటకొక మోతాదునీయవలెను.

స్పిజెలియ 3, 6 (Spigelia 3, 6):— నొప్పి యుడ
యమున ప్రారంభమై ప్రొద్దు యెక్కినకొలదిని హెచ్చుచు
ప్రొద్దు వాట్రవాలిన కొలదిని తగ్గుచుండిన రోజుకు 4 మో॥ల
నీయవలెను.

గ్లోనోయిన్ 200 (Glonoine 200):— ఎండలోను విప్లవద్దను పనిచేయుటవలన కలిగిన గంటకొక యోతాను నీయవలెను.

N. B. ఈమందును తక్కువ సత్తువగలదానికి ప్రతి దినమును వాడుచుండిన, భయంకరమైన తలపోట్లు, నొప్పులు కలుగునట్లుగా చేయును.

సల్ఫర్ 6, 30 (Sulphur 6, 30)-- చెవి ప్రక్కనను నొసటియందును నొప్పికలుట, తల వైభాగమున వేడిగానుండుట, ఉదయమున లేచిన తరువాత విరేచనములగుచున్న దీనిని వాడవలెను.

దీర్ఘకాలపు తలనెప్పులైయున్న సల్ఫర్ (Sulph.) కాలి కేరియ కార్బు (Cal carb) నాట్రంముక్ (Nat. Mur) చినినంసల్ఫు (Chinin Sulph) సెపియ (Sepia) కెల్చైకో మికం (Kali Biehr) కెల్చికార్బు (Kali carb) శాంగ్యునేరియ (Sanguinaria) నక్సువామిక (Nux. vom) అర్సీనిక్ ఆల్బు (Ars Alb) జింకం మెటాలికం (Zincum Met) కాక్యులస్ (Cocculus) మొదలగు నౌషధములను, 6-30 సత్తువువరకు వాడవలయును.

26. మేహవాతపునొప్పులు. (Rheumatism.)

అకోనైటు 3,6 (Acon. 3,6):— జబ్బుప్రారంభమున కండరములుగాని లేక కీళ్లుగాని యెఱ్ఱగానుండి వాచి తాకుట వలన నొప్పినికల్గించుట, జ్వరమెక్కువగానుండి అవిశ్రాంతి, ఆవేదన, ఎఱ్ఱనిమూత్రము, సీతాకాలపుచల్లనిగాలివలన జ్వర ముతో కీళ్ళనొప్పులున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

కాలిఫాసు 3,6 (Kali Phos 3,6):— దీనిని కాలికపు ఓర్లు రోగములకు వాడవచ్చును. నెప్పులు, లేచునప్పు డధి కమైన నడుచుచున్న కొలదిని తగ్గుచుండిన రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

కాలి కేరియఫాసు 3,6 (Cal. Phos 3,6):— తిమ్మరులతోబాటు మోకాలియందు నీరుండి, శరీరమునందలి రక్త మశుభ్రముగానుండినను బలముచేయుటకు దీనిని వాడవలెను.

రుహస్టాక్సు 30 (Rhus Tox 30):— నొప్పులు విశ్రాంతి సమయమునను చల్లనిగాలికిని హెచ్చుగానుండి కదలికవలన శాంతిగానున్న దీనిని వాడవలయును. నొప్పులు కాలికముగనున్నను దీర్ఘకాలమునుండియున్నను రోజుకు 4 మో॥ నిచ్చేది. నడుమునెప్పులు రాత్రియందెక్కువగా కండెలుకట్టినట్లుగానుండి పటుండుటవలన యెక్కువబాధగా నున్న దీనిని వాడవలయును. జ్వరముండియు దీనివలన నుగుణములేనిచో అకోనైటును (Acon) వాడవలెను.

ఆసిడ్ బెంజాయిక్ 6 (Acid Ben. 6):—తాకుటవలన గాని నొక్కుటవలనగాని యెక్కువ నొప్పిగానుండి, క్షీణవాచి యెఱుఘగానున్న దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

సిమిసిఫ్యూగ 3, 12 (Cimicifuga 3, 12):—కండర ములయందు నెప్పలున్న రోజుకు 6 మో||ల నీయవలెను.

కాల్మియలాట్ 3, 6 (Kalmia Lat 3, 6):—నొప్పలు వైభాగమున ప్రాతంభమై, క్రిందుక్షీళ్ళకు దిగుచుండు స్వభావముండిన రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

లేడం 6 (Ledum 6):—కాలికముగగాని దీర్ఘకాలము నుండిగాని నొప్పలుండి, క్రిందుక్షీళ్ళనుండి వైభాగపుక్షీళ్ళకు నొప్పుతగబాకు స్వభావమున్న రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

రూటగ్రావాలెన్సు 3,12 (Ruta Gravolens 3,12):—నడుమునొప్పలలో దీనిని వాడవలయును.

లాచ్ నాన్ థిస్ 3,30 (Lachnanthis 3,30):—మెడ నొప్పిగానుండుటవలన కుడిభాగమునకు పంగియెక్కువచేమట లున్న దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

బెల్లాడొన Q, 6 (Belladonna Q, 6):—నెప్పలు కలుగుచు అతిశ్రీఘ్రముగ ఔషధసేవతేకుండగనే కనుబడక యుండు స్వభావముండిన రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

సిమిసిఫ్యూగ (Cimicifuga) బ్రయోనియా (Bryonia):—ఈ రెండును మెడనొప్పలకు ప్రధానౌషధములైయున్నవి. నొప్పిగానుండుచోట్ల నొక్కినచో బాధ తగ్గినట్లుగానున్న రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

మాగ్నీషియాఫాసు 3,12 (Mag. Phos 3,12):—క్షీళ్ళనొప్పలు చురుకు చురుకు మనుచుగాని, పొడుచుచున్నట్లుగాగాని యుండిన దీనిని వక ఔన్ను వేడినీటియందు 12 మాత్రలనువేసి కరిగిన తరువాత, తడవకొక చంచాడోను చొప్పున నీయవలెను. ఈ విధముగ కాలికపువ్యాధులందు డోసును లేక మోతాదును నీయవలెను. దీర్ఘ కాలపువ్యాధులందు రోజుకు 4 మో|| నీయవలెను.

శాంగ్యునేరియా 6 (Sanguinaria 6):—జేతుల కండరములయందు నొప్పలుండి, పనిచేయుటకుగాని, ఎత్తుటకుగాని కష్టముగానుండి కుడివైపునందలి మెడకండరములు నొప్పలుయున్న దీనిని వాడవలెను. [ఇది ముఖ్యముగ కుడి పార్శ్వపుకండరముల నెప్పలకు బాగుగ పనిచేయును.]

రానన్ క్యులన్ బల్ బోజ 3, 30 (Ranunculus Bulbosa 3,30):—మెడ నెప్పలకును, నడుము నొప్పలకును, ఎదురురొమ్మలందు ఎముకలమీది కండరములలో నొప్పులు కలిగి, కదలికవలనను, దగ్గుటవలనను, నిట్టూర్పులవలనను బాధహెచ్చిన రోజుకు 6 మో||ల నీయవలెను.

అన్నికా 30 Arinica 30:— దీనిని జ్వరముండినను వాడవచ్చును. రుహన్ టాక్సు (Rhus Tox) ఆకోనైటు (Aconite) వలన ప్రయోజనములేనిచో దీనిని వాడవలయును. దెబ్బలుతగులుటచేతను, ఎత్తుప్రదేశమునుండి క్రింద పడుటచేతను నొప్పులు కలిగిన దీనిని రోజుకు 4 మో॥ నియవలెను. సన్నిపాత, సూతికాజ్వరములందు చాలరోజులు పడుండుటవలన ఒడలు నొప్పులున్న దీనిని వాడవలెను.

యాన్ టిమోనియం టార్ ట్రిడికం 3, 12 (Ant. Tar. 3,12):— భోజనానంతరమునగాని, ఆలోచనానంతరమునగాని లేచునప్పుడు నొప్పులుకలిగి, చల్లనిచెనుట, వాంటిగాని, లేక వికారముగానియున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలెను.

సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30):— వ్యాధి దీర్ఘకాలము నుండియున్న వారమునకొక మోతాదు నిచ్చుచు గుణగతములనుబట్టి తదితర ఔషధములను వాడుటమంచిది. ఈ ఔషధమును అతి పెద్ద సత్తువునుగాని, అతిచిన్న సత్తువునుగాని వాడరాదు. 30 వ సత్తువునే వాడుచుండవలెను.

బెర్బెరిస్ Q, 12 (Berberis Q, 12):— ఎదురు రొమ్ములయందలి కండరములు నెప్పిగానుండి, పిత్తాశమున నెప్పి, మూత్రాశయములో రాళ్లువుండుటవలన బాధయున్న రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

అమోనియంముర్ 3 (Ammonium Mur 3):— కూర్పుండబోవునప్పుడు తొంటియందునొప్పి నిద్రించునప్పుడును, నడుచునప్పుడును, నెప్పి కనుబడకయుండి, శరీరమై భాగము వేడిగానున్నను దీనిని వాడవలయును.

గ్నాఫలియం 3,30 (Gnaphalium 3,30):— తొంటి కొంతసేపు నమలుచున్నట్లుగను, కొంతసేపు తిమ్మరులుగను యున్న రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

కార్బోనియంసల్ఫు 3,12 (Carbonium Sulph 3,12):— నొప్పులు కాలికముగగాని, దీర్ఘకాలమునుండిగాని, కలిగియుండి, తదితర ఔషధములవలన సుగుణములేనిచో దీనిని వాడవలయును.

నాట్రాసల్ఫు 3, 12 (Nat. S. 3,12):— లేచుచున్నప్పుడు తొంటియందునెప్పి; పైత్యాధిక్యతగల మనుజులకు కాలికముగగాని, దీర్ఘకాలమునుండిగానియున్న నొప్పులకు దీనిని రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలెను.

కలిహైడ్రోయాటికం (Kali Hydro) రోడోడెన్డ్రన్ (Rhododendron) గల్థీరియా (Gultheria) యర్టికాయ (Urtica-urens) డ్యుల్సి (Dule) విస్కం అల్బం (Viscum Alb) 3-30 లను గూడ గుణగతములనుబట్టి వాడవలయును.

N. B:- ఈ వ్యాధివలన బాధనొందువారలు కర్మూర
వలయును మెప్పియున్న భాగములందు పూయుచు, పైనగుడ్డ
కప్పి, చల్లనిగాలిని తగులకుండచేయవలెను. తారుణవదార్థ
ములను తీపిపదార్థములను పూర్తిగా మానివేయవలెను.

27. ఎక్కిళ్ళు. (Hiccup).

జిన్ సెన్ గు ఓ, 3 (Ginseng Q. 3) :- ఎక్కిళ్ళ కిది
ప్రధానాషధమైయున్నది ఏకారణమువలన కలిగినను సీ
బాషధమును సేవించినవెంటనే తగ్గించును. వకమందు
చుక్కను $\frac{1}{2}$ బెన్ను కాచి చల్లార్చిన నీటియందు కలిపి ప్రతి
15 నిమిషముల కొకమారు మోతాదుగా నీయవలెను. దీని
వలన సుగుణములేనిచో నక్కువామిక 3, 30 (Nux
Vom. 3,30) ను పై విధముగా వాడవలయును. భోజన
పరిహారములకు పూర్వమువచ్చినను (Nux Vom.) నక్కు
వామికాను వాడుటచుంచిది.

కిక్లమెన్ 3 (Cyclamen 3) కుప్రంమెటాలికం 6
(Cup. Met. 6) అర్శీనిక్ 6 (Arsenie 6) :- ఉచ్చాస్య నిశ్వా
శములకు కష్టముగనుండి, వికారముగాని లేక పమనముగాని
నగుచు, దాహము త్రాగినవెంటనే ఎక్కిళ్ళు తగ్గుస్వభావ
ముండిన, పైమూడుమందులలో నేదో యొక దానిని 15 నిమి
షములకొక మోతాదు నీయవలెను.

కోక్యులస్ 6 (Cocculus 6) :- వాంతి, ఎక్కిళ్ళు
కలుగుచున్నప్పుడు గొంతుయందు మెప్పియున్న దీనిని వాడ
వలయును.

ఇగ్నెషియ 6,30 (Ignetia 6,30) :- భోజనముచేయు
చున్నప్పుడును, దాహముత్రాగుచున్నప్పుడును, చుట్టత్రాగు
చున్నప్పుడును వచ్చుచుండిన రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

నాట్రంముర్ 6 Nat. Mur 6) :- చలిజ్వరమున్న
వారలకు ఎక్కిళ్ళు కలిగిన దీనిని రోజుకు 6 మో॥ నీయవలెను.

సికూట 6 (Cicuta 6) :- పెద్దపెద్ద ఎక్కిళ్ళు, శబ్ద
ముతో చాలదూరము వినబడుచుండిన దీనిని వాడవలయును.

కార్బో వెజెటబిలిస్ 30 (Carbo Veg. 30) :- చదువు
చున్నప్పుడును, నడుచుచున్నప్పుడును ఎక్కిళ్ళు కలిగిన దీనిని
వాడవలెను.

మెర్క్యూరియస్ కరోసివస్ 6 (Mer. Cor. 6) :-
కొద్ది ఆహారమునుగాని, కొద్ది నీరునుగాని త్రాగుచున్నప్పుడు
కలిగిన రోజుకు 6 మో॥ల నీయవలెను.

పై వానివల్ల సుగుణములేనిచో మ్యాగ్నీషియా ఫాసు 3,12
(Magnesia phos 3, 12) ను వేడినీటియందు 12-15 మాత్రల
వరకు వేసి కలిగిన తరువాత 15 నిమిషముల కొక చంచా
మోతాదుగా నీయవలెను.

కలరాయందు ఎక్కిళ్లుకలిగిన బెల్లాడోన (Belladonna) సిక్కుట (Cicuta) హైసామస్ (Hyos) కార్బో వెజిటబిలిస్ (Carb. Veg) యాగ్నస్ కాస్టస్ (Agnus Castus) పల్సటిల్లా (Puls.) స్టాఫిశాగ్రియ (Staphy.) ఫాస్ఫరస్ (Phos.) ఇగ్నీషియ (Ignitia) సల్ఫర్ (Sulph.) 6-30 లను పరిస్థితులను బట్టి వాడవలెను.

28. పడిశము. (Catarrh).

అకోనైటు 3,6 (Aconite 3,6):— జలుబునస్తువులు భుజించుటవలన పడిశముకలిగి, జ్వరము, బడలునొప్పులు, దాహము, ఆవేదనయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

స్పిరిట్సు ఆఫ్ రూబినీస్ క్యాంఫర్ (Spts of Rubini's Camhor):— కొద్దిచలి, ఉష్ణము, శరీరమును విరుచుకొనుచుండుట, కంటినుండి నీరుకారుచు మంట, వేడినిట్టూర్పు, తలనొప్పి, ఎక్కువగా దాహము, చల్లగాలి వల్లముక్కువెంట పడిశము కలిగినను దీనిని ప్రారంభమున, రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

అమ్మోనియంకాస్ట్రి లేక కార్బు 6 (Ammo. Caust or Carb 6):— ముక్కులు బిగించియుండి శ్వాసపీల్చుటకు ఉష్ణముగానున్న దీనిని వాడుచు మధ్యమధ్య అమాత్రలనే వాసన చూచుచుండవలసినది.

నక్సువామిక 30 (Nux Vom. 30):— సాయంకాలమునందును, రాత్రియందును, ముక్కులు బిగించుచున్నదీనిని వాడవలయును.

జెల్ సేమియా 3, 6 (Gelsa. 3, 6):— జ్వరము, ముఖము చూసుకొనినట్లుండుట, చలివెన్నెముకనుండి బయలుదేరుట, దాహము, తల వేడిగానుండి నొప్పిగానుండుట కంటినుండి నీరుకారుట, తీవ్రమగువాడి, దగ్గు, గొంతునొప్పి, బొంగురు గొంతుక, రోగి నిశ్చింతభావముగ నుండుటయున్న రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

అర్సెక్ ఆల్బు 6, 30 (Ars. Alb 6, 30):— ఎక్కువ పడిశముగానుండి పలుచగను, వేడిగనునైనచును, తుమ్ములు, ముక్కుయందు నొప్పి, యెక్కువ నిద్రలేక బద్ధకము, కొంతసేపు ముక్కువెంట కొంతసేపు నోటివెంట, కొంతసేపు కంటినుండి నీరు కారుచున్న దీనిని వాడవలయును.

పల్సటిల్లా 30 (Puls 30):— పడిశము పచ్చగానుండి తీగలుగను, చెవియందుబోలు, మంటికణతనొప్పి, తలబరువుగా నుండుట, వేడి నిట్టూర్పు, రాత్రియం దెక్కువగా పడిశము, రోగి వాసనగానుండి గుద్ది తెలియకయున్న దీనిని వాడవలయును.

కలిబైక్రోమికం 30 (Kali Bich. 30):— పడిశము ఆగినప్పుడు ముక్కులందు తలయందు నెప్పికలిగి, తీగలవంటి పడిశముయండి పల్సటిల్లా (Puls) వలన సుగుణము లేనిచో దీనిని రోజుకు 6 మోల నియవలెను.

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలస్ 30 (Mer. Sol. 30):— ముక్కు లోపలిభాగమున పుండు; గొంతుయందును, ముక్కు యందునునొప్పి; తుమ్ములు, చిక్కని తీగలవంటి పడిశము, వేడి చలి మారుచుండుట, కనురెప్పలు పుబ్బరముగానుండి రాత్రియందుజలుబు యెక్కువగానున్న దీనిని వాడవలయును.

29 దగ్గు. (Cough.)

అకోనైటు 3, 12 (Aconite 3, 12):— కొద్దిపొడి దగ్గు, రాత్రియందు యెక్కువగానుండి, చల్లని వస్త్రపులు ఘటించుటవలన కలిగినను దీనిని వాడవచ్చును.

ఇపికాకు 30 (Ipeac 30):— వాంతియైన వెంటనే శైరలు తగ్గుచు, ఊపిరి తిత్తులయందు బరువుగానున్న దీనిని వాడవలెను.

బెల్లాడోన 6, 30 (Belladonna 6, 30):— దగ్గురాత్రి లందు యెక్కువగానుండి గొంతుయందు దురద, ముఖము ట్టుబారి తలనొప్పియున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల నియ వలెను.

డల్ కెమిర 6, 12 (Duic. 6, 12):— చమ్మ ప్రదేశ ములందు నివసించుటచే దగ్గు కలిగి, రొమ్మునందు నొప్పి యున్న దీనిని వాడవలయును.

బ్రయోనియ 6, 12 (Bry. 6, 12):— దగ్గుచున్న ప్పుడు ప్రక్కటెముకలయందును, గర్భమునందును, తలయం దును నొప్పికలిగిన దీనిని రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

సిని 200 (Cina 200):— పొడిదగ్గు, నొక్కొకసమ యమందు కశ్యపడుచుండుట, ముక్కులయందుదురద, జంతు వాతంవలన కలిగెననితోచిన దీనిని రోజుకు 2 మోల నియ వలెను.

ఎలియం శైటైవా 3, 30 (Allium Sat. 3, 30):— దీర్ఘకాలపు దగ్గుగానుండి, యెక్కువగా నురుగువంటి యుమ్మి పున్న దీనిని వాడవలయును.

యంటిమోనియంటార్టారికం 30 (Ant Tar. 30):— పొడిదగ్గు, గొంతు బొంగురుబోవుట, పిల్లకూతలు, నురుగు వంటికశ్యే, భోజనానంతరం దగ్గువచ్చిన వెంటనే వాంతికలుగు చున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల నియవలెను.

కాల్ కేరియకార్బ 6 (Cal. carb):— పరుండబోవు నప్పుడు పొడిదగ్గువచ్చుచున్న దీనిని రోజుకు 6 మోతాదుల నియవలెను.

లాచెసెన్ 6, 30 (Lach. 6, 30):— మెళుకువ వచ్చుచున్నప్పుడు యెక్కువగానున్న దీనిని రోజుకు 6 మోతాదుల నీయవలెను.

శాంగ్యునేరియా నైట్రేటు 6 (Sanguinaria Nit. 6):— పెద్దపెద్ద దగ్గుతెరలు, ముక్కుయందు పురుగుదోలుచునట్లుగా గులగులలాడుచున్న దీనిని రోజుకు 6 మోతాదుల నీయవలెను.

జెల్ సీమియం 6, 30. (Gelse. 6, 30):— కొద్దిదగ్గు, గొంతుయందుగాని, గుండెయందుగాని నొప్పి, బొంగురుగొంతుకగాని లేక స్వరము పూడిపోవుటగానియున్న దీనిని వాడవలయును.

ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6, 30 (Acid Nit. 6, 30):— శీర్షణాలపు పొడిదగ్గు, నిస్సత్తువ, మతిమరుపు, తలనొప్పి, అకలి మొదలగుచుట, భోజనానంతరం కడుపు బరువుగానుండుట, రాత్రులందు యష్టవెక్కువగుండుటయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోతాదుల నీయవలెను.

మేంగనం ఆసెటికం 6, 30 (Manganum Acet 6, 30):— పండుకొనిన దగ్గుతగ్గుట, బొంగురు గొంతుకయున్న దీనిని వాడవలెను.

ఆర్నికా 3, 30 (Arnica 3, 30):— దగ్గు, ఉమ్మి వెంట రక్తము, గుండెయందు నూదులతో పొడచునట్లుగా

నొప్పి కలిగిన దీనిని వాడవలెను. ఉమ్మివెంట రక్తమునకు నిది పనిచేయనిచో ఇపికాకు (Ipecacu) కోక్కులస్ (Cocculus) లనుగూడ పరిస్థితులనుబట్టి వాడవలెను.

ఆర్సెనిక్ ఆల్బు 6, 30 (Ars. Alb. 6, 30):— ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములు విగియుచు గాలిని కష్టముగా పీల్చుచుండుట, రాత్రియందు నిద్రనుండి లేచి, దగ్గినవెంటనే కొద్దిగాక శ్లేషణి తాదత్సినట్లుగా కనుబడుచున్న దీనిని వాడవలయును.

కాస్టికం 6, 30 (Caust. 6, 30):— కశ్యేయండక పొడి దగ్గుగానుండి, ఒక్కొక్క సమయమందు క్షిరవిక్షిరయై మాటాడలేకపోవుట, వేడిగానుండు గదులయందును, ఎండ వేడిమివలనను, వేడిపదార్థములవలనను హెచ్చి చల్లని పదార్థములచేతను, ఉదయమునను, రాత్రియందును తగ్గి, దగ్గుచున్నప్పుడు మూత్రము బట్టయందు పడుచుండిన రోజుకు 6 మోతాదుల నీయవలెను.

కలి బైకోమికం 6, 30 (Kali. Bich. 6, 30):— కళ్ల తెల్లగా తీగలవలెగాని, పచ్చగాగాని పడుచున్న దీనిని వాడవలయును. కోక్కులస్ 6, 30 (Coccus Cacti 6, 30) ను గూడ కశ్యేతాగుగ తెగిపడుటకు దీనిని వాడవచ్చును.

స్పాంజియా 3, 12 (Spongia 3, 12):— పెద్దగా చాల దూరము వినబడునట్లుగా దగ్గుట, గుండెలయందు నొప్పి

అయోడియం 6, ఫాస్ఫరస్ 6 (Iod. 6) (Phos 6):-
ఎక్కువ బలహీనతవలన కలిగిన దీనిని వాడవలయును.

జెల్ సీమియం 3,12 (Gelsemium 3,12) స్క్రీల రజో
సమయమందు దగ్గుతిక కలుగుచున్న రోజుకు 6 మోల
నీయవలెను.

ఇగ్నెటియా 3, 12 (Ignetia 3,12):- అపస్వారము
వలనగాని, స్వవిషయ విచారములవలనగాని కలిగిన దీనిని
వాడవలయును.

ఆక్సాలిక్ ఆసిడ్ 3, ఫాస్ఫరస్ 3 (Acid oxalic 3)
(Phos. 3):- ఇవి ప్రధానావధములైయున్నవి. ఇవి ముఖ్య
ముగా పక్షవాతముయున్నవారలకు దగ్గుతిక కలిగిన వీనిని
రోజుకు 6 మోల నీయవలెను.

31. కోరింతదగ్గు. (Whooping Cough.)

ఇది 3 వారములు మొదలు 6 నెలలవరకు యుండ
వచ్చును. ఇదియొక అంటువ్యాధిగాన నడిచిలిగిన మెంటనే తది
తరప్పిల్లలకు ఆరోగ్యరక్షణార్థమై, డ్రోసెరా 30 (Drosera 30)
ను రోజుకు 3 మోల నీయవలెను.

పెర్టుసిస్ 30 (Pertusin 30):- ఈ వ్యాధికి
ప్రారంభదశయందు రోజుకు 4 మోల నీయవలెను. అటుల
వారముదినములిచ్చి సుగుణమునుబడచుచో పెర్టిసిన్ 3,6ను

2 గొలల కొక మోతాదు వాడవలసినది. ఇది పిల్లికూతలు
యున్నను బాగుగ పనిచేయును.

డ్రోసెరా 6, 30 (Drosera 6, 30):- ఉండి వ్రూడి
వచ్చు దగ్గు, వాంతి, పచ్చనికళ్ళే లేక వుబ్బి, గొంతుబొం
గురుపోవుట, నెప్పి, నిశ్చరాత్రియందు దగ్గుయెక్కువయున్న
రోజుకు 6 మోల నీయవలెను.

కుప్రం మెటాలికం 6, 30; కొరాలియం రుబ్రం 6, 30
(Cup. Met. 6, 30; Corallium. Rub 6, 30):- తెరలు
నిమిష నిమిషమునకు వచ్చుచున్న వీనినివాడి ప్రయోజ
నములేనిచో, మాగ్నీషియా ఫాసు 3, 12 (Mag. Phos 3,12)
ను వాడవలయును.

పైవానివలన సుగుణములేనిచో ఇపికాకు (Ipacacu)
బెల్లాడొన (Belladonna) హీపార్ సల్ఫు (Hepar. Sulph)
చల్పిటిల్లా (Puls) సల్ఫు (Sulph) 6-30 లను వకదానిమెంట
నొకదానిని ప్రతిదినమును మార్పుచుండవలెను. ఇవి కోరింత
దగ్గులకు ప్రధానావధములై యున్నవి.

32. ఉబ్బసము. (Asthama.)

అర్సెనిక్ ఆల్బు 3, 30 (Arsenic. Alb 3, 30):-
ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములు బిగియుచు గాలిపీల్చుటకు కష్టముగా
నుండి, గుండెలయందు మంట, చల్లనిచెమట, ఆవేదన, అధై

ర్యముకలిగి అర్ధరాత్రమునను, విశ్రాంతిగా నున్నప్పుడును, పగలుచల్లగా నున్నప్పుడును వర్షము కురిసినతరువాతను ఎక్కువగానున్న దీనిని ప్రతి 2 గం||ల కొక మోతాదుయిచ్చేది. దగ్గువలన బాధపడునప్పుడే నీమందు నిచ్చుట మంచిది.

బాప్టిషియా 6 (Bapt 6).— నిద్రనుండి లేచి, గాలి పీల్చుటకు కష్టముగానుండి, రొమ్మయందు బరువుగానున్న దీనిని వాడుట మంచిది. రోగి చల్లనిగాలికి యిచ్చపడుచున్న దీనిని ముఖ్యముగా వాడవలయును.

వెరాట్రంఅల్బు 30 (Verat Alb 30).— అతిచల్లని చెమటలను కలిగి అధైర్యముతోనున్న దీనిని వాడవలయును.

నక్సునామిక 30 (Nux. Vom. 30).— ఉదయం 3, 4 గంటలకును, భోజనాంతరమును కలుగునట్టి దగ్గులకును నిది పనిచేయును.

సల్ఫర్ 30 (Sulph 30).— దీర్ఘకాలపు వ్యాధిగా నుండి ఇతర బేషధములవలన సుగుణమును బడయనప్పుడు నీమందును రోజుకు 2 మో||ల చొప్పున వారముదినములిచ్చి 2 రోజులాగి ఖరిస్థితులనుబట్టి తదితర బేషధములను వాడిన మంచి సుగుణమును బొందగలరు.

కెలిహైడ్రోటాటికం లేక అయేటా 6 (Kali Hydro 6).— ముక్కులనుండి నీరుకారుచు, గాలి పీల్చుటకు కష్టముగనున్న

దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను. ఉబ్బసముతో సహా మేహముగాని, మేహవాతపు నెప్పులుగానియున్న దీనినివాడవలెను.

ఇపికాకు 30 (Ipecacu 30).— రొమ్మనందుబరువు, అతితొందరతోగూడిన ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములు, పిల్లికూతలు శరీరము పాలిపోయియుండుట, ఆసక్తి, పడిశము, శరీరమునలుపు వర్ణముగనుండుట లేక ముఖము నలుపువర్ణముగనుండి, వికారము, వమనము వచ్చినట్లుండుట లేక వాంతియగుటయున్న $\frac{1}{2}$ గం|| కొక మోతాదు నీయవలెను. సుగుణముగానున్న కొలదిని మోతాదులను ఆలశ్యముగ నీయవలసినది.

కెలిబ్రామెడు 6, 30 (Kali Brom 6, 30).— ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములు ధ్వనిగా విసబడుచు, పిల్లికూతలున్న దీనిని వాడవలెను.

నాట్రంసల్ఫు 3, 6 (Nat. Sulph 3, 6).— వర్షాకాల మందెక్కువగు దానికిని, ఈకువ ప్రదేశములందు నివశించుటచే కలుగు దగ్గులకును, శ్లేష్మము ఆకుపచ్చగను యెక్కువగనుండి, వైత్యాధిక్యతచే కలిగినను రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

కాల్ కేరియఫాసు 3, 12 (Cal. Phos 3, 12).— చంటి పిల్లలకు కలిగిన దీనిని బలముచేయుటకు రోజుకు 4 మో||లను వాడవలయును.

లోబిలియా Q, 3 (Lobelia Q, 3):—దీనిని ప్రారంభ దశయందు వాడిన తెరలను తగ్గివచ్చునట్లుగ చేయును.

సెనిగ Q, 3 (Senega Q, 3):—ఇపికాకు (Ipecacu) ఆర్సేనిక్ (Arsenic.) లోబిలియా (Lobelia) వలన నుగుణము లేనిచో దీనిని వాడవలయును. మొదట పొడిదగ్గుగానుండి, తరువాత కళ్ళెపడుచు, పిల్లికూతలు, రొమ్మయందుబరువు, ఎక్కువగడగ్గు, బాధపడలేనటుల దృష్టినికనపర్చుట, హీన స్వరముకలిగి కడలికవలనను, విశ్రాంతివలనను బాధపెచ్చుచుండిన దీనిని రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

N. B:- మందుకు ముందు Q (Mother Tincture) అని వ్రాసియుండు దానిని వక $\frac{1}{2}$ ఔన్సు కాచి చల్లార్చిన నీటియందు వక చుక్కను కలిపి మోతాదుగా నీయవలెను. దీనిని మాత్రలందు కలుపవచ్చునుగాని, రంగుగానుండునను యద్దేశ్యముతో వక $\frac{1}{2}$ ఔన్సు నీటియందు కలిపి త్రాగమని చెప్పితిని. లేక పటికబెల్లమును పొడిచేసి మూడువేళ్ళకు వచ్చినంత చూర్నమును కాగితమునవేసి వక మందుచుక్క నుంచి బాగుగ కలిపి మోతాదుగా నీయవచ్చును. 1వ సత్తువుగల మందును మాత్రలందు కలిపిన నవియంత రంగుగా కనబడక యుండవచ్చును.

బ్లాటా ఓరియంటలిస్ Q, 3 (Blatta ori. Q, 3):—ఆయాసమే ప్రధానలక్షణముగనున్న దీనిని వాడవలెను. ఏయాషధము పనిచేయనప్పుడు, కొన్ని తత్వములలో నిది బాగుగ పనిచేసినది. ఇది ముఖ్యముగా లాభగనున్న వారలకు బాగుగ పనిచేయును. రోజుకు 4 మోల నీయవలసినది.

బెసిలినం 200 (Bacillinum 200):—దీనివలన స్త్రీ మృదు, ఆయాసము, దగ్గు తగ్గును. 15 రోజుల కొక మోల నీయవలెను. 2 డోసులు లేక మోతాదులలో నుగుణము లేనిచో ఈ ఔషధమును మానివేయవలెను.

హైడ్రోక్లియాక్ ఆసిడ్ 3 (Acid Hydro. 3) హీపర్ సల్ఫు 6 (Hepar Sulph 6) డ్రోసెర 3 (Drosera 3) శాంబ్యు కస్ 3 (Sambucus 3) యాంటిమోనియంటార్టారిక్ 6 (Ant. Tar. 6) లైకొపడియం 12 (Lycopodium 12) యాంబ్రగ్రిషియ 3 (Ambra Gri. 3) స్పాంజియ 3 (Spongia 3) లాచెసెన్ 6 (Lacheis 6) లను గుణగతములనుబట్టి వాడవలెను.

N. B:- ఉబ్బసమువలన బాధనొందువారలు స్ట్రామోనియం సిగరెట్లను (Stramonium Cigaretts) త్రాగుచుండవలెను. శీఘ్రముగ జీర్ణమగు పదార్థములనే భుజించుచు, సాయంతన మారుగంటలకే రొండవమారు భుజింపవలెను.

అటుల భుజించిన రాత్రి నిద్రబోవునప్పటికి ఆహారము బాగుగ జరుగదు. ఉబ్బసవ్యాధిమనుజులకు సముద్రపుగాలియు, కొండగాలియు, ఎక్కువ నుపశాంతినిచ్చును.

33. పక్షవాతము. (Paralysis.)

హైడ్రోఫోబియం 30 (Hydrophobinum 30) :— టెబ్యులు తగిలిన భాగములకు పక్షవాతముకలిగిన దీనిని వాడవలెను. దీనివలన నుగుణము లేనిచో అర్నికా 30 (Arnica 30), కోక్యులస్ 3 ను (Cocculus 3) కోనియం 3 ను (Conium) వాడవలెను.

రుహస్టాక్సు 30 (Rhus Tox. 30) :— నిద్రపట్టకయుండి, జ్ఞాపకశక్తితక్కువగనుండి, ముసలివారలకు మూతికి ముఖమునకు కలిగిన దీనిని రోజుకు 4 మోతాదులు వాడవలయును.

బార్యటాకార్బ 6, 30 (Baryta carb 6, 30) :— మూతికిగాని, మూత్రకోశమునకుగాని కలిగిన రోజుకు 6 మోతాలను వాడవలెను.

కాస్టికం 6, 30 (Causticum 6, 30) :— వకపార్శ్వమునకు కలిగి స్పర్శజ్ఞానముతగ్గియుండి నొప్పియుండిన రోజుకు 6 మోతాదులను వాడవలెను.

అకోనైటు 3, 6 (Aconite 3,6) :— కాళ్ళయందు మేహవాతసెప్పలతో తిమ్మరులు బరువుకలిగి, అవయవములు చల్లగానుండి, కనడృష్టితప్పి, అలిమూత్రము, పనిపాటలందు చురుకులేక మందముగానుండిన దీనిని రోజుకు 6 మోతాలను వాడవలయును.

బెల్లాడోన 3, 6 (Belladonna 3, 6) :— కగరోగము వలన పుంసత్వము లేకయుండి, పక్షవాతముకలిగి అవయవములు చల్లగానుండి నొప్పియున్న దీనిని రోజుకు 6 మోతాలను వాడవలయును.

ఫాస్ఫరస్ 6, 30 (Phosphorus 6,30) :— విస్తారముగ వ్రాయువారలకు మణికట్టుయందు కలిగినను, లేక బలహీనతవలన మణికట్టుయందుగాని, మరియేయితర భాగములకు కలిగినను దీనిని వాడవలయును.

జెల్సేమియం 6, 30 (Gelsemium 6, 30) :— అవయవములు చచ్చుబడి స్పర్శజ్ఞానము లేకయుండిన దీనినివాడవలయును.

అర్సేనిక్ ఆల్బు 6 (Arsenic Alb 6) :— తీపులు లేక మంటలు, తిమ్మరులు, మొద్దుబారియుండుట లేక స్పర్శజ్ఞానము తగ్గియుండుట ప్రబలముగానున్న దీనిని వాడవలయును.

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలస్ 6, 30 (Mer. Sol. 6,30):-
వకపార్శ్వమునకుకలిగి లేక క్రింద అవయవములకు కలిగి
స్పర్శజ్ఞానముత్పత్తి నొప్పలుండి, జబ్బుగానున్న భాగములందలి
కేళ్ళచర్మము పగిలిపల్లుగానున్న దీనిని రోజుకు 6 మోల
నీయవలెను.

34. నోటిపూత. (Apthae.)

ఇది నోటియందలి అశుభ్రతచేతను, అనగా ఉదయ
మున పాచినిసరిగా గీసుకొనక పోవుటచేతను అజీర్ణమువల
నను మలబద్ధమవలనను, ఎక్కువమేహము వలనను, రసము
మొదలగు నౌషధములను విస్తారముగాను నుపయోగించుట
చేతను, ఉష్ణచుధికమయి నోటిపూత కలుగును.

బొగాక్కు 6 (Borax 6) మెర్క్యూరియస్ సాలబిలస్ 6
(Mere. Sol. 6) సత్తువుగల ఔషధములు పృథానౌషధములై
యున్నవి. రోజుకు 4 మోల చొప్పున, రెండు రోజులలో
మొదటి ఔషధము పనిచేయునిచో రెండవదానిని వాడ
వలయును.

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలస్ 6, 30 (Mere. Sol. 6,30):-
నోటిపూతతో వుమ్మిపూయచున్న రోజుకు 4 మోలను వాడ
వలయును.

కార్బో వెజటబిలిస్ 6,30 (Carb. Veg. 6,30):- రసము
మొదలగు ఔషధములను చాలరోజుల నుపయోగించుటచే
గలిగిన దీనిని వాడవలయును.

నైట్రిక్ ఆసిడ్ 6, 30 (Acid. Nit. 6,30):- సవా
మేహమువలన కలిగిన రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

నాట్రంముర్ 6 (Nat. Mur 6):- యాంటిమోనియం
టార్ టారికం 6 (Ant. Tar. 6) ఆరం 6 (Aurum 6) సల్ఫర్ 30
(Sulph 30) లనుగూడ పరిస్థితులనుబట్టి వైవానివలన నుగు
ణములేనిచో వాడవలయును.

N. B :- పటికపొంగించి, పొడిచేసి దగ్గరయుంచుకొని,
5 గ్రెనులపొడిని తేనెయందుచాచి, నాలుకమీద పూయు
చుండవలెను.

35. ముక్కునుండి రక్తముకారుట.

(Bleeding from nose or Epistaxis).

అకోనైటు 3,6 (Aconite 3,6):- రక్తాధిక్యముగల
వారలకు జ్వరముకలిగి, రక్తము ముక్కునుండి స్రవించుచున్న
దీనిని రోజుకు 6 మోల నీయవలెను

బెల్లాడోన 3,6 (Belladonna 3,6):- ముఖము యెఱ్ఱి
బారియుండుట, తలనొప్పి, తలకురక్తాధిక్యమువలన ముక్కు
నుండి రక్తము స్రవించుచున్న దీనిని వాడవలయును.

బ్రయోనియా 6,12 (Bryonia 6,12):— కాలికముగ గాని, దీర్ఘకాలమునుండిగాని, ప్రతిదినము వుధయమున రక్తము స్రవించుచున్న దీనిని వాడవలయును.

అర్నికా 6,30 (Arnica 6,30):— తలకుగాని, ముక్కు నకుగాని దెబ్బతగిలి రక్తముకారుచున్న దీనిని 20,30 నిమిషములకొక మోతాదు నీయవలెను.

మెల్లిఫోలియం 3,6 (Mellifolium 3,6) ఫెర్రం అయో డైడు 3,6 (Ferrum Iod. 3,6) ను దీనికి ప్రధానోషధములై యున్నవి.

చైనా 3, 30 (China 3, 30):— పాండురోగమువలన గాని బలహీనతవలనగాని కలిగిక రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

పల్సటిల్లా 6, 30 (Puls. 6, 30):— ఋతుస్యావము బహుకొద్దిగాగాని, లేక ఆగిపోవుటవలనగాని, మూలవ్యాధి దాగియుండుటవలనగాని, ముక్కునుండి రక్తము స్రవించుచున్న దీనిని రోజుకు 6 మోల నీయవలెను. దీనివల్ల సుగుణములేనిచో హెమామెలిస్ 3, 30 (Hemamelis 3 30):— అను ప్రవిధముగా వాడవలెను.

N. B. ముక్కునుండి రక్తము విస్తారముగ స్రవించుచున్న పృతికొద్ది కాలములకును ఔషధమునువాడుచు 2 గం

టలలో సుగుణము లేనిచో ఔషధములను మార్పుచు, హెమామెలిస్ Q (Hemamelis Q) ను ముక్కులలో రెండు చుక్కలుపిడి ఆమందునే దూదియందు తడిపి వాసన చూపించుచుండవలసినది.

36. దగ్గుటవలనను, దెబ్బతగులుటవలనను కంటినుండి రక్తము కారుట. (Petechiae in cornea.)

అర్నికా Q (Arnica Q):— 10 చుక్కలను వకబెన్ను ఆవిరిసీటియందు కలిపి రోజుకు 4 మార్లు కంటియందు వేయుచు, అర్నికా 6,30 (Arnica 6,30) లను రోజుకు 6 మోల నీయవలెను.

37. గవదబిళ్లలు. (Parotitis or Mumps).

అకోనైటు 3,6 (Aconite 3,6):— జలుబు, జ్వరము, అవిశ్రాంతి, ఆవేదన, దాహము, గవదబిళ్లలుయున్న దీనిని వాడవలయును.

మెర్క్యూరియస్ బిన్ అయోడైడు 3 (Merc. Bin Iod. 3):— జ్వరము, గవదబిళ్లలు, నోటిలోవుమ్మివూరుటయున్న దీనిని రోజుకు 6 మోలను వాడవలయును.

పల్సటిల్లా 3,6,30 (Puls. 3,6,30):— బీజములువాచి, గవదబిళ్లలున్న దీనిని వాడవలయును.

బెల్లాడోన 3,30 (Belladonna 3,30):—కుడిభాగమున
బిళ్ళలు ఉబ్బరముగను, ఎఱ్ఱగానుండి, జ్వరము, సంధియున్నను
దీనిని 2 గం||ల కొక మోతాదు నీయవలెను.

రుహ్‌టాక్సు 3,30 (Rhus Tox. 3,30):— ఎడమ
భాగమున బిళ్ళలుబ్బరముతో ఎర్రగానుండి, వర్షాకాలపు
చల్లనిగాలివలన కలిగి, జ్వరమున్నను దీనిని వాడవలయును.

హీపార్‌సల్ఫు 6 (Hepar Sulph 6) సల్ఫర్ 30
(Sulphur 30) సెలీషియా 3,30 (Silicea 3,30) లనుగూడ
పరిశితులనుబట్టి వాడవలయును.

మెర్క్యూరియస్ బిన్ అయోడైడు 3 (Merc Bin
Iod. 3):— మాత్రలను పొడిచేసి, ఆ మాత్రల శస్త్రము
15 గ్రా||లను వక బొమ్మ వ్యాసులైననునందుకలిపి, గాఢబిళ్ళల
మీద పూసి కొద్దిగా పత్తిని అంటించవలయును.

38. ఎండెబ్బ లేక వడెబ్బ. (Sunstroke or Insolation).

గ్లోనోయిన్ 30 (Glonoine 30):— తల విసురుడు
నడుము తలనొప్పి, జ్వరము ప్రారంభించిన కొలదికాలమునకే
మైకముకలిగిన 5 లేక 10 నిమిషములకొక మోతాదు నిచ్చు
చుండవలెను.

నాట్రంకార్బు 6 (Nat Carb 6):—ఎండవేడిమికి ప్రతి
వేసవికాలమునందు తలనొప్పలు కలుగుచుండిన రోజుకు
4 మో||ల నీయవలెను.

బెల్లాడోన 3,30 (Belladonna 3,30):—గ్లోనోయిన్ లో
ప్రాసిన గుణగతములతోబాటు జ్వరముగిడి, కిన్నులు,
ముఖము దూసుకొని పోయినట్లుండిన దీని నిచ్చేడి.

అకోనైటు 3,6 (Aconite 3,6). వెరాట్రం విరైడు 3
(Verat Vir. 3); జెల్సీమియం 3,12 (Gelsemium 3,12);
ఓపియం 6 (Opium 6); కార్బో వెజిటబిలిస్ 30 (Carb.
Veg. 30); లనుగూడ పరిశితులనుబట్టి వాడుటమంచిది.

N. B:—బాలురకుగాని పెద్దవారలకుగాని ఎండబెబ్బ
వలన స్మృతితప్పిపడియుండిన, బెల్లాడోనా (Belladonna)
మోస్కుస్ (Moschus) లను నోటియందొకమందు చుక్కను
2 నిమిషములకొక మారు వేయుచు 10 నిమిషములలో సుగు
ణము కనుబడనిచో 2వ దానిని పైవిధముగాపాడుచు, మధ్య
మధ్య అమిల్ నైట్రేటు (Amgl Nitrate) ను వాసన చూ
పించుచుండవలయును జ్వరమెక్కువగానుండి సంధికలిగినను
సామాన్య జ్వరమునందు N. B. లో ప్రాసిన రీతిగా శరీర
మును గోరువెచ్చని నీటిచే ప్రతి $\frac{1}{2}$ గం||కు తుడుచుచు పొడి
గుడ్డచే ఆరునల్లుగా తుడువవలెను. స్మృతితప్పి పడియున్న
ప్పుడుమట్టుకు చల్లని ప్రదేశములందు పరుండబెట్టి మంచును
రబ్బరు సంచీయంధుంచి తలమీదవేయుచు (Amgl Nitrate)
వాసన చూపించవలయును.

39. నిద్రలేమి. (Sleepless-ness).

ఇగ్నీషియా 30 (Ignetia 30):— దుఃఖమువలనగాని లేక భయమువలనగాని, తత్తరపాటుతోగాని లేక ప్రతిక్లి-
పడుచుగాని లేచుచుండిన రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలెను.

కాఫియా 6,30 (Coffea 6,30):—చదుల తొందరవల-
నను లేక సంకోషమువలనను, ఆతురతగలిగి నిద్రపట్టకయుం-
డిన దీనిని వాడవలయును.

బెల్లాడోన 6,30 (Belladonna 6,30):— నిద్రించుటకు
ఆసక్తిగలిగి నిద్రరాక, భయము, తలభారము, కొద్దివేడి-
యున్న దీనిని వాడవలయును.

ఛమోమిల్లా 30 (Chamomilla 30):—చంటిపిల్లలకు
పండ్లు రాబోవునప్పుడు నిదురపట్టకపోవుబెట్టి యేడ్చుచుండిన
దీనిని రోజుకు 6 మో॥ల నీయవలెను. దీనినివలన
సుగుణములేనిచో బెల్లాడోన 30 (Belladonna 30) ను పై
విధముగా వాడవలయును.

నక్సువామిక 6,30 (Nux-vom. 6,30):— అజీర్ణము
వలనను, మలబద్ధమువలను, ఎక్కువచదుపుటవలనను, అనేక
ఆలోచనలవలనను నిద్రరాకయుండిన దీనిని వాడవలయును.
దీనివలన సుగుణములేనిచో సల్ఫర్ 30 ను (Sulphur 30)
పల్సాటిల్లా 30 ను (Pulsatilla 30) రోజుకు 4 మో॥లు
వాడవలయును.

సినా 200 (Cina 200):—జంతువాతంవలన నిద్రరాక
యుండిన దీనిని రోజుకు 2 మో॥లను వాడవలయును.

ఆరం 6 (Aurum) లేక నైట్రిక్ ఆసిడ్ 6,30 (Acid
Nitric 6,30):—సవామేహమువలన నిద్రపట్టకయుండిన దీనిని
రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

ఆకోనైటు 3,12 (Aconite 3,12):— ఆశవలనగాని
లేక భయమువలనగాని నిదురపట్టకయుండి, కొద్దిగావేడిచేసి
యున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

చైనా 6,30 (China 6,30):— రక్తస్రావములనను,
కుసుమవ్యాధివలనను, టీ, కాఫీ మొదలగునవి ప్రతిదినము
యెక్కువగా త్రాగుటవలనను, తరుచువిరేచనములకు ఔష-
ధమును సేవించుటవలనను, బలహీనతకలిగి నిదురపట్టకయుం-
డిన దీనిని రోజుకు 4 మో॥లు వాడేది.

ఫెర్రంఫాసు 3,12 (Fer. Phos 3,12):—తలకు రక్తా-
ధిత్యమువలన నిదురపట్టకయుండిన దీనిని వాడవలెను.

కాలిఫాసు 3,12 (Kali Phos 3,12):—దీనికిది ప్రథా-
నావధమైయున్నది. ఏకారణమువలన నిదురపట్టకయుండినను
దీనిని వాడవచ్చును.

ఓపియం 6, 30 (Opium 6,30):— భయమువలన దుష్టకలుగనుచు నిదురపట్టకయున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ నీయవలెను.

కెలిబ్రామేటం 30 (Kali Brom. 30); అర్శీనిక్ 6 (Ars. 6); కెలిఅయోడేటం 30 (Kali Iod. 30) లకుగూడ గుణగతములనుబట్టి యిచ్చుట మంచిది.

40. బోడకాలు. (Elephantiasis.)

ఫెర్రంఫాస్ 3,12 (Fer. Phos 3,12):— బోడకాలు వలన జ్వరము, కాలుపోటుయున్న దీనిని రోజుకు 6 మో॥ లను వాడవలెను.

హైడ్రోకొటాలన్ 3, 12 (Hydrocotolus 3, 12); ఎనకార్డియం ఓరియంటలిస్ 3, 6 (Anacardium ore. 3, 6) లను, వకదానివలన నొకమాసముదినములలో సుగుణము తేనిచో రెండవదానిని మార్చవలయును.

41. గుండెదడగాకొట్టుకొనుట Pulpitation of the Heart

నక్సువామిక 30, లాచెసెన్ 30 (Nux. Vom. 30; Lachesis 30):— పైతృశరీరములకు గుండె దడగానుండి, అజీర్ణము, అపానవాయువులు, నరములబలహీనత, ఎక్కువగా మూత్రవిసర్జనయున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥లను వాడవలెను.

యును. స్త్రీలకు అజీర్ణము కలిగి పైలక్షణములున్న పల్సాటిల్లా 6,30 (Pulsatilla 6, 30); లాచెసెన్ 30 (Lachesis 30) పైవిధముగా వాడవలెను.

జెల్ సీమియం 30 (Gelsemium 30):— గుండెదడగానుండి దృష్టి చెదరుచున్నట్లున్న దీనిని వాడవలయును.

అకోనైటు 3, 6 (Aconite 3, 6):— బలహీనతవలన కలిగి కొద్దిగా పనిచేయుచున్నను దడగానుండి, ముఖముయెట్టి బారివేడిగానుండి, యెప్పుడును దృష్టి గుండెయందేయుంచుచు ఆగునేమోయని భయపడుచున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ లను వాడవలయును.

N. B:- ఏవ్యాధియైనను బలహీనతవలన కలిగిన అకోనైటును (Aconite) పెద్దసత్తువ అనగా 300 సత్తువగలదానిని రోజుకు 2 మో॥లను వాడిన బాగుగపనిచేయును. వ్యాధిదీర్ఘ కాలమునుండియున్నను 4, 5 రోజులలో పనిచేయనిచో ఔషధమును మార్చివేయవలెను. సుగుణముగానున్న, ఔషధమునైనను మార్చివేయుట మంచిది. అటుల మార్చివేయనిచో ఔషధమునకు సంబంధించు జబ్బులు బయలుదేరును. కాన సుగుణము కనుబడిన వెంటనే ఔషధమును మార్చి రోగి యొక్క నమ్మకముకొరకు కాలిసిసాయందుమందుకలపనిమాత్రలనుంచి ఆమాత్రాలకు X అను పెరిడి 2, 3 మో॥లను రోజుకు

యిచ్చుచుండవలెను. ఆటుల వైద్యుడు వట్టిమాత్రలనిచ్చుచుండినరోగియొక్క ఆరోగ్యమును బలపర్చుట కిచ్చుచున్నాడని తెలిసికొనవలయునేగాని, మందునకును ధనమునకునులోపించి యిచ్చుచున్నాడని యనుకొనుట పొరభాటు. గుండెజబ్బువలన బాధపడువారలు దృష్టిని గుండెయందుంచిన దడయొక్కవగ నుండి, తాను మృతిమొందుననే భయముగూడ కలుగవచ్చుచు కాన దృష్టిని గుండె యందుంచక, అలసటగల పనులను చేయుటమో, పురాణకాలజ్ఞేపముచేయుచు, సద్వృత్తితో నిష్కళంకుడై ప్రవర్తించవలెను.

ఆరంమెటాలికం 6, 30 (Aur. Met. 6, 30):—ముసలి వారలకు బలహీనతవలన కలిగిన దీనిని వాడవలయును.

చైనా 6, 30 (China 6, 30), ఆసిడ్ ఫాసు 30 (Acid Phos 30); కార్బోనేటియం కార్బు 6, 12 (Cal. carb 6, 12): పిల్లలకుగాని, నడినయసువారలకుగాని ఏ కారణమువలన నయినను బలము తగ్గి నిస్సత్తువమీద దడకలిగిన మొదటి బౌష ధమును రోజుకు 6 మో|| లు వాడి ప్రయోజనము లేనిచో 2వ దానిని, 3వ దానిని రోజుకు 6 మో|| లను వాడవలెను.

బెల్లాడోన 3, 6 (Belladonna 3, 6):—గుండెయందు నొప్పితోదడ, ముఖము ఎత్తబారియుండి తల నెప్పియున్న దీనిని వాడవలయును.

డిజిటలిస్ 30 (Digitalis 30):—గుండె ఒక్కొక్క సమయమందు ఉద్రేకముగ నడచుచు, మరియొక సమయమందును, పరుండునప్పుడును నేగముతగ్గియుండి, దడముఖ్యముగ అలసటగలుగుపనులు చేయుచున్నప్పుడును, అలోచనానంతరము నను కలిగిన రోజుకు 4 మో|| నీయవలెను.

కాక్టస్ 3 (Cactus 3):—గుండెయందు చప్పుడు దుముకుచున్నట్లుగనుండి, నడుచుచున్నప్పుడును, ఎడమచేయి మీద పరుండునప్పుడును, ఎక్కువగానున్న దీనిని వాడవలెను.

కాఫీయ 30 (Coffea 30):—రాత్రులందు నిదుర పట్టకయుండి దడయున్న రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను. కోపమువలన దడకలిగియున్న ఛమోమిల్లా 6 ను (Chamomilla 6), భయమువలన కలిగిన ఓపియం 6 ను (Opium 6) అకోనైటు 3, 12 ను (Aconite 3, 12) వాడవలయును.

స్పిజెలియ 3, 30 (Spigelia 3, 30):—గుండెయందు నొప్పిగానుండి, నీపున చురుకు చురుకుమనుచు పొడుచుచున్నట్లు నొప్పియున్న దీనిని వాడవలయును. దీనివలన సుగుణములేనిచో మాగ్నీషియాఫాసు 3, 12 ను (Mag. Phos 3, 12) రోజుకు 6 మో||లను వాడవలయును. వ్యాధి యొక్కవగానుండి తొందరగా సుగుణము కనుబడవలయునన్న ఒక బౌన్ను వేడినీటియందు నీమాత్రలు 12-15 వరకు వేసి

కలిగిన తరువార 10-15 నిమిషములకొక చంచా మోలదుగా నీయవలెను.

కాల్మియలాట్ 3,30 (Kalmia Lat 3,30):—మేహ వాతనొప్పులతో దడయున్నను, చుట్టు విస్తారముగ త్రాగుట వలన దడకలిగినను దీనిని వాడవలయును ఎక్కువశ్రమవలన కలిగిన అర్నికా 6,30 (Arnica 6,30) ను వాడవలెను.

కాల్ కేరియఫాను 3, 12; కలిఫాను 3, 12 (Cal. Phos 3,12; Kali Phos 3,12):—రక్తహీనతతో అజీర్ణ రోగము జనించుచుండుట, విచారముగ నుండుట, ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములు పీల్చుచున్నప్పుడు గుండెయందు నొప్పియున్న పీనిని రోజుకు 6 మోలను యిచ్చుచుండవలెను.

42. పురీషనాళము దురదగ నుండుట. (Pruritus Ani.)

నులిపురుగు లుండుటవలనను, మూలవ్యాధివలనను, హృదయమునకు నల్లరక్తమును తీసికొనిపోవు రక్తనాళము లుబ్బరించి యుండుటవలనను, ఏనుగగజ్జి మొదలగు చర్మ వ్యాధులుండుటవలనను పురీషనాళమందు దురదగ నుండును.

రేడియం బ్రొమాటం 30, 200 (Radium Bromatum 30, 200):—దీనిని యేకారణమువలన దురదకలిగినను 4రోజులకొక మోతాదు నిచ్చుచుండవలెను. నులిపురుగుల వలన దురదకలిగిన సిసా (Cina) ను గాని ట్యూక్రియం (Tucreum) ను గాని రోజుకు 3 మోలను వాడవలయును.

43. ఏడికపాములు, నులిపురుగులు.

(Hook-worms and Worms Disease.)

ఇది సామాన్యముగ తడినేలలందు, ఆకు కూరలను వేసినప్పుడు ఆ మొక్కలపైన కుక్కలు మొదలగు జంతువులు మలమూత్రవిసర్జన చేయుటవలన, నా మలమూత్రములనుండి ఆ ఆకులపైని సన్నని గ్రుడ్లు పుట్టును. ఆ యాకుకూరలను కోయునప్పుడు, అగుడ్లు గోరులయందు ప్రవేశించి, ఆహారముద్వారా లోనికి ప్రవేశించును. ఇట్టి అశుభ్రతవలనను రోగగ్రస్తమైన జంతువులమాంసమును సేవించుటవలనను, పాతగిలి రుచిచెడి పాసిన చేపలను కూరగ నుపయోగించుట వలనను, తీపిపదార్థములను మిక్కుటముగా నుపయోగించుటవలనను, పక్షమునకురాని ఫలాదులనుగాని, నల్లగ మారి సొట్టపడి లోన పురుగాలుయున్న ఫలాదులనుగాని భుజించుట వలన నుద్భవించి, పురీషనాళమువందు దురద, నిద్రయందు పండ్లుకొరుకుట, నిద్రలేచి నడుచుట లేక యలికిపడుట, సంధి ముక్కుకొన దురదగ నుండుట, ఒక్కొక్క సమయమునందు ఆకలిగ నుండి మరయొక సమయమునందు ఆకలి తప్పియుండుట చిటచిటలాడెడు స్వభావము, నిద్రయందు మూత్రవిసర్జన నోటినుండి యెక్కువగ నీరూరుచుండుట, పాలిపోయినట్లుండుట లేక కాంతి హీనతగ నుండుట, కలరావ్యాధియందుండునట్లుగా

వాంతులు విశేషములు మొదలగు లక్షణములతో కూడి యుండును.

సిని 200 (Cina 200):— కనురెప్పలు బురించి యుండుట, విద్యోగ తేలియక నడుచుట, నిస్త్రాణగనుండుట, విశారముతో పక్షానమువచ్చినట్లుండుటగాని లేక వాంతులు గాని యగుట, ఎక్కిళ్లు, ముక్కు మొన లేక కొన దురదగ నుండుట, పురీషనాళము దురద, నిద్రయాగు విడికిలి లీగ బట్టుట, మూత్రము తక్కువగా విసర్జించుచు, తెల్లని పాల వర్ణముగ నుండుట, తీక్షణమైన ఆకలి మొదలగు లక్షణము లుండిన దీనిని వాడవలయును. రోజుకు 2 మోల నిచ్చేడి. దీనివలన సుగుణములేనిచో స్థానం 6,30 (Stannum 6, 30) లను రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

ట్యూరేయం 1, 12 (Tucreum 1,12):— మల శయము లేక పురీషనాళము తక్కువగా వాచియుండుట, నిద్రలేకయుండుట, తలతిరుగుట మొదలగు లక్షణములకు దీనిని రోజుకు 4 మోల నీయవలెను. ఇది నులిపురుగునందు మూత్రమే చాల పువయోగముగ నుండును.

శాంటోనైను 1,3 ట్రిట్యురేవన్ (Santonine 1,3 Trib):— నులిపురుగులకును, ఏడికపాములకును 3,4 గ్రాముల భస్మము నీయవలెను.

స్పిజెలియ 3,12 (Spigelia 3,12):— దీర్ఘకాలము నుండి ఏడికపాములు అప్పుడప్పుడు పడుచుండిన దీనిని రోజుకు 4 మోల నిచ్చుచు, శాంటోనైను 1 (Santonine 1) భస్మమును 4 గ్రాములను రాత్రి పడుండబోవు నప్పుడు 15 రోల కొకమారిచ్చి, మరుసటి దినముదయమున ఆముదము త్రాగించవలెను.

సల్ఫర్ 30 (Sulph 30):— దీర్ఘకాలమునుండి ఏడికపాములు పడుచు పైబొవధములు పనిచేయనప్పుడు, ఈబొవధమును 2 రోల కొక మోతాను నిచ్చుచు పై బొవధములను వాడుచుండవలెను.

ఏడికపాములు పడునప్పుడు, ఫిలిక్సుమాన్ Q. 12 (Filix Mas Q. 12) మెర్క్యూరియస్ రోసివస్ 3 (Merc. Cor 3) కుప్రం ఆనెటికం 3 (Cup. Acet 3) స్టానం 3 (Stannum 3) లనుగూడ వకదానివెంట నొకదానిని సుగుణములేనిచో వాడవలయును.

జంతువాతంవలన పాండువకలిగిన ఛైనా (China), ఫెర్రం మెటాలికం (Fer. Met.), ఆసిడ్ ఫాసు (Acid Phos), స్టానం (Stannum), సిని (Cina), స్పిజెలియ (Spigelia), ట్యూరేయం (Tucreum), 6,30 లను గుణగతములనుబట్టి రోజుకు 4 మోల లను వాడుచుండవలెను.

44. పిచ్చికుక్కలు, ఎలుకలు మొదలగు జంతువులు కరుచుట వలన కలుగు జబ్బులు. (Hydro-phobia).

పిచ్చికుక్కలు, ఎలుకలు మొదలగు జంతువులు కరచిన వెంటనే, వక అంగుళము పైభాగమునగట్టిగా తాడుచే కట్టి, నైట్రిక్ ఆసిడ్ (Nitric Acid.) వక చుక్కను వేయవలెను, లేక పొటాషియం పర్మాంగనేటు (Permanganate of potash) ను కరచినచోట కొద్దిగా యించి, అందు కొద్దిగా నిమ్మపూసనుగూడవేసి రెండు నీటిచుక్కలను వేయవలెను అటులచేసినది బుసబుసపొంగును పొంగు ఆగిన వెంటనే పైకట్టునూడదీసి, నీటితో కడుగనియెడల పెద్దపుండు బడును. తరువాత కట్టునూడదీసి, హైడ్రోఫోబిన్ 30 ను (Hydrophobinum 30) రోజుకు 3 మోల చొప్పున నారం రోజులీయవలెను. తరువాత బెల్లాడోన 30 (Belladonna 30) రోజుకు 2 మోల చొప్పున 3, 4 మాసములు సేవించవలెను.

స్ట్రామోనియం 3, 12 (Stramonium 3, 12):— పిచ్చికుక్కలు, ఎలుకలు కరుచుటవలన బలహీనత కలిగి కోపముయున్న దీనిని వాడవలెను. పిచ్చి కలిగినను దీనిని రోజుకు 6 మోల నీయవలెను. పిచ్చినయముగానుండి మరల మరల కనుబడుచుండిన లాచెసెస్ 6, 30 (Lachesis 6, 30) ను రోజుకు 6 మోల నీయవలెను.

హైసామస్ 6, 30 (Hyos. 6, 30) బెల్లాడోన 3 (Belladonna 3) అర్చీనిక్ ఆల్బు 3, 6 (Ars. Alb. 3, 6) లను పరిస్థితులనుబట్టి వాడవలెను.

45. గాయములు. (Wounds.)

అర్నిక 3, 30 (Arnica 3, 30):— చిన్న దెబ్బలు, ఘాతములు లేక యెత్తుప్రదేశమునుండి క్రింద పడుటవలనగాని బరువు వస్తువులు మీద పడుటవలనగాని కలుగు నెప్పులకును నొప్పులతో గూడిన తత్సంబంధమగు జ్వరమునకును దీనిని రోజుకు 4 మోల నీయవలెను. నడుచుటవలనను, గుట్టపు స్వారివలనను కలుగు శ్రమలకును దీనిని శ్రమనివారణగా నుపయోగించవలెను. అర్నికా ౧ ను, 1-20 పాళ్ళగా ఆవిరి నీటియందు (Distilled Water) కలిపి సీసాలయందుంచి, చిన్న దెబ్బలకును, ఘాతములకును పైన పూయుచుండవలెను.

సక్కుస్ కాలెన్డ్యూల. (Succus Calendulae):— దీనిని చేయవిధము వడిశగడ్డల (Bubo) వ్యాధియందు వ్రాసిన రీతిగా తయారుచేసి దగ్గరయుంచుకొని రంపపు పుండ్లవలె అచ్చటచ్చట తెగిన గాయములకును, తెగి రక్తము కారుచున్నట్టి గాయములకును, చీము సేరుపట్టియున్న గాయములకును, చెడువ్యాధులవలన కలుగు అంగమీద పుండు (Chancroid) నకును, దూదిన జ్వరమునందు తడిపి, పట్టిగా నుపయోగించవలెను.

హైపెరికం పర్ఫోరేటం 3, 30 (Hypericum Perforatum 3, 30):— నరములు మొదలగునవి బెగి రక్తము ప్రవించుచున్నను; నలగగొట్టబడిన దెబ్బలకును, సూదులు, మేకులు, చిన్న ఆటతుపాకుల గుండ్లు దిగబడిన గాయములకును, హైపెరికం పర్ఫోరేటం Q (Hypericum Perf Q) ను 1-20 పాళ్ళగా వేడినీటిలో కలిపి, పుండునానీటిచే కడిగి, బోరిక్ ఆసిడ్ (Boric Acid) భస్మమును చల్లి, సరిగా కట్టి గట్టి పైబెషధమును రోజుకు 4 మో||ల నిచ్చుచుండవలెను. ఇది దవడ కదలక, మాటలేకయుండు, ఒకవిధమైన రుగ్మత (Lock-jaw)కు గూడ నిది బాగుగ పనిచేయును. ఈవ్యాధి యందు 10, 15 నిమిషములకొక మోతాదునిచ్చిన 1, 2 గం|| లో సుగుణమును బడయగలరు.

హీపార్ సల్ఫు 6, 30 (Hepar Pulph 6, 30):— గాయములు తొందరగా మాననట్టి స్వభావమున్నను, చీము పట్టియున్నను దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

లాచెసిస్ 3, 12 (Lachesis 3, 12):—పుండుయందు గాని, వాపుగానున్న భాగములందుగాని రక్తముచెడి, మాంసము కుళ్ళునట్టి స్వభావముగాని, లేక తినివేయుచున్నట్టి, స్వభావముగానియున్న దీనిని రోజుకు 6 మో||ల నీయవలెను.

ఎపిస్ మెల్లెఫికా 3 (Apis. Mel. 3):— మసలకాగిన నీళ్ళు మొదలగు వానిచే కాల్పబడిన భాగములకు, బట్టల

సోడాను వేడినీటియందు కలిపి, కాల్పబడిన భాగములకా నీటిచే కడిగి, ఎకినీషియ (Echinacea) మాత్రలను నూర్చి, వ్యాసులైనను నందు కలిపి, ఆయాభాగములకు వ్రాసి, ఎపిస్ 3 ను (Apis) రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

కాన్ థరిస్ 3, 12 (Cantharis 3, 12) నిప్పువలన కాల్పబడిన భాగములకు, కాన్ థరిస్ Q ను (Cantharis Q) 16 చుక్కలను వకబొన్న కొబ్బరినూనెయందు కలిపి, నీసాను కుదిపి, కాల్పబడిన భాగములపై పూయుచు, 3 గాని లేక 12 వ సత్తువుగల బెషధమునుగాని రోజుకు 6 మో||ల నీయవలెను.

సింఫిటం 3 (Simphytum 3):— పడుటవలన యెముకలుతొలగిన, అతుకుకొనుటకు దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

అకోనైటు 3 (Aconite 3):— గాయములవల్లగాని అపరేషనులవల్లగాని జ్వరముకలిగిన దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

46. బుడ్డ. (Hydrocele.)

రొడోడెన్డ్రన్ 3, 6 (Rhododendron 3, 6):— కుడిబీజము వుబ్బరించి, నెప్పకలిగి, చల్లనిగాలికి యెక్కువగు చున్న దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను. దీనివలన సుగు

ణమును బడయనిచో, రుహస్‌టాక్సు 30ను (Rhus Tox 30) పైవిధముగా వాడవలెను.

పల్సటిల్లా 30 (Puls 30):— నెప్పి లేకయుండి, ఎడమ బీజము బహునెమ్మదిగా వుబ్బరించుచుండిన రోజుకు 4 మో||ల వాడవలెను.

సైలీషియా 3. 30 (Silicea 3, 30):— ఉబ్బరము పవర్ణము, అమావాస్యలకు, యెక్కువగనుండి, తదితరరోజుల యందు తగ్గుచుండిన రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను. [సన్నగా నుండి, పొడుపుగానున్న, బాలురకిడి బాగుగవనిచేయును.]

అర్నికా 3, 30 (Arnica 3, 30):— బరువులెత్తుటవలనను కాలు జారుటవలనను, దెబ్బ తగిలుటవలనను, కలిగిన దీనిని వాడవలెను.

కాల్ కేరియ కార్బన్ 6, 30 (Cal. Carb 6, 30):— [ఇది లావుగానుండు పిల్లలకు బాగుగవనిచేయును.] బుడ్డచంటిపిల్లలకు కలిగిన దీనిని ప్రధానావధముగా వాడవలయును. దీని వలన నొకమాసము రోజులలో సుగుణము లేనిచో, బ్రయోనియా 3 (Bryonia 3) రొడోడెన్డ్రన్ 3 (Rhododendron. 3) పల్సటిల్లా 6 (Puls. 6) సైలీషియా 6 (Silicea 6) ఆరం మెటాలికం 6 (Aur. Met. 6) గ్రాఫిటెస్ 6, 30 (Graphites 6, 30) ఎపిస్ మెల్ 3 (Apis. Mel 3) అయోడియం 6

(Iodium 6) రుహస్‌టాక్సు 6 (Rhus Tox. 6) సల్ఫర్ 30 (Sulph. 30) లను వక దానివెంట నొక దానిని సుగుణము లేనిచో, వాడుటమంచిది.

ప్లంబం 6 (Plumbum 6):— విరేచనబద్ధము కలిగి బీజముజారివాచిన దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

ఆసిడ్ సల్ఫ్యూరిక్ 3 (Acid Sulph 3):— బీజమువాచియుండి, వాంతులున్న దీనిని రోజుకు 4 మో|| వాడవలెను.

47. ఇంక్రియసప్తము. (Spermtorrhoea-Emissions)

ఆసిడ్ ఫాసు 3, 30 (Acid Phos 3, 30):— విస్తారము మోహమువలన సంగమమునందు ఆసక్తి తగ్గియుండుట, రతి సమయమునందు తొందరగా స్కలనమవుట, మనస్సు క్రుంగి నట్లుండుట లేక అధైర్యముగనుండుట, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గియుండుట, స్వప్నమందు ఇంక్రియ స్కలనము బహుతరుచుగ నగుచు బలహీనతలుగజేయుట, సంభోగశక్తి పూర్తిగా గాని, చాల తక్కువగగాని తగ్గిపోవుటయున్న దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

సెలినియం 6, 30 (Selenium 6, 30):— నిద్రయందు స్కలనము లేక మూత్రము విడుచుచున్నప్పుడు తీగలుగా స్రవించుట, ఉదయముననే లేచినప్పుడు తల తిరుగుటయున్న దీనిని వాడవలెను.

పిక్రిక్ ఆసిడ్ 30 (Acid Pieric 30):— తరుచుగా బాధగానున్నా, బిగివిగానున్నా లేపనము కలుగుచు విపరీతమైన స్కలనముయున్న దీనిని వాడవలయును.

కాల్ కేరిబుకార్బు 6 (Cal. carb 6):— రాత్రులందు చెయటతో స్కలనమువుచున్న దీనిని వాడవలయును. సంభోగమునందు అతికోరికగనుండి, లేపనశక్తిలేకుండగనే స్కలనమువుట, ఒడలుతయు నొప్పులుగనుండుట, నిస్సత్తువయున్న దీనిని వాడవలెను.

స్టాఫిస్థాగ్రియా 3, 12 (Staphysagria 3, 12):—ముష్టి మైధునమువలన కలిగిన దుర్లక్షణములకిది పనిచేయును. కన్నులజద్ద నల్లని ఛారలమాదిరిగా కనుబడుట, పాలిపోయిన లేక అందవికారమైన ముఖము, ఎండిపోయిన చెక్కిళ్లు, చురుకుదనములేక మందముగనుండి విచారగ్రస్తముగ నుండుట యున్న దీనిని వాడవలయును.

లైకపోడియం 30 (Lycopodium 30):— లేపనము లేకుండగనే అతిబలహీనము కలుగజేయునట్టి స్కలనము, నపుంసకత్వముయున్న దీనిని వాడవలయును.

ఆగ్నస్ కాస్టస్ 3, 30 (Agnus castus):— సంభోగమున ఆసక్తియుండియును నపుంసకత్వము, బుద్ధిమాంద్యము, శ్రద్ధ, భ్యాసము, ఆసక్తి, లక్ష్యము గలుగుట, నిస్సత్తువ

లేక దుర్బలత్వము, స్వభావికముగా వెళ్లుటతప్ప సంభోగశక్తి పూర్తిగా నశించుటయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

కోనియంమాక్యులేటం 3, 12 (Conium Mac. 3, 12):— ఏవ్యాధియైనను లేకపోయినప్పటికిన్నీ, వున్నదనియునుకొనుచు సదారోగభీతితోకూడిన మనోవ్యాధితోనున్న దీనిని వాడవలయును.

బెల్లిస్ పెరెనిస్ Q (Bellis Perenis Q):— ముష్టిమైధునమువలన స్కలనముగాని, నపుంసకత్వముగాని కలిగిన వక $\frac{1}{2}$ బెన్సు కాచి జల్లాచ్చిన నీటియందు 5 చుక్కలను కలిపి మోతాదుగ నిచ్చుచు, అటుల దినమువకు 2 మోల నియవలెను.

బార్యటకార్బు 6 (Baryta Carb 6):— స్వప్నమందు స్కలనము; మనస్సు క్రుంగినట్లుండుట, దడగానుండి దుర్బలత్వముగనున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల నియవలయును.

థూజ Q (Thuja Q):— విపరీతమైన స్కలనము యున్న దీనిని వాడవలయును.

న్యూఫార్ లుట్ Q (Nuphar Lut Q):— స్వప్న స్కలనముతో బాటు నిస్సత్తువలేక దుర్బలత్వముయున్న దీనిని వాడవలయును.

చైనా 6, 30 China 6, 30):—కోరిక యెక్కువగా నుండి తరచుస్వప్న స్కలనమవుట, గర్భమునందు నెప్పి, చెవులయందు భ్వచి, ముఖముయెరని వర్ణముగానుండి తల తిగుగుగు, తరచుగ అప్రలించుట, యెక్కువ దుర్బలత్వము యున్న దీనిని వాడవలయును,

ఫాస్ఫరస్ 6, 30 (Phosphorus 6, 30):—సంభోగ సమయమునందు తొందరగా స్కలనమవుట సంభోగశక్తి పూర్తిగాగాని చాలతక్కువగాగాని నశించియుండుట, చింత, దడ, ముష్టిమైథనమువలన యెక్కువగ యింద్రియ నష్టము, లేపనశక్తి పూర్తిగా నశించుటయున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలయును.

ప్లాటిన 6 (Platina 6):—ముష్టిమైథనమువలన చిన్న తనమునందె సంభోగశక్తి పూర్తిగా నశించియుండుట లేపన శక్తి లేకుండగనే యింద్రియ స్కలనమగుటయున్న దీనిని వాడవలయును.

నక్సువాముక 6, 30 (Nux Vom. 6, 30):—సంభోగమునందు ఎక్కువఅశక్తి, నిద్రనుండి లేచునప్పుడుమాత్రమే లేపనశక్తి యెక్కువగనుండుట, ఆహారము నమిశముగా భుజించుటవలన రాత్రియందు స్కలనము, విరేచనబద్ధము అకలిమందగించుటయున్న దీనిని వాడవలయును.

కాన్థరస్ 3 (Canth. 3):—శరరోగమువలన ఇంద్రియ స్కలనముగూడనగుట, మూత్రము కొంచెము కొంచెముగానగుట, సంభోగమునందు ఎక్కువ కోరిక గలిగియుండుట ముష్టిమైథనమువలన స్వప్న స్కలనమగుచున్న దీనిని వాడవలయును. కాన్థరస్ 3 [Cantharis 3] మొగవారలకును ప్లాటినా 6 [Platina 6] అడవారలకును వాడవలయును.

సిని 200 (Cina 200):—జంతువాతంవలన స్వప్న స్కలన మవుచున్న దీనిని రోజుకు 1 మో॥ నీయవలెను.

ఆరంమెటాలికం 200 (Aurum Met. 200), గ్రాఫిటైట్ 30 (Graphites 30), పల్ఫటిల్లా 3,30 (Puls 3,30), సల్ఫర్ 30 (Sulphur 30), స్టాఫిశ్కగ్రియా 6 (Staphysagria 6), జెల్ సీమియం 30 (Gels 30), బార్యటకార్బ 6 (Baryta Carb 6), ఇగ్నీషియ 6 (Ignatia 6), అర్జెంటం మెటాలికం 6 (Arg. Met. 6), బ్యూఫో 200 (Bufo 200), కెలాడియం 30 (Caladium 30), కాల్ కేరియాఫాసు 3,12 (Cal. Phos 3,12), లాచెసిస్ 200 (Lachesis 200), లైకపోడియం 200 (Lycopodium 200), కోనియం 30 (Conium 30), నాట్రంముర్ 3,30 (Nat. Mur 3,30) లను గణితములనుబట్టి వాడుచు, 200 సత్తువుగల ఔషధమును రోజుకు 1 మో॥ గాని, 2 మో॥ గాని యిచ్చుచుండవలెను.

N. B :—జీతేంద్రియత్వము అనగా ఇంద్రియ నిగ్రహము లేనిదే ఔషధములు పనిచేయవు. ఆలోచనలు పనులు మొదలగునవి నిష్కళంకముగానుండవలెను. ఆలశ్యముగా భుజించుటగాని, మిక్కుటముగా భుజించుటగాని, ఆలశ్యముగా పరుండుటగాని మొదలగు వానియందుకూడ జాగ్రత్తగ నుండవలెను. విశేషబద్ధము కలుగచేయు పదార్థములనుగూడ మానివేయుటమంచిది. ఉదయముననే స్నానము చేయుచు, గాలిలో కసరత్తుచేసుకొనవలెను.

48. శైగరోగము. (Gonorrhoea).

సెపియ 30 (Sepia 30):— శైగరోగము తగిలినదని యనుమానము కలుగగనే రోజుకు 4 మో॥ చొప్పున 4 రో॥ పరకు యీ ఔషధమును సేవించవలయును.

అకోనైట్ 3,6 (Acon. 3,6):— జ్వరము వచ్చినట్లుండుటగాని, లేక జ్వరము వాపుయుండుటగాని సంభవించిన దీనిని 4 మో॥లను వాడవలయును.

కెనబస్ సతీవం Q. 6 (Can. Sat. 6):— వాపుత్పత్తి యెక్కువగా మూత్రవిసర్జన, మూత్రమునుండి చీముగాని, నెత్తురుగాని పడుచు కొద్దినొప్పియున్న దీనిని వాడవలయును. [ఈ వ్యాధియందు లేవనశక్తి ప్రాముఖ్యముగనున్న దీనిని వాడవలయును].

త్యూజ 6 (Thuja 6):— పసుపుపచ్చగాగాని ఆకు పచ్చగాగాని యుండి యెక్కువగా శ్రవించుచున్న దీనిని వాడవలయును.

కాన్ థరిస్ 6, 30 (Cantharis 6, 30):— [చురుకు ప్రాముఖ్యముగనున్న అంగమునకు రెండు చుట్టువచ్చునట్లుగా గుడ్డను చుట్టి, తను ఓర్పుగాయుండునంతటి వేడినీటిని మూత్రమే పోయుచుండవలసినది. అటుల 5,6 మారులుచేసిన చాలును.] మూత్రము పోసికొను చున్నప్పుడు నెత్తురు యుండినను, చురుకు ఎక్కువగాయున్న దీనిని ప్రతిగంటకొక డోసు వాడవలయును. (ఈ ఔషధమును, మూత్రమువెంట రక్తముపడుచున్న ముఖ్యముగ వాడవలయును.)

కార్బో వెజిటబిలిస్ 6 (Carb. Veg. 6):— స్రావము వాసనయున్న దీనిని వాడవలయును.

పల్నటిల్లా 30 (Puls 30):— (ఎక్కువగ చీముయున్న ప్పటికిని కొద్ది చురుకుతో మూత్రము స్రవించుచున్న దీనిని వాడుటమంచిది.) ఇంజక్షనులు మొదలగు వానివలన రోగ మడగియుండిగాని లేక యేకారణమువలన నైనను రోగమణి యుండి బీజము లుజ్జరించినను పసుపువర్ణముగానున్న స్రావమునకును నిది పనిచేయును. పై వానివలన సుగుణమును బడయనిచో మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ (Mer. Sol.)

పెట్రోసెలినుం (Petroselinum) కాప్సికం (Caps.) వాట్రాముక్ (Nat. Mur) హిఫాత్ సల్ఫు (Hepar Sulph) 6, 30 ను గుణగతములనుబట్టి వాడవలయును. ప్రస్తుతపు ఘనవైద్యుల ఇన్జస్ నులు (Injus) బేషధమువలె రోగమునణచి పెట్టక నిశ్శేషముగను, నిర్మూలముగను కుదుర్చును. కనుక వీనిని గుణగతములనుబట్టి బహుజాగ్రత్తో వాడిన రోగము అతి శీఘ్రముగ నివృత్తియగును.

స్త్రీలకు శైవర్యమునున్న కొపైబా 30 (Copiba 30) సెపియ 30 ను (Sepia 30) వాడవలయును.

హైడ్రాస్టిస్ Q ను (Hydrastis Q) 15 మొదలు 20 చుక్కలు వరకు వక సోలెడు గోరువెచ్చని నీటియందు కలిపి స్త్రీలకుగాని, పురుషులకుగాని దినమున కొకమారు పిచ్చికారి చేసుకొనవలయును.

జకరాండ గులాండి. Q (Jacaranda Gualandi Q) శైవర్యమువలని కంటిజబ్బు కలిగి నోటిలో పుండుయుండిన దీనిని రోజుకు 3 మోలను వాడవలయును.

సాలిడాగోవర్జ Q 3 (Salidagovarja Q 3):— మూత్రపిండములందు నొప్పియుండి కొద్దికొద్దిగాగాని నల్లగాగాని మూత్రము స్రవించుచున్న రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

శాబాల్ శేర్రులేట Q 3 (Sabal Serruleta Q 3):— ముసలివారలకు కడ్డివేసిననేగాని మూత్రము రాకయుండిన దీనిని వాడవలయును, సుగుణముబాగావున్న కొలదిని రోజుకు 2 మోల నీయవలయును. అటుల 4, 30 మాసముల నేనించిన చాలును.

అర్నికా 30 (Arnica 30):— చేతకానటువంటివారలు కడ్డివేయునపుడు లోన పొడుచుకొని పుండుపడి మూత్రము బహుకష్టముగా విసర్జించుచు, జ్వరముయున్నను దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడుచుండవలెను.

విస్కంఆల్బు Q 6 (Viscum Alb Q, 6):— శైవర్యము వలని ఆడవారలకు కీళ్లు నెప్పలు కలిగిన రోజుకు 4 మోల నీయవలయును.

త్యూజ 6 (Thuja 6)- ఫిటోలక 6 (Phyto 6) మొగవారలకు శైవర్యమువలన కీళ్లు నెప్పలుయుండిన పై రెండిటిలో నొకదానిని వాడి సుగుణమును బడయనిచో రెండవదానిని వాడవలెను.

మెర్క్యూరియస్ వివిస్ 6 (Mer. viv. 6):— వాపు ప్రాముఖ్యముగనున్న దీనిని 5, 6 రోజులు వాడవలయును. రోజుకు 4 మోల నిచ్చేది.

N. B. ఈవ్యాధి నయముగనుంతువరకు, సైకిల్ ప్రయాణములు, గుడ్డుపుస్వారులు, విశేషము బద్ధముకలుగజేయు పదార్థములు, మాంసము, కోడిగుడ్డు, కాఫీ, చుట్టత్రాగుట లేక పొగాకునముట, మొదలగు దురభ్యాసపు పనులను ప్రమాణములను, ఆహారములను మానివేయుచు, ఇంటి యందే యుండవలెను. కొబ్బరికాయనీటిని షరబత్తులను ఆల్ జకరాపండ్లను, నల్లని ద్రాక్షపండ్లనుమాత్రమే భుజించుచుండవలెను. సగ్గులిమ్యపుజావ మొదలగు చలువ పదార్థములనుగూడ భుజించుట మంచిది.

49. కొరుకుడు. (Chancraid)

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 3, 30 (Mer sol. 3,30):— దీనికిది ప్రధానావధమైయున్నది, దీనివలన సుగుణము కనుబడనిచో ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6 (Acid Nit. 6) ను అర్బీనిక్ ఆల్బు 3, 6 (Ars. Alb. 3, 6) రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును లంగముమీద పుండును పొటాషియం పర్మాంగనేటు (Potassium Permanganate) లోషనుతోకడిగి దూదితో తడిలేకుండగ తుడిచి దానిమీద బోరిక్ ఆసిడ్ (Boric Acid) నైనను కాలొమెల్ (Calomel) నైనను చల్లికట్టును ప్రతిదినమునను కట్టుచుండవలయును.

N. B.: కొరుకుడు కలిగిన 3 వారములలోగా వక్షిగడ్డలుకూడ కలుగవచ్చును. అందువలన నైట్రిక్ ఆసిడ్ (Nitric Acid) మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ (Mer. sol.) లను వాడుచుండిన రాకుండ రక్షణగానుండును. రెండవది యీ పైరెండు పొందులను కొరుకుడు వ్యాధియందు పుచ్చుకొనక అశ్రద్ధ చేసినచో, పుండు యందలి మాంసము తినివేయు స్వభావముగనుండి, ప్రాణములనుగూడ దీయవచ్చును.

50. వక్షిగడ్డలు. (Bubo)

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 3, 30 (Mer. sol. 3,30):— దీనికిది ప్రధానావధమై యున్నది. దీనివలన సుగుణము కనుబడనిచో ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6 (Acid Nit. 6) ను వాడవలెను, ఇది రసము మొదలగు నావధములనువాడి నవి పనిచేయు కున్న దీనిని వాడవలయును. దీనివలన 2, 3 రోజులలో సుగుణము కనుబడనిచో కార్బోయానిమలిస్ 6 (Carbo Animalis 6) ను గాని, బాడియాగ 6 (Badiaga 6) ను గాని వాడవలయును. దీనివలన బాగుగా తేలి పగులును. పుండు తిని వేయునట్టి స్వభావముగాయున్న కెలి అయోడైడు 30 (Kali. Iodide 30) రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును. చీముగాని నీరుగాని కాదుచు యెన్నిరోజులకు మానకయున్న హీపార్ సల్ఫు 6 (Hepar Sulph 6) ను సైలీపియా 6, 30

(Silicea 6, 30) లను వాడుచు సక్కన్ కాలెండ్యులా (Succus Calendula) ను దూదియందుగాని, పరిశుభ్రమగు గుడ్డయందుగాని ముంచి పట్టిని పుండుమీద వేయవలయును. పట్టి ఆరుచున్నకొలదిని బిగియును.

సక్కన్ కాలెండ్యులా చేయువిధము:—

బుతిపువ్వులు దొరుకుకాలమునందు బుట్టలతో తెప్పించి దాని తొడిమలు తీసి రోటియందువేళి మెత్తగాదంచి రసము తీసి అందు రెడ్డిపైడు స్పిరిట్టును 3: 1 గా కలిపి సీసాలయందు పుంచుకొనవలయును. ఇది గాయములకు బాగుగ పని చేయును. ఇది చీమును పట్టనియక తొందరలో పుండును మానునట్లుగా చేయును. మేహకురుపులుకూడ పుండుపడి చీముకారుచు చాలారోజులవరకుమానకయుండినప్పుడు తగిన ఔషధమును లోపలిచ్చుచు ఈ ఔషధ పట్టివేసిన తొందరతో మానునట్లుగా చేయును.

51. కురుపులు. (Boils.)

బెల్లాడోన 3, 6 (Belladonna. 3, 6):— వాపునొప్పి యుండి, చీముపట్టకయుండిన దీనిని రోజుకు 4 మో॥ లను వాడవలయును. కురుపుపల్ల జ్వరము కలిగినచు దీనిని వాడవచ్చును.

అర్సేనిక్ 6, 30 (Ars. 6, 30):— కురుపులు మంటలుగా నుండిన దీనిని వాడవలయును.

హీపార్ సల్ఫు 6, 12 (Hepar. Sulph. 6, 12):— కురుపులు చీముతోకూడి నెప్పియుండినను దీనిని 4 మో॥ ల చొప్పున వాడుచుండవలెను. తక్కువసత్తువగల యీమందును లోపలికి తినిన కురుపులు పగులును. 200 సత్తువునుగాని 1000 సత్తువునుగాని వ్రుపయోగించిన కురుపులు అణగిపోవును. (ప్రారంభమున దీనిని పెద్దసత్తువును వాడవలయును. అప్పుడు కురుపులు అణగిపోవును. కురుపుపెద్దదిగ నుండిన రోజుకు 6 మో॥ లను చిన్నసత్తువును వాడవలయును అప్పుడు కురుపు 1, 2 రోజులలో తేలి పగులును.)

సైలీషియ 30 (Silicea 30):— కురుపునుండి చీముగాని నీరుగాని కారుచు దీర్ఘకాలమునుండి యున్నను దీనిని వాడవచ్చును. కురుపుమానకయుండు స్వభావమున్న గూడనిది పనిచేయును. రోజుకు 4 మో॥లను వాడవలయును.

అర్నిక 30 (Arnica 30):— చిన్న చిన్న కురుపులు గుంపులు గుంపులుగానుండి, వకటి తరువాత నొకటి పుట్టుచు బాధగానున్న దీనిని వాడవలయును.

సల్ఫర్ 30 (Sulph. 30):— కురుపులు గుంపులు గుంపులుగాపుట్టి బాధవకచోటమాని మరియొకచోట పుట్టుచున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥లను వాడవలెను.

52. దురద. Itching of the Skin.

ఫాగోపెరం 3, 6 (Phagoparum 3, 6):—వెచ్చియెత్తి నట్లుగా శరీరమును యెప్పుడు గోకికొనుచుండిన రోజుకు 4 మోల నియమలయును.

మెజీరియం 30 (Mezerium 30):—గోకుచున్నకొల దివి చచ్చుగానుండి, పుండుపడి కెత్తురువచ్చుచున్న దీనిని రో॥ 4 మోలను వాడవలయును. (ఈదురద ముఖ్యముగా తొడలకే కలుగును.)

డోలికోసు 3, 6 (Dolichos 3, 6):—దురదవలన ఏపు మొదలగునవి గోడకువేసి రుద్దుకొనిననేగాని బాధనివారణకాదని తలచుచు, అటుల చేయుచుండినదీనిని వాడవలెను.

సల్ఫర్ 30 (Sulph. 30):—వారమున కొక డోసు నీయదును తీసికొనుచు, లక్షణములచుట్టి తదితర ఔషధములనుగూడ పుచ్చుకొనవలెను.

సెపియ (Sepia), కాలి కేరియ కార్బు (Cal. carb), ప్సొరైనం (Psorinum), అర్సేనిక్ (Arsenic), హీపార్ సల్ఫు (Hepar Sulph), నక్సువామిక (Nux vom.), క్రోటన్ టిగిరియం (Croton Tig.), కాస్టికం (Caust.), స్టాఫిశాగ్రియ (Staphysagria), 6, 30 లను వకదానివెంట నొకదానిని సుగుణము కనుబడనిచో మార్పుచుండవలెను.

53. తామర. (Ring-worm.)

బెసిలినుం 200 (Bacillinum 200):—వారమున కొక డోసు నిచ్చుచు, వకబొన్న వ్యాసులైననునందు, యాసిడ్ క్రోసోఫానిక్ 7, 8 గ్రెనులను బాగుగ కలిపి, రోజుకు వక మారు పైన పూయుచుండవలెను. నాట్రంసల్ఫు 500, 1000 (Nat. Sulph. 500, 1000) నెలకొకమారు నొక మోతాదు పుచ్చుకొనవలెను.

టెల్లూరియం (Tellurium), హీపార్ సల్ఫు (Hepar Sulph), ఆసిడ్ నైట్రిక్ (Acid Nit.), రుహస్ టాక్సు (Rhus. Tox), సెపియ (Sepia), గ్రాఫిటెస్ (Graphites), సల్ఫర్ (Sulph.), కలాడియం సెగ్ (Caladium seg.) 6, 30 లను గూడ వకదానివెంట నొకదానిని సుగుణము కనుబడనిచో వాడుట మంచిది.

54. సవామేహము. (Syphilis.)

ఇదియొక అంటువ్యాధిగాన గర్భవతిగా నుండినప్పటి నుంచీయు మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 6 (Mer. sol. 6) రోజుకు 4 మోతాదులు వాడుచు, ప్రసూతియైన తరువాత బిడ్డలకును పై ఔషధమును 2, 3, మాసములు రోజుకు 3 మో॥ చొప్పున వాడిన పూర్తిగ నివారణ యగును. ఇది సవామే

హమునకు ప్రధానావధముగాన పుండుగాని, వ్రోణముగాని కనుపడిన ప్రధముననే దీనిని వాడవలయును. దీనివలన నుగుణములేక పుండు అసాధ్యమని తెలిసిన మెర్క్యూరియస్ పొటోఅయోడైడ్ 3, 6 ను (Mer. pro. Iod 6) వాడవలయును. కలి అయోడైడు Q (Kali Iod. Q) ను గూడ ప్రధముననే వాడ్యమధ్య వాడుచుండవలయును.

సిఫిలిస్ 200 (Syphilinum 200):— కాలికనీర్లు రోగములకు దీనిని మాసమునకొక మోతాదు సీచ్చుచు 2 రోజులకు ముందును వెనుకను తదితరమందులను పూర్తిగా మానివేయవలయును.

ఫిటోలక 3, 6 (Phytolacca 3, 6):— మాంసగ్రంధులు గొంతువద్దను, చెవివద్దను, తొడలవద్దనుకలిగి, నోటి పూత, కీళ్ళనొప్పులుయున్న దీనిని వాడవలయును.

గ్రాఫిటెస్ 6 (Graphites 6):— చీము కారుచున్నటువంటి పొక్కులున్న దీనిని వాడవలయును. దీనివలన నుగుణములేనిచో సైలీషియా 3, 30 లను (Silinea 3, 30) వాడవలయును. నీటివంటి చీముకలిగి మంటయున్న అర్శీనిక్ 6 (Ars. 6) ను వాడవలయును. ఎత్తిని రాగివర్ణముగల పొక్కులున్న సల్ఫర్ 6 (Sulph. 6) ను వాడవలయును.

ఆరంమెటాలికం 6, 30 (Aurm. Met. 6, 30):— ఎముకలు సములుచున్నట్లు తీపుకలిగి, ముక్కుఎముక పగిలి

తినివేయునట్లుగా బొత్తబడి ఎల్లప్పుడు చింతగాను ఆశవిడుచుకొని అధైర్యముతోనున్న దీనిని వాడవలయును.

మెర్క్యూరియస్ కరోశివస్ 6 (Mer. Cor. 6):— మాంసగ్రంధులు లేచుచు పగిలి పుండ్లుబడుచుండిన దీనిని వాడవలయును.

ఆసిడ్ నైట్రిక్ 6 (Acid. Nit. 6):— రససంబంధమగు నొవధములెక్కువగా నుపయోగించి, వాటివలన నుగుణములేకుండిన దీని నుపయోగించవలయును.

హీపార్ సల్ఫు 6, 30 (Hepar. Sulph 6, 30):— సవామేహమువలనగాని, రసము ఎక్కువగా నుపయోగించుటవలనగాని, ఎముక నెప్పలు కలిగినను శిగుళ్ళనుండి రక్తముకారుచున్నను దీనిని రోజుకు 4 మోతాదులను వాడవలయును,

మెజియం 6, 30 (Mezerium 6, 30):— రాత్రియందు ఎముకలు నొప్పులు ఎక్కువగానున్న దీనిని వాడవలయును.

సినిబరెస్ 3 (Cinnabaris 3):— సవామేహమువలన కీళ్ళు నెప్పలుకలిగిన దీనిని వాడవలయును. దీనివలన నుగుణములేనిచో కాలిఅయోడైడు 3 30 (Kali Iod 3, 30)

ఫిటోలక 3, 6 (Phytolacca 3, 6) ను గుణగతములనుబట్టి వాడవలయును.

తూజ 30 (Thuja 30):— పులిపిరికాయలకును, సవామేహ తలనొప్పలకును నిది పనిచేయును.

55. కుసుమవ్యాధి. (Leucorrhoea or Whites.

కాల్ కేరియా కార్బు 6, 30 (Cal. carb 630):— యోనినిస్తానమునందు దురద, మంట నొప్పి, పాలవలె తెల్లని ప్రావము కలిగిలనువంశకముగా కలుగుచున్నను రోజుకు 4 మోలను నీయవలయును. ఇది ఉదయమున ప్రావము యెక్కువగా నున్న గూడ పనిచేయును.

పల్సటిల్లా 3, 6, 30 (Puls. 3, 6, 30):— ఇది అన్ని స్త్రీవములకు పనిచేయును. పాలవలె దట్టముగా స్రవించుచు కొంచెము మంట, కుట్టుచున్నట్టి నొప్పి, అజీర్ణము, వాంతి వచ్చుచున్నట్లుండుట నెలసరి తరువాత ప్రావము ప్రారంభమగుచున్న దీనిని వాడవలయును.

నక్సువామిక 30 (Nux Vom. 30):— పసుపువర్ణము గానుండి నెలసరిలో ప్రారంభమగు నెడల రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

సెపియ 6, 200. (Sepia 6, 200):— ప్రసవసంబంధమగు నొప్పులు, విరోచనబద్ధకము, ఆకుపచ్చగాగాని, లేక నీటివలెగాని, వాసనతోగూడి కుసుమము కలిగి స్త్రీసన్నగాను బహుసీరసముగానున్న, దీనిని ముఖ్యముగా వాడవలెను. దీని వలన సుగుణములేనిచో చైనా 6, 30 (China 6, 30) లను రోజుకు 4 మోల వాడవలయును.

యాసిడ్ ఫాస్ 30 (Acid Phos 30):— పలుచగాను పసుపువర్ణముగాను కలుగుచు, నెలసరి తరువాత ప్రారంభమగుచుండిన దీనిని వాడవలయును.

యాసిడ్ నైట్రిక్ 6 (Acid Nit6):— వామేహ సంబంధమువలనను, రసమెక్కువగా నుపయోగించుటవలనను కలిగిన రోజుకు 4 మోల నీయవలయును.

క్రియోసోలం 6 (Kreosote, 6):— పచ్చని ప్రావము వాసనతోనుండి నెలసరి తరువాత 4, 5 రోజులకు ప్రారంభమగుచు, యోనిస్థానము పై బొగమునందలి వాపు, దురద, కుట్టుచున్నట్టి నొప్పి, నడుము నొప్పులుయున్న దీనిని వాడవలెను.

ఆల్బిన్ ఆల్బు 6, 30 (Alb. 6, 30):— స్రవించుచున్న పుడు మంటయున్న దీనిని వాడవలయును.

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 30 (Mer. Sol 30):—
 మంట జల కలిగి రాత్రులయందు యెక్కువ గుచ్చు
 దీనిని వాడవలెను. దీనివలన సుగుణము కనుపడనిచో
 అల్యూమిన 30 ను (Allumina 30) వాడవలెను. ఇది దీర్ఘ
 కాలపు వ్యాధిగానుండినను యిది పనిచేయును. రోజుకు
 4 మో! చొ!న వాడుచు పైవాటివలన సుగుణము లేనప్పుడు
 సల్ఫర్ 30 ను 4 రోజులకొక మోతాదు నిచ్చుచు, నీయాష
 ధములను పరిస్థితులనుబట్టి వాడుటమంచిది.

హెల్లోనియాస్ Q (Hellonias Q):—ఇది అన్నివిధ
 ములగు స్రావములకును ప్రధానోషధమైయున్నది.

గ్రాఫిటిస్ 3 (Graphitis 3), హైడ్రాస్టిస్ 3
 (Hydrastis 3), సెలీషియా 6 (Selicea 6), శాబినా 6
 (Sabina 6), ఫెర్రంమెటాలికం 6 (Fer. Met 6), కెలిబైక్రో
 మికం 6 (Kali Bi. 6), కార్బోవెజటబిలిస్ 6 (Carb. Veg. 6),
 మెజీరియం 6 (Mezerium 6), జింకంమెటాలికం 6 (Zinc.
 Met. 6), యాంబ్రగ్రీషియ 6 (Ambra Gri. 6), కాస్టికం 30
 (Caust. 30) లనుగూడ పరిస్థితులనుబట్టి వక దానివెంట
 మెకదానిని సుగుణము కనుబడనిచో వాడుటమంచిది.

56. మధుమేహము, అతిమూత్రము.

(Diabetes Mellitus, Diabetes Inspidus).

మధుమేహము పితృశయ జబ్బువలనను పెరుగు,
 అజ్యము, మజ్యము, ఉదకము, బెల్లముతో చేయబడిన ద్రవ్య

ములు, పొగమిక్కుటముగా సేవించుటవలనను, మూత్రము
 తేనె వర్ణముగానుండి, విసర్జించిన స్థలమున చీమలు, ఈగలు
 ముసురుకొనియుండును. ఈ మూత్రము వగరుగను, తీపిగను,
 బంకగను వెడలుచు, ఎక్కువదప్పి, ఒడలుమంటలు, బల
 శీణము, విరేచనబద్ధము, అతిఆలి, నాలుక ఎఱ్ఱగానుండుట,
 చిగుళ్ళనుండి రక్తముకారుట, ఒడలు చిన్న చిన్న పొక్కులతో
 నుండి ముఖ్యముగా మర్మస్థానమున దురదగలిగి యుండుట,
 రాచకురుపులు, కణుపుజెప్పులు మొదలగు దుర్లక్షణములతో
 వ్యాధికూడియుండును.

ఆసిడ్ ఫాసు 3,12 (Acid Phos 3,12):— విస్తారమైన
 తెల్లనిమూత్రము, నరముల బలహీనత, రాత్రీయందు నడుము
 నొప్పి, ఒడలు శుష్కించియుండుట, ఇంద్రియనష్టము,
 మనస్సు నెమ్మది లేకయుండుటయున్న దీనిని వాడవలయును.

సిజిజియంజాంబోలిసంQ,3 (Spzygium Jam. Q,3):—
 అతిమూత్రమునందును, మధుమేహమునందును ఇది ప్రధా
 నోషధమైయున్నది.

నాట్రంసల్ఫు 200, నాట్రంఫాసు 200 (Nat.
 Sulph 200, Nat. Phos 200):— ఇవి అతిమూత్రము నం
 దును, మధుమేహమునందును పనిచేయును. వీనిలో నొక
 దానిని స్రారంభదశయందుగాని, పురాణవ్యాధిగానున్నప్పుడు
 గాని, తతితరబోషధములవలన సుగుణము లేనప్పుడు, ప్రధా

నావధములుగా వాడవలయును. 4,5 వారములు సేవించినచో మధువుకొద్దిగాతగ్గి, 4,5 మాసములలో పూర్తిగ నివారణయగును. మధుమేహముతోబాటు వాతము ప్రకోపించి, చిన్నకీళ్ళు వాచి ఎఱ్ఱగానుండినను ఇవి పనిచేయును. రోజుకు 2 మోలను పయోగించవలెను.

లాక్టిక్ ఆసిడ్ 3 (Acid Lactic 3):— అతిమూత్రమునకును, మధుమేహమునకును నిదిగూడ ప్రధానావధమని చెప్పవచ్చును.

యురేనియం నైట్రికం 1, 6 (Uranium Nit 1,6):— మూత్రమునందు మధువుకలిగి, అజీర్ణము, ఎక్కువదాహము, విరేచనబద్ధము, నిద్రలేమి, మూత్రము విడిచినతరువాతమంటముక్కువెంట తీగెలగానుండు చిక్కని పశిశము, కన్నులు పుసులచే నిండియుండుట, బలహీనతయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

రుహస్ ఆరోమాటిక Q (Rhus Aromatica Q):— దీనినిగూడ, అతిమూత్రమునందును మధుమేహమునందును వాడవలయును. ఒక $\frac{1}{2}$ బౌన్సు కాచి చల్లార్చిన నీటియందు 10 చుక్కలను వేసి మోతాదుగా నీయవలెను. అటుల దినమునకు 3 మోల నిచ్చిన చాలును.

సైలిషియా 3, 6 (Silicea 3, 6):— అతిమూత్రమునందు తదితరవేషధములవల్ల బ్రయోజనములేనిచో దీనిని

వాడవలెను. ఉబ్బురోగమునందు అతిమూత్రముయున్న నిది బాగుగ పనిచేయును.

అర్బీనిక్ 6, 30 (Ars. 6, 30):— మూత్రము విడుచుచున్నప్పుడు మంటయున్న దీనిని వాడవలెను.

కాథరిన్ 6 లేక టర్బెంథినా 6 (Canth. 6 or Terbenth 6):— మోకాలియందు నీరుకలిగి, బలహీనతతో అతిమూత్రమున్న నిది పనిచేయును.

అర్జెంటం మెటాలికం 3, 30; సిల్లా 1, 3 (Arg. Met. 3, 30; Scilla 1, 3):— మూత్రమా విస్తారమైనదిగను, వెలవెలబోవుచున్నట్లుగనున్న వీనిలో మొదటిది రోజుకు 4 మోలను వాడి సుగుణము లేనిచో రెండవదానిని వాడవలెను. దెబ్బ తగులుటవలన అతిమూత్రము కలిగినను దీనిని వాడవచ్చును.

అర్నికా 3, 30 (Arnica 3, 30):— అతిమూత్రములో స్ప్రెతిలేప్పి మత్తుగాపరుండి (Coma in Diabetes) యున్న దీనిని $\frac{1}{2}$ గంట కొక మోతాదు నీయవలెను.

క్రియోసోటు 6 (Kreosote 6):— మూత్రమునకు వెళ్ళవలెననే కోరిక కలిగి ఆపుకొనలేకయుండుట, వెంట వెంటనే విస్తారమైన తెల్లని లేని మూత్రమును విడుచుచున్న దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

N. B.:— వేడిగానుండు అన్నమును, చారును, కూరలను, టీ, కాఫీ మొదలగు వాటిని సేవించక, గోరువెచ్చగానుండు ఆహారపదార్థములను సేవించవలెను. తీపిపదార్థములను పూర్తిగా విసర్జించుట మంచిది.

57. నెప్పితోకూడిన ఋతుస్రావము. (Dysmenorrhoea).

ఛమోమిల్లా 12, 30 (Chamomilla 12, 30):— నొప్పియెక్కువగానుండి, ఋతుస్రావము నలుపుగానగుచు, ఎక్కువ వైత్యాధిక్యతయన్న దీనిని వాడవలయును.

పల్సటిల్లా 30 (Puls 30):— బహుకొద్దిగాఋతుస్రావమగుచుండుట; యోనియందును, పొత్తికడుపుయందును, నీపుయందును నొప్పులుకొయుచున్నట్లుగానుండుట; చలి, అజీర్ణము, తలతిరుగుడు, నొప్పులు కీళ్ళయందుయున్నప్పటికినీ, వకచోట నుండక మరియొక్క కీలన కనుబడుట; నెప్పులు ముఖ్యముగ తరుణవయస్కులగు స్త్రీలకుండిన దీనిని వాడవలయును.

శాచిన 30 (Sabina 30):— ప్రారంభమున నెప్పికలిగి, ఋతుస్రావమగుచున్నకొలదిని నొప్పితగ్గుచుండిన దీనిని వాడవలయును.

సిమిసిఫ్యూగ 6 (Cimicifuga 6):— ఋతుకాలము నకు ముందు తలనొప్పి; ఋతుకాలమునందు పొత్తికడుపు, నడుము ప్రసవజేదవంత నొప్పులుగాకనుబడుట; ఋతుస్రావము నల్లగను, కొద్దిగను లేకయెక్కువగను అగుచున్న దీనిని

వాడవలెను. (చిరచిరలాడెడు స్వభావముగల వారలకును, సర్విప్రపంచక దూషకత్వముగలవారలకును నిదిపని చేయును)

బెల్లాడోన 6 (Belladonna 6):— నెలసరి కొకరోజు ముందుగ యోనియందును, గర్భమునందును నెప్పికలిగియుండుట, తలతిరుగుడు, నేత్రములు, ముఖము యెఱ్ఱబారి కొద్దితల నొప్పియన్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ వాడవలయును.

నక్సువామిక 30 (Nux-vom. 30):— మలబద్ధము, మూలవ్యాధి, అజీర్ణముకలిగి మూత్రమునకు యెక్కువ మారులు వెళ్ళుచుండుట, ఋతుకాలమునందు నొప్పియన్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ వాడవలయును.

జెల్సీమియం 3, 12 (Gelsemium 3, 12):— యోనిస్తానమునందు నొప్పివలన అటుయిటు కొట్టకొనుట, లేక పొరలుట, యోనిస్తానమునందును, పిరుదలయందును కండెలు కట్టినట్లుగా నొప్పి గర్భమునందును, లేక దాహమునుండి మెడవరకు నొప్పికలిగి జ్వరమున్నను నిది బాగుగవనిచేయును. కొంతమంది కల్‌ఫిలం 3, 12 ను గూడ మధ్యమధ్య యిచ్చుచుందురు.

కోక్కులస్ 6 (Cocculus 6):— చిగవట్టుచున్నట్టిగానికట్టుచున్నట్టిగాని నెప్పి, గుండెయందు బరువు, పూర్వీకపీల్చుట కష్టముగానుండుట, నల్లగాగాని లేక తెల్లగాగాని, ఋతుస్రావము, తలనెప్పి, వికారముతోవాఁతి, కడుపు పుబ్బరము, అప్పుడప్పుడు మూర్ఛ

నచ్చుచు యోనిస్తానమునందు నొప్పికలిగియున్న రోజుకు 4 మోలలు యివ్వవలయును, జ్వరముయున్న నిది బాగుగ జనిచేయును దీనివలన సుగుణము కనుబడనిచో క్సాంతో క్సిలం 3,6 (Xanthoxilum 3,6) ను పై విధముగా వాడవలయును.

హెలోనియాస్ 3, 6 (Helonias 3, 6):— యోనిస్తానమునందు ఎక్కువగానొప్పి, మోకాలియందును, నడుముయందును యెప్పుడునువిడువకుండ నొప్పిగనుండుట, స్రావము తగెలవలెనుండుటయున్న దీనిని వాడవలయును.

సెకేల్ కర్ 6 (Secale cor 6):— ఋతుకాలమునకు కొద్దిరోజులపూర్వముననే నల్లనివాసనగల స్రావము పెద్ద ప్రేగులయ్యుచును, గర్భమునందును, యోనిస్తానమునందును నొప్పి, శరీరమంతయు చెమటగానుండి, ముఖ్యముగా పాదములుచేతులు చెమటగలిగియుండుట, నాడియందు నీరసము మూత్రాశయమునందును, ఆసనమునందును నొప్పి, ఋతురక్తము బాగుగనగుచున్నకొలదిని నొప్పలుతగ్గుచున్న దీనిని వాడవలయును.

మాగ్నీషియా ఫాస్ 3, 6 (Mag. Phos. 3, 6):— మూత్రాశయమునందును, గర్భమునందును నొప్పి ఆగిఆగి వచ్చుచుండిన వేకిసిటియూసు 12 మొక్కలు 15 మాత్రలు వరకు వేసి కరిగినతరువాత తక్షణముగా చుచా మోతాదు

చొప్పున పుదేకమునుబట్టి ప్రతి 15, 20, 30 నిమిషముల కొకమారు మోతాదుగా నీయవలయును.

వైబర్నం ఓపులస్ 3,12 (Viburnum Opulus 3,12):— ఋతుసమయమునందే నొప్పి ఆగిఆగివచ్చుట, మూత్రకోశమునందుండినొప్పి గర్భమువరకు కలుగుట ఈనొప్పి షుమారు 10, 12 గంటలసేపుయున్న దీనినిరోజుకు 4 మోలల చొప్పున నీయవలయును.

58. యెక్కువగా ఋతుస్రావమగుట.
(Menorrhagia.)

బొరాక్సు 6 (Borax 6):— తరుచు 2, 3 సార్లుగ నెలకు ఋతురక్తమగుచుండుట, స్రావముయెక్కువగ నగుచు పొత్తికడుపుశూల, వికారముయున్న రోజుకు 4 మోలలను వాడవలయును.

మాగ్నీషియా కార్బ 6 (Mag. Carb. 6):— రాత్రి యందెక్కువగా స్రవించుచున్న దీనిని వాడవలయును.

ఆర్సేనిక్ ఆల్బ 3, 6, 200 (Ars. Alb. 3, 6, 200):— కుసుమవ్యాధితో కలసి రక్తస్రావము యెక్కువగ నగుచు దీర్ఘకాలపువ్యాధిగానుండి నిస్సత్తువయున్నదీనిని వాడవలెను.

పల్సటిల్లా 6 (Puls. 6):— గర్భవతికిగాని, ప్రసవస్త్రీకిగాని, ఏపు పొత్తికడుపు, ఇతర స్తలములందును నొప్పలు కలిగి అతివిస్తారముగా రక్తస్రావముయున్నదీనిని వాడవలెను.

ఇపికాక్ 30 (Ipecacu 30):— వికారము, తలనొప్పి ముఖము వెలవెలబోవుచునుండి చల్లగ నుండుట, ఎత్తగ రక్త స్రావము అతిగా నగుట, వాంతి వచ్చినట్లుండుట, యోని యందు తీపుగాగాని, బరువుగాగాని యున్న రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలయును. ప్రసూతి అయిన తరువాత ఈలక్షణములు కనుబడి రక్తమెక్కువగా స్రవించుచున్న నది అద్భుతముగా కనిచేయును.

కాల్ కేరియా కార్బ 6, 30 (Cal. carb 6, 30):— ఋతు రక్తమతిగా నగుచు, కుసుమవ్యాధి యోనియందు జల మంటయున్న దీనిని వాడవలయును.

సల్ఫర్ 30 (Sulph. 30):— రక్తము విస్తారముగా నగుచు గడ్డ కట్టుట, సలుపు, చర్మమనారోగ్యముగానుండుట యున్న రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలయును.

చైనా 6 (China 6):— చెవియందు గుయ్యమనుభవం యోనిస్తానమునందు మంట, స్రావము నల్లగాను చిక్కగాను యుండి అతిగానగుచు నిస్సత్తువయున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలయును.

ఎరిజెరక 3 (Erigeron 3):— మూత్రకోశము, యోనిస్తానము వాపుగానుండి, ప్రసూతి అయినపెంటనే రక్త స్రావము యెత్తిగను, ఎక్కువగనుయున్న దీనిని వాడవలెను.

అర్నికా 6, 30 హెమామెలిస్ 3 (Arnica 6, 30; Hamamelis 3):— దెబ్బ తగులుటవలని మూత్రముకోశము

నుండి రక్తము స్రవించుచున్న దీనిని గంటకొక మోతాదు వాడవలయును.

ప్లాటినా 6 (Platina 6):— నీటివంటిగాని లేక నల్లని చిక్కటి స్రావము, పొత్తికడుపు గర్భము విగదీయునట్లుగా నుండుట, పీపుయందు యోనిస్తానమునందును నెప్పి సంభోగము నందెక్కువ కోరికగానుండుట, మూత్రకోశము వాపు యున్న క్రొకన్ సతీవ 3 ను మార్పుచు రోజుకు 6 సార్లుగా నీయవలయును.

క్రొకన్ సతీవ 3 (Croceus Sat. 3):— తీగలవంటి నల్లనిస్రావము లేక నీటివంటి రక్తస్రావము లేక రక్తస్రావము వాసనగనుండుట, నడుచుచున్నప్పుడు స్రావమెక్కువగనగుట, శరీరము పైకి చల్లగానుండినను లోపలవేడియున్న రోజుకు 4 మో॥ నీయవలయును. క్రొకన్ సతీవ 3 (Croceus Sat. 3) ఋతుదినములందు 3 రోజులు మాత్రమే నిచ్చి, తదితర దినములకు చైనా 6 (China 6) ను రోజుకు 4 మో॥లను వాడవలయును.

శాబిన 6 (Sabina 6):— మూత్రపిండములయందు వాపుకలిగి, చూపు అలికినట్లుగానుండుట, యెక్కువగ స్రావముయున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ నీయవలయును. ఇది లావుగానుండు స్త్రీలకు బాగుగ పనిచేయును. ఇది గర్భ స్రావము అయిన తరువాతను, ప్రసూతి అయిన తరువాతను

యెక్కువగ రక్తము స్రవించుచున్న నిదిబాగుగ పనిచేయును. ఋతుస్రావమెక్కువగ నగుటవలన బలహీనతకలిగిన, పల్స టెల్లా 6 (Puls 6), ఫెర్రంమెటాలికం 6 (Fer. Met. 6), చైనా 6 (China 6), ఆర్సేనిక్ 6 (Ars. 6) ను వకదానివెంట నొకదానిని సుగుణము లేనిచో మార్పుచుండవలెను.

దేహమండలిరక్తము చలనముతగ్గుటచేతను, జ్వరము చేతను ఋతుస్రావమెక్కువగ నగుచున్న అకోనైటు 6 ను (Aconite 6) వాడవలయును.

కీళ్ళయందలి నెప్పలతో ఋతుస్రావమెక్కువగ నగుచున్న సిమిసిఫ్యూగ 6ను (Cimicifuga 6) వాడవలయును.

విరేచనములు, దగ్గు, డగ్గుత్తిక, ఋతుస్రావమెక్కువగ నగుటయున్న కాలే కేరియకార్బ 6 ను (Cal. Carb 6) వాడవలయును.

ఆలోచనలవలనను, యెక్కువ సంభోగేచ్ఛవలనను ఋతుస్రావమెక్కువగుచుండిన ఫాస్ఫర్ 6 ను (Phos. 6) వాడవలయును.

ట్రెల్లియం 6 (Trillium 6):— కొద్దిగా నిస్సత్తువ కలిగి, అప్పుడప్పుడు యెక్కువగా ఋతుస్రావమగుచుండిన దీనిని రోజుకు 4 మో||లను వాడవలయును.

సెకేలీకర్ 30 (Secale-cor 30):— విస్తారముగ నగుచు, నెలకు 2, 3 సార్లు ఋతురక్తమగుచుండిన దీనిని ప్రధానోషధముగ వాడవలయును.

59. ఋతుస్రావము పరిమాణము తగ్గివచ్చుట. (Scanty Menstruation.)

సెపియా 30 (Sepia 30):— కుసుమవ్యాధికలిగియుండి ఋతుస్రావము కాకుండుట, పాండురోగము, శరీరము పసుపు పచ్చని చర్మముబారియుండుట, వాంతి, తలనొప్పి, చల్లనిగాలి భరింపలేకయుండి అలసటయున్న దీనిని రోజుకు 4 మో||ల నీయవలెను.

పల్స టెల్లా 6 (Puls. 6):— ఋతుస్రావము బహుపలు చనగాను, నొప్పిగాను అగుచు, కోయుచున్నట్లుండు నొప్పలు చలి, ఒడలు పచ్చగానుండి నిగనిగలాడుచుండుట, ఋతు కాలమునందును, ముందును, నడుమునెప్పలు కలిగి, ఋతు స్రావము పరిమాణము తగ్గియగుచున్న దీనిని వాడవలెను.

అకోనైటు 3; బెల్లాడోన 6 (Acon. 3 Bell. 6):— రక్తా ధిక్యముచే కలిగిన దీనిని రోజుకు 4 మో||ల చొప్పున 2 ఔషధములను వాడుచుండవలెను.

సల్ఫర్ 30 (Sulph 30):— మలబద్ధము, చర్మము అనారోగ్యముగనుండుట, ఋతుస్రావము క్రమము తప్పి వచ్చుచు పరిమాణము తగ్గుచు, శరీరము వేడిగానుండుట యున్న దీనిని వాడవలెను.

యున్నవి. కొండరు చైనా (China) నాల్గురోజులును, వల్చిట్లా (Puls) నాల్గురోజులును మార్పుచు రోజుకు 4 మోల నొప్పున వాడుచుండును.

62. ఋతుస్రావము ఆగిపోవుట. (Amenorrhoea)

బెల్లాడోన 3, 6 (Belladonna 3, 6):— చూపు అలికి నట్లుగా కనుబడుట, కనుగుడ్లు నెప్పి, జ్వరముండి సంధికలిగి పప్పుటికినీ దీనిని వాడవచ్చును. మూత్రకోశమునందును యోనిస్తానమునందును నెప్పికలిగిన దీనిని వాడవలెను.

బ్రయోనియా 6 (Bry. 6):— ముక్కునుండి రక్తము ప్రవించుట, దగ్గు, రొమ్మలయందును, ప్రక్కలయందును కుట్టుచున్నట్టి నొప్పి, గర్భమునందు నెప్పియున్న దీనినిరోజుకు 4 మోలను వాడవలెను.

సెపియా 6 (Sepia 6):— పొత్తికడుపు నొక్కుచున్న ప్పడును, నడచుచున్నప్పుడును నెప్పిగనుండుట, విచారముచే మనస్సు క్రుంగినట్లుగానుండి, వంటరిగానుండుట కిష్టపడుచున్న దీనిని వాడవలయును.

అకోనైటు 6 (Acon 6):— జలుబువల్ల ఋతుస్రావ మాగిన దీనిని వాడవలయును. దీనివలన సుగుణములేనిచో, పల్పిట్లా 3 ను (Puls 3) వాడవలెను.

ఇగ్నీషియా 6 (Ignetia 6):— మానసిక విచారము లచే ఋతుస్రావము ఆగిన దీనిని వాడవలయును.

ఫెర్రం మెటాలికం 6 (Fer. Met. 6):— శరీరము పాలి పోయి నిగనిగలాడుచుండుట, విరేచనములు కలిగి ఋతుస్రావము ఆగియున్న దీనిని వాడవలయును. దీనివలన సుగుణము లేనిచో కాలేకేయకార్బ 30 ను (Cal. Carb 30) రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

ఋతుస్రావము ఆగియుండుటవలన గర్భమునందు నెప్పికలిగిన జెల్సీమియం (Gelse.), ఛమోమిల్లా (Cham.), మాగ్నీషియాఫాసు (Mag-phos) 3-12 లను, వకదానివెంట నొకదానిని సుగుణములేనిచో మార్పుచు, రోజుకు 4 మోలను వాడుచుండవలయును. కిక్లమెన్ 6 (Cyclamen 6), అర్శీనిక్ 6 (Ars. 6) నాట్రంము 6 (Nat. Mur 6) హెలోనియాన్ 3, 6 (Helonias 3, 6), బెల్లాడోన 3 (Belladonna 3), లనుగూడ పరిస్థితులనుబట్టి వాడుటమంచిది.

63. ఋతుస్రావము ఆలస్యముగ వచ్చుట. (Delayed Menstruation.)

పల్పిట్లా 3, 30 (Puls. 3, 30) :— నడుముపొత్తికడుపు నెప్పి, తలతిరుగుడు లేక తలనొప్పి, అరుచి, చలి, వికారము, దడ, శరీరము పాలిపోయియుండి నెలసరి ఆలస్యముగ వచ్చుచున్న దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలెను. కుసుమ వ్యాధితో నెలసరి ఆలస్యముగ వచ్చుచున్న సెపియా 6 ను

(Sepia 6) గాని ఆకోనైటు 3 (Acon 3) ను గాని రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

బ్రయోనియా 3,30 (Bryonia 3,30):—ఋతుస్రావము నకు బదులుగాముక్తువెంట, నోటివెంట రక్తము ప్రవించుచు, పొడివగ్గు, విరేచనబద్ధము, రొమ్మలయందు కుట్టుచున్నట్టి నొప్పి, ఋతుస్రావము ఆలస్యముగ వచ్చుటయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

సెనెసియో (Senecio Q):—ఋతుస్రావము రజస్వలానంతరమున క్రమముతప్పివచ్చుచు పరిమాణము తగ్గుచున్న దీనిని వాడవలయును. ప్రథమరజస్వలయందు కడుపు నెప్పికలిగిన బెల్లాడోన 6 ను (Belladonna 6) వాడవలయును.

వెరాట్రంఆల్బు 3,6 (Verat. Alb 3,6):—తలనొప్పి, మూర్ఛలేక బలహీనతవలన ప్రాణముసామ్యసిలబోయి పడియుండుట, వికారము లేక నాతి, విరేచనములు, పాతములు, చేతులు, ముక్కుచల్లగనుండుటయున్న దీనిని గంట కొక మోలొడుగువలెను.

సల్ఫర్ 30 (Sulph 30):—స్థనములయందునొప్పి, తలనొప్పి, అజీర్ణము, విరేచనబద్ధము, రక్తమల, శబ్దమును భరింపలేకయుండి విశ్వబద్ధముగానుండు స్త్రీలనులుండుట కిట్టపడుచున్న దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

సిమిసిఫ్యూగ 6 (Cimicifuga 6):—ఋతుస్రావము ఆలస్యముగ వచ్చుట, తలనొప్పి, నిద్రలేకయుండుట, ఎడమ స్థనమునందు నొప్పియున్న దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును.

దగ్గు, విరేచనములు డగ్గుజీకయుండి, ఋతుస్రావము ఆలస్యముగ వచ్చుచుండిన బెసిలిను 200 (Becilinum 200) కాలి కేరియ ఫాసు 6, 12 (Cal. Phos 6, 12), అయోడియం 6 (Iodium 6)ను వాడవలయును.

పాండురోగమువల్లను బలహీనతవల్లను ఋతుస్రావము ఆలస్యముగ వచ్చుచుండిన నాట్రిగ్ ముక్ 6, 12 (Nat. Mur. 6, 12) చైనా 6 (China 6) ఫెర్రోమెటాలిక్ 6 (Fer. Met. 6) ను వాడవలయును.

ఆజీర్ణమువలన కలిగిన సల్ఫర్ 30 (Sulph. 30) నక్కు వామిక 30 Nux-Vom 30) పల్సటిల్లా 6 (Puls 6) లైకపోడియం 6 (Lycopodium 6) లను వకదానివెంట నొకదానిని సుగుణములేనిచో మార్పుచుండవలెను,

64. అపస్మారము. (Hysteria.)

ఇది స్త్రీల రజోదోషమువలనను నరముల బలహీనత వలనను అనువంశిక అపస్మారము అనగా తల్లికి మొదలగు వారికి అపస్మారముండుటవలన, హరిసంతతికిని తరుచు అట్టి జబ్బు కలుగవచ్చును. ఇట్టిదానిని అనువంశిక అపస్మార

మూడును. ఇట్టి యుఖ్య కారణములవలనను నీలపస్మారము ఆసంఖ్యయైన లక్షణములతో ప్రత్యక్షపడును. సామాన్యముగ సుధావింశతి లక్షణములు యేవియనగా! ఉండలేక గుండు గర్భముచూడి, ఎరురురొమ్ములలోగా తలలోనికి కదలుచున్నట్లు, ఒడలుకంపముచు ఈడ్పుచుగలుగ జేయుచుమూర్ఛ తలనెప్పి, చాతి, కడుపుబ్బరము, మూత్రబంధన, నోరు తెరువుపడుచినను నీళ్ళు మ్రొంగుడుబడకయుండుట, పిత్తాశమున గర్భమున నొప్పి కలిగియుండుట, మాబాడలేకపోవుట మొదలగు లక్షణములతో కూడియుండును.

ప్లాటిన 6 30 (Platina 6, 30):— ఋతుస్రావ మెక్కువగ నగుటవలనగాని, ఆగుటవలనగాని కలిగి ఎల్లప్పుడును దుఃఖముగానున్న దీని వాడవలయును.

ఇగ్నెటియా 6,30 (Ignetia 6,30):—మానసిక విచారములవలన కలిగిన దీనిని ప్రధానాషధముగ వాడవలయును. ఒక్కొక్కప్పుడు విచారముగను, ఒకప్పుడు ప్రకాశముగను రోగి కనుబడుచూడిన నిది బాగుగ పనిచేయును. ఉండలేక గుండు గర్భమునుండి గొంతువరకు తిరుగుచున్నట్లుగా నుండుట, నీరుమ్రొంగుడు బడకయుండుట, కాలుసేతులు కంపముచే కొట్టుకొనుట, తలవేడిగనుండుట, కంటివెంట నీరు విస్తారముగ కారుచుండుట, కొంతసేపు ఏడ్పు, కొంతసేపు నవ్వుయున్న దీనిని రోజుకు 4 మో॥ చొప్పున 4 మాసములు సేవించవలెను.

సెప్పిత్ కో కూడిన ఋతుస్రావమువలనగాని, ఋతుస్రావము ఆగిపోవుటవలనగాని అపస్తారముకలిగిన, పల్పటిల్లా 6ను (Puls. 6), శాబినా 6 ను (Sabina 6), సైలీషియా 6,30 లను (Silicea 6,30) కోక్కులస్ 6 ను (Cocculus 6) వక దానివెంట నొకదానిని సుగుణములేనిచో మార్చుచుండవలెను.

ఎసాఫోయిటిడా 6 (Assafoetida 6):— గర్భమునుండి గొంతువరకు ఉండలేక గుండున్నట్లుండట, ఉచ్చాఘ్నన నిశ్వాసులు క్షుత్తరముతో పీల్చుట, కడుపుబ్బరముయన్న దీనిని వాడవలయును.

సిమిసిఫ్యూగ 6 (Cimicifuga 6):— అపిత్తాంతితో బాటు గర్భాశయరోగములు అనగా కుసుమ, రజోదోషములుండి, ఎడమస్థనమునందు నొప్పియుండి, వేగముగ కోశమువచ్చు స్వభావము కలవారలకును, మనవ్యద్యేషము వేయేల! సర్వప్రపంచ దూషకత్వముగలవారలకు ఓది బాగుగ పనిచేయును. రోజుకు 4 మో॥లను వాడవలయును.

వెలేరియానా 3,12 (Valeriana 3,12):— అపస్తారమునందుగలుగు సౌధికిని, అపస్మారము తరువాత కనుబడు యే దుర్లక్షణములైనను నిది పనిచేయును.

కాస్టికం 6,30 (Causticum 6,30):—గర్భమునందుగాని గొంతుయందుగానిసెప్పి, అతిమూత్రము, బొంగురు గొంతుక, విచారకరమైనమనస్సుయన్న దీనిని వాడవలెను.

బెల్లాడోన 6 (Belladonna 6), నక్సువామిక 30 (Nux-vom 30) నక్సుమోస్కాట 3, 12 (Nux. Moschata 3, 12) హైసామన్ 6 (Hyos. 6), ఆర-మెటాలికం 6 (Aur. Met. 6) టారెన్టుల 6 (Tarentula 6), జింకంఫాసు 3 (Zinc Phos 3) లనుగూడ గుణగతములనుబట్టి వాడవలెను.

N. B:— అపస్మారమురాగనే గుంపును దూరముగ చూచునట్లుచేసి చల్లనిగాలిని తగులనియవలెను. ముఖము మీదను మెడదమీదను చల్లనినీటినిచల్లి, గట్టిగాలిగించి యుడు రెవిక, చొక్కాయ మొదలగు వస్త్రములను వదులు చేసి, దగ్గర కత్తి, రాళ్లు, గృహకృత్యముగల యేసామానులను పుంచక, జాగ్రత్తపగుచు. మోస్కుస్ Q ను [Moschus Q] గాని, క్యాంఫర్ [Camphor] ను గాని వాసనచూపించుచు మోస్కుస్ 3 ను (Moschus 3) గంటకొక మోతాదు చొప్పున ఆదినమంతయు వాడవలయును.

65. మూర్చ్ఛరోగము. (Epilepsy)

బయినాన్థి క్రొకాట 3 (Oenanthi Crocata 3):— నడివయస్సువారలకు కాలికముగ కలిగిన మూర్చ్ఛతోబాటు నోటివెంటనురుగు, తీవ్రమైన కంపము లేక ఈడ్పు యున్న దీనిని ప్రధానోపధముగ వాడవలయును. వైగుణగతము లతోబాటు వ్యాధి దీర్ఘకాలమునుండియున్న, రానబ్యూఫో 6

లేక బ్యూఫో 6 (Rana Buto 6, or Bufo 6) ను రోజుకు 4 మోలలను వాడవలయును.

సికూట 6 (Cicuta):— 14, 15 సం॥ లోపు ప్రాయ మువారలకు కాలికముగ కలిగి, భయంకరమైన వికారము లేక ఘోరమైన వంకరతో శరీరము వంగి లేక ముడుచుకొని యుండుటయున్న దీనిని వాడవలయును. వ్యాధి దీర్ఘకాలము నుండియున్న, ఓపియం 6, 30 (Opium 6, 30) లను వాడవలయును. రోగమువలన దేహమును కలుగు ఈడ్పుతో బాటు యెక్కువ నిద్రయున్న నిది బాగుగ పనిచేయును.

కలి సీయనాటం 3 (Kali. Cyanatum 3):— స్మృతి తప్పటతోబాటు కఠినమైన కంపము, ఒడలు నల్లగానుండి ఉచ్చాస సత్వాసములు కష్టముతో పీల్చుచున్న దీనిని రో॥ 4 మోలల నీయవలెను.

ఇగ్నీషియ 6, 30 (Ignetia 6, 30):— మనోవేదన వలనగాని, భయమువలనగాని, స్వవిషయమైన చింతవలన గాని మూర్చ్ఛకలిగి రోగికి స్మృతితేలసియున్న దీనిని వాడవలయును

ఆసిడ్ హైడ్రో 3 (Acid. Hydro 3):— మూర్చ్ఛవచ్చుచున్నప్పుడు కీచుమని యరచుచు లేక కేకవేయుచుగాని స్మృతితప్పిపడి, కనుపాప విస్తరింపబడి, నిలుకడగా దృష్టి యుంచి చూచుచున్నటులగునుండి, నోటివెంట నురుగువచ్చుచున్న దీనిని రోజుకు 4 మోలల నీయవలెను.

కలిబ్రొమైడు 3 (Kali Bromide 3. Trit.):—పృథివీ దినమునగాని, దినమునకు 2, 3 సార్లుగాని మూర్ఛకలుగుచు వ్యాధికాలికముగానున్న ఈ భస్మమును మోతాదునకు 8 గ్రెనుల చొప్పున రోజుకు 3 మోలను వాడుచుండ వలయును. దీనివలన సుగుణము కనిబడనిచో, ఆర్టెమిసియ వల్లరిస్ 1, 3 (Artemesia vulgaris 1, 3):—లను రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును. దీనిని దీర్ఘకాలపు వ్యాధులకు గూడ వాడవచ్చును.

బెల్లాడోన 1, 3 (Belladonna 1, 3):—కన్నులు ఎల్ల గను, ప్రకాశముగనుండుడి, ముఖము ఎఱ్ఱబారి కనుపాప విస్తరింపబడి నిలుకడగాచూచుచు, ఒడలంతయుగాని గర్భము నందుగాని మంట, ఉలికిపడుట, వెలుతురును చూచుట కయి వ్రముగా నుండుటయున్న దీనిని వాడవలయును.

కుప్రొమెటాలికం 6 (Cup. Met. 6):—ఘోరమైన తిమ్మరులతో రోగమువలనదేహమందు ఈడ్పుకలిగి ముఖము నల్లగానుండి, చల్లనిచెమటయున్న దీనిని వాడవలయును.

కాల్ కేరియ కార్బోనిక్ 30 (Cal. Carb. 30):—గండ మాలవ్యాధిగల రోగులకు మూర్ఛయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల వాడవలయును. (ఈ ఔషధము స్థూలశరీరమును తగ్గునట్లుగాచేయును.)

కుప్రొమెటికం 3 (Cup. Acet 3 Trit.):—ఎక్కువ తీవ్రమైన కౌపము లేక ఈడ్పుకలిగి ముఖమునల్లబారియున్న దీనిని వాడవలయును.

కాల్ ముర్ 3,12 (Kali Mur 3,12), కాల్ ఫాసు 3,12 (Kali phos 3,12), కాల్ సల్ఫు 3,12 (Kali Sulph 3,12), కలిహైడ్రోమాటికం 6 (Kali Hydro. 6), బ్యూఫో 6 (Bufo 6), కాల్ కేరియ కార్బు 30 (Cal. Carb 30), జింకం ఫాసు 3 (Zinc. Phos 3), సైలీషియా 3,30 (Silicea 3,30), ప్లంబం 30 (Plumbum 30), సల్ఫుర్ 30 (Sulph 30) లను గూడ పరిస్థితులనుబట్టి వ్యాధిపురాణముగానున్న వీటిని వాడవలెను.

జింతువాంతం వలన కలిగిన సిన్ 3 (Cina 3) ట్యూక్రియం 6 (Tucereum 6) శాంటోనైన్ 1 (Santoninel. Trit.) లను వాడవలెను.

నరముల బలహీనతవలన కలిగిన, ఆసిడ్ ఫాసు 3 (Acid Phos 3), ఫాస్ఫరస్ 6 (Phos 6), చైనా 6 (China 6), ఫెర్రం మెటాలికం 6 (Fer. Met. 6) లను వాడ వలయును.

భయమువలన కలిగిన, ఓపియం 30 (Opium 30) అకోనైటు 3 (Aconite 3) ను వాడవలయును.

66. గర్భవతికి కలుగుజబ్బులు. (Diseases of Pregnancy.)

(a) మూర్ఛ. (Fainting).

ఇది కలిగినవెంటనే మాడునందును ముఖమునందును చల్లని నీటిని చల్లి, క్యాంఫర్ (Camphor) ను గాని

మోస్కుస్ Q (Moschus Q) ను గాని వాసన చూపించు చుండవలసినది; పాండువలన మూర్ఛ కలిగిన, చైనా 6 (China 6) ను వాడవలయును; భయమువలన కలిగిన, ఓపియం 6 (Opium 6) ను వాడవలయును; గుండెజబ్బువలన కలిగిన, డిజిటలిస్ 6 (Digitalis 6) ను వాడవలయును; నరముల బలహీనతవలన కలిగిన ఆసిడ్ ఫాసు 6 (Acid. Phos. 6) ను వాడవలయును.

N. B. బజారులలో అమ్ము స్కెలింగుసాబ్బు మొదలగు ఘాటుమందులను కొందఱు తెలియక విస్తారము పేచు వాసన చూపించుచుండుటవలన, మందుయొక్క ఘాటు మొదడునకు యెక్కి ముక్కువెంటర క్తము స్రవించుటయు గూడ సంభవించినది. గాన హోమియోపతీమందులనే వాసనచూపించుచుండవలసినది.

(b) నడుమునొప్పులు. (Pain in Back and Loins.)

బ్రయోనియ 3 (Bryonia 3); రుహస్ ట్రాక్సు 6 (Rhus. Tox. 6); సెపియ 30 (Sepia 30); కాలికేరియ కార్బ 6 (Cal. Carb. 6); కాస్టికం 6 (Caust. 6) లను ప్రధానోషధములుగా వాడవలయును ప్రసూతి సమయము నందుయున్నటులగా నొప్పులు నడుమున, పిరుదలనయున్న సెకెల్ కక్ 3 (Secale, Cor. 3) ను వాడవలయును. వక పిరుదన, వక పార్వమున నడుము నొప్పియున్న, ఛమోమిల్లా 6

(Chamomilla 6), పల్సుల్లా 3 (Puls. 3), ఫాస్ఫరస్ 3 (Phos. 3), అకోనైటు 3 (Aconite 3) లను వాడవలయును.

(c) పండ్లనొప్పి. (Toothache.)

అకోనైటు 3 (Aconite 3):— పండ్లనొప్పితో జ్వరముండిన దీనిని వాడవలయును. అజీర్ణమువలన పండ్లనొప్పి కలిగిన కాలికేరియ ఫ్లోరాట 6 (Cal. Flo. 6), మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 6 (Mer. Sol. 6), నక్సువామిక 30 (Nux. vom. 30), ఛమోమిల్లా 12 (Chamomilla 12), యాన్ టి మోనియం క్రూడం 6 (Ant. Crud. 6), క్రెయోసోటం 12 (Kreosote. 12) లను వాడవలయును.

(d) ఉబ్బరొగము. (Dropsy.)

వాడములు మొదలగునవి పుబ్బరించియున్న, అర్స్నిక్ ఆల్బు 30 (Ars. Alb. 30), చైనా 6 (China 6), ఎపిస్ మెల్లిఫికా 30 (Apis. Mel. 30) లను వక ఔషధము 5, 6 రోజులలో పనిచేయనిచో రెండవ దానిని మార్చవలెను.

(e) వికారము, వాంతి. (Nausea, Vomiting.)

సింఫారికార్పస్ రేసిమోజ 3, 30 Symphoricarpus. Racomosa. 3, 30):—వికారము లేక వాంతికలిగి, అజీర్ణము, ఆహారముమీద నుంచుియున్న కలిగి చూచిన వెంటనే తృప్తి జెందుట, విరేచనబద్ధము, పైత్యాధిక్యతవలన నోటివెంట నీరూడుటయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

నక్సువామిక 30 (Nux-vom 30):— నురుగుగాగాని పసరుగాగాని వాంతి; వక్కొకరోజున విరేచనబద్ధము, మఱి యొక రోజున విరేచనములు; ఎక్కిళ్లు; ఉదయమునగాని, భోజనానంతరమునగాని, భోజనమునకు పూర్వముగాని వాంతియగుట; నోటివెంట యెక్కువగ నీరు వూరుచుండుట యున్న దీనిని రోజుకు 4 మోల నీయవలెను.

ఎలెట్రిస్ ఫారినోజ Q 6 (Aletris. Farinosa Q, 6); క్రియోసోటు 6 (Kreosote 6); శెపియ 30 (Sepia 30); ఎపొమార్పియ 6, 30 (Apomorpia 6, 30); కెలిసాలిసిలికం 30 (Kali. Salicylicum 30) లను నకదానివలన నొకరోజులో సుగుణములేనిచో 2 వ దానిని మాత్రవలెను. వాంతులు వుద్రేకముగనున్న $\frac{1}{2}$ గంటకొక మోతాదు నీయవలెను.

(f) తిమ్మరులు. (Cramps.)

ఇది సాధారణముగా 4 వ, 5వ మాసములందు పిరుడలకు, గర్భమునకు, నడుము వెన్నునకు, కాళ్ళకు మొదలగు నాటి కండరములకు తిమ్మరులు కలుగును.

ఛమోమిల్లా 6 (Chamomilla 6):— పిరుడలకు కాళ్ళకుకలిగిన దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలెను.

తలనొప్పి, తిమ్మరులు, అజీర్ణము, వికారముయున్న నక్సువామిక 6 (Nux-vom. 6) బ్రయోనియ 6 (Bry. 6) శెపియ 6 (Sepia 6) లను గుణగతములనుబట్టి వాడవలెను.

విరేచనములతో తిమ్మరులు యున్న ఐరిస్ వర్సు 6 (Iris-vers. 6), వెరాట్రుంటిల్లు 6, 30 (Verat. Alb 6, 30) చ వాడవలయును.

తిమ్మరులతో పా త్రికజుపు నెప్పియున్న కోల సైంథిస్ 6 (Colocynthis 6), కుప్రం మెటాలికం 6 (Cup. Met. 6) నక్సువామిక 6, 30 (Nux-vom. 6, 30) వాడవలయును. తిమ్మరులతో కడుపుబ్బరముయున్న, లైకపోడియం 6 (Lycopodium 6) ను వాడవలయును.

(g) మూత్రకృచ్ఛము. (Dribbling of Urine.)

కెనబస్ సతీవ 3 (Cannabis Sativa 3) కాన్ థరీస్ 3 (Cantharis 3.) సిహ 3 (Ciha 3) బెల్లాడోన 3 (Belladonna 3) లను లక్షణములను బట్టి వాడవలయును. వ్యాధి వుద్రేకముగ నున్నప్పుడు 10 నిమిషములకొక మో నిచ్చుచు నొక $\frac{1}{2}$ గంటలో సుగుణము లేనిచో ఔషధమును మార్పుచుండవలెను.

(h) మూత్రబంధన. (Suppression of Urine.)

రూబిన్స్ క్యా ఫ్ (Rubini's Camphor) కాన్ థరీస్ 6 (Cantharis 6) బెల్లాడోన 3 (Belladonna 3) లను లక్షణములను బట్టి వాడుచు నవలెను.

(i) మలబద్ధము. (Constipation.)

కొలిన్ సోని (Collinsonia 3) ప్రథానాషధమై యున్నది. నక్సువామిక 30 (Nux. Vom 30), బ్రయోనియ 6

(Bryonia 6) సల్ఫర్ 30, ఓపియం 30 (Opium 30) స్లంబు 6 (Plumbum 6) లనుగూడ, వక దానివెంటా నొక దానిని సుగుణములేనిచో మార్పుచుండవలెను.

(i) అతిసారము. (Diarrhoea.)

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 6 (Mer. Sol. 6), చైనా 6 (China 6), ఆసిడ్ ఫాసు 6 (Acid. Phos. 6) సల్ఫర్ 30 (Sulph 30) పోడోఫిల్లం 6 (Podophyllum 6.) లను వాడుచుండవలయును. ఈ ఔషధములవలన ప్రయోజనము లేనిచో, "అతిసారము" నందు వ్రాసియుండు ఔషధములను లక్షణములనుబట్టి వాడవలయును.

(k) గుండెలయందు మంటగనుండుట. [Heart-bern.]

పల్సాటిల్లా [Pulsatilla.]; కాప్సికం [Capsicum] కాలే కేరియ కార్బు (Cal-carb) 6-30 లను వాడవలయును.

[l] నిద్రలేమి. (Sleeplessness.)

కాఫీయ 6 (Coffee 6) పృథానాషధమైయున్నది. దీని వలన సుగుణమేలేనిచో బెల్లాడోన 6 (Belladonna 6) ను వాడవలయును. రాత్రి 2, 3 గంటలనుండి నిదుర పట్టకయుండిన, సల్ఫర్ 30 (Sulph. 30) ను రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును. జ్వరముతో అనిద్రయున్న అకోనైటు 3 (Acon 3) వాడవచ్చును. నెప్పివలనగాని, తిమ్మరులవలనగాని నిదుర పట్టకయుండిన, ఛమోమిల్లా 6 (Chamomilla 6) వెరాట్రం ఆల్బు 6 (Verat. Alb. 6) ను వాడవలయును.

[m] కోరిక. [Longings.]

కచ్చికనుగాని, మట్టినిగాని తినుటవలన జబ్బుకలిగిన కార్బ్ వెజెటబిలిస్ 6 (Carb veg. 6) ను వాడవలయును. సీమసుద్ద, విభూతి మొదలగు వానిని తినుటవలన జబ్బుకలిగిన కాలే కేరియ కార్బు 6 (Cal. carb 6) ను వాడవలయును.

(n) దడ. (palpitation of the Heart.)

డిజిటలిస్ 3 (Digitalis 3) ప్రథానాషధమైయున్నది. దీనిని రోజుకు 2 మోలలకు యెక్కువగా వాడగూడదు. అశీర్వలన కలిగిన నక్కువామిక 30 Nux-vom 30 ను వాడవలయును.

(o) మూలవ్యాధి. (Piles.)

పనిపాటలు చేయనివారికి మూలవ్యాధికలిగి బాధయుండిన, నక్కువామిక 30 (Nux-vom, 30) ను వాడవలయును. విరేచనబద్ధముతో మూలవ్యాధియున్న కొలిన్ సోనియ 3 (Collinsonia 3) ను వాడవలయును. మూలవ్యాధితో దడయున్నను నిది పనిచేయును.

(p) స్తనములయందు నొప్పి. (Pain in Breasts)

నొప్పిగాను, ఎత్టగాను, బరువుగాను యుండిన బెల్లాడోన 3 (Belladonna 3) ను వాడవలెను. బరువుగ నుండి పుబ్బించియున్న బ్రయోనియ 3,12 (Bryonia 3,12) ను వాడవలయును.

(q) అబద్ధపు నెప్పలు. (False Pains).

ఛమోమిల్లా (Cham.) పల్వటిల్లా (Puls.) సిమిసిఫ్యూగ (Cimicifuga) కల్లోఫిలం (Caulophyllum) 6-30 లను 10 నిమిషముల కొక మోతాదు నిచ్చుచు నెక $\frac{1}{2}$ గొల్లో నుగుణము లేనిచో మరియొక ఔషధమును మార్చవలెను.

(r) రక్తస్రావము. (Haemorrhages during Pregnancy.)

పడుటవల్లను, దగుటవల్లను, ఏడ్పుటవల్లను రక్తస్రావ మగుచుండిన అర్నికా 30 (Arnica 30) ను 10 నిమిషముల కొక మోతాదు నీయవలెను. నెప్పితోగూడ స్రావమగు చుండిన ట్రిల్లియం Q (Trillium Q) ను వాడవలయును.

(s) నోటనీరూకుట. (Water-brash).

మెర్క్యూరియస్ సాలబిలిస్ 6 (Merc. Sol. 6) ప్రధా నౌషధమైయున్నది; నక్సువామిక 30 (Nux-vom. 30) నోటియందు పుల్లని రుచి, అతితొందరతో నోటివెంట నీరు వాంతివలెనగుట, గుండెలలో మంట, అజీర్ణము, విరేచన బద్ధముయున్న దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలయును. ఈగుణగతములు తగినోటియందు పుల్లని రుచి అగ్గయుండిన నాట్రంఫాను 6 (Nat. Phos. 6) నాట్రంసల్ఫు 6 (Nat. Sulph. 6) లను వాడవలెను.

కార్బో వెజటబిలిస్ 30 (Carb. Veg. 30):— యోని స్తానము బిగియుచున్నటులనొప్పి, గర్భమునందు మంట నోటి వెంటపుల్లని నీరువ్రారుటయున్న దీనిని వాడవలయును. ఎల్ల

ప్పును నోటివెంట నీరుకారుచున్న కార్బో కేరియ కార్బు 30 (Cal. carb 30) ను రోజుకు 4 మోలను వాడవలెను.

67. గర్భపాతము. (Abortion.)

శాబిన 3, 30 (Sabina 3, 30):— గర్భపాతమును కాపాడుటకీది ప్రధానౌషధమైయున్నది. 3వ, 4వ మాసము లందు గర్భపాతము అలవాటుయున్న, గర్భవతియైన ప్రారంభమునుండియు దీనిని రోజుకు 4 మోలను వాడవలెను.

సెకేల్కర్ 3, 30 (Secale 3, 30):— అవ్యవధిగా 7వ, 8వ మాసములందు ప్రసూతియగుచుండిన, దీనిని గర్భవతియై నప్పటినుండియు రోజుకు 4 మోల నిచ్చుచుండిన రక్షణగానుండును.

అర్నిక 3, 30 (Arnica 3, 30):— దెబ్బతగుటవలన గర్భపాతమగునని తలచిన 5 లేక 10 నిమిషములకొక మోతాదు నీయవలెను. మాససిక విచారములవలనగాని లేక దుఃఖమువలనగాని గర్భపాతమగుననితోచిన ఛమోమిల్లా 6 (Cham. 6) ను 10 నిమిషములకొక మోతాదు నీయవలెను. వుండివుండినప్పు నొప్పిగాని, పొత్తికడుపుశూలగాని కలిగి, గర్భపాతమగుననితోచిన వైబర్నంట్స్ ప్యులస్ 3, 12 (Viburnum opulus 3, 12) ను, 10 నిమిషములకొక మోతాదు నీయవలెను. యోనిస్తానమునందలి జబ్బులవలన యెప్పుడును గర్భపాతమగుచుండిన, గర్భవతియైన ప్రారంభమునుండియు ఎపిసుమెల్ 6 (Apis. Mel. 6), శాబిన 6 (Sabina 6) సెకే

శ్శకల్ 6 (Secale, Cor. 6) లను రోజుకు 4 మోలను గుణ గతములనుబట్టి బోషధమును మార్చుచుండవలెను.

మెర్కూరియస్ కరోసివస్ 6 (Mer. cor. 6):— అను వంశకగర్భపాతము, అనగా తల్లికిగర్భపాతము కలిగెడు స్వభావముండుటవలన ఆమెపిల్లలకును; తరుచు అట్టి అలవాటు యుండవచ్చును. అట్టిదానిని అనువంశక గర్భపాతమందురు. ఇట్టి గర్భపాతముయున్న గర్భవతిగా నుండునప్పటినుంచీయు రోజుకు 3 మోలను వాడుచుండవలయును.

బెసిలినం 30, 200 (Bacillinum 30, 200):—గర్భవతికి ఉబ్బసము, క్షయ మొదలగు జబ్బులుండుటవలన గర్భపాతముగుచుండిన గర్భవతిగా నుండునప్పటినుంచీయు 15 రోజుకా మోతాదు నీయవలెను.

ప్రసూతియైన తరువాతగాని, గర్భపాతమైన తరువాతగాని వకగంటలో మావిపడనియెడల ప్రతి 3 నిమిషములకొక మోతాదు పల్సటిల్లా 30 (Puls. 30) నుగాని, శెకేల్ కల్ 30 (Secale. 30)ను గాని వాడిన 2, 3 మోలలో మావిపడును.

68. ప్రసూతి. (Labour or Delivery)

ఓపియం 6, 30 (Opium 6, 30) నొప్పులు వచ్చుచు అగిపోవుట, ముఖము నేత్రములు మెట్టిబారి యుండుట, ఉచ్చాస్యసనిశ్వాసములు యెక్కువగనుండి ధ్వనితోవినబడుచు, స్పృశితప్పి పడియున్న దీనిని వాడవలయును.

హైసామస్ 6 (Hyoa. 6):— నొప్పులు యెక్కువగనుండి స్త్రీయేప్పుచుండిన దీనిని 10 నిమిషములకొక మోల నీయవలెను.

పల్సటిల్లా 30 (Puls. 30):— క్రమము తప్పి వచ్చు కొద్ది నొప్పులు, వికారము, పిరుదులయందు తిన్నుగులు యున్న దీనినివాడి చుగుణములేదో శెకేల్ కల్ 30 (Secale cor. 30) ను వాడవలయును. పై గుణగతములతోబాటు జ్వరము సాధియున్న బెల్లడోన 6 (Bell. 6) ను వాడవలెను.

క్యాంఫర్ (Camphor):— ప్రసూతియైన తరువాతగాని, కాబోవునప్పుడుగాని, ఒకలుచ్చిగానుండి, వాడి నీర సించియున్న 5 నిమిషముల కొక మోతాదు నీయవలెను.

నొప్పులు చెప్పటకు వీలులేనంత యెక్కువగనుండిన, ఛామొమిల్లా 6 (Cham. 6) కాఫియ 6 (Coffee 6) జెల్ సీమియం 6 (Gelise. 6) లనుగూడ వాడవలయును.

తలకు బదులుగా ప్రతికాన్పునకు, కాలుసేతులు ముందు వచ్చుచుండిన, తల్లికి శిశువునకు ప్రాణ మొప్పుము లేకుండ సవ్యచుగు కాన్పువచ్చుటకు, గర్భవతియైనప్పటి నుండియు నీక్రింది విధముగా వాడవలయును. రాత్రి పరుండ బోవునప్పుడు నక్సువామిక 30 (Nux-vom. 30) మధ్యాహ్న మొకమోతాదు బెల్లడోన 30 (Bell. 30) ఉదయమున నొకమోతాదు పల్సటిల్లా 30 (Puls. 30) వాడుచుండిన,

అజీర్ణము, మలబద్ధము నివారణముగనుచు, ఏకవ్యము లేక యే కాన్పు సులువగుచు. పై విధముగ ఔషధమును 6 రో॥ సేవించుచు 4 రోజులు మాని వేయవలెను. అటుల మాని వేయబిచో పల్సిల్లా (Puls.) యందు గర్భపాతము కలిగించు గుణముండుటవలన అపాయము చేయవచ్చును. అటుల 9 మాసములు ఆఖరువరకును సేవించిన పైనుదహరించిన యిబ్బులకు పాల్పడకుండురు.

విస్కంఆల్బు Q, 3 (Viscum Alb. Q, 3):— ప్రసవ వేదనచే బాధమెందుచు నొప్పులు వచ్చుచు ఆగిపోవు చున్నప్పుడు $\frac{1}{2}$ ఔన్సు కాచి చల్లార్చిన నీటియందొక మందు చుక్కనువేసి మోతాదుగా నీయవలెను. అటుల 10 నిమిషముల కొక మోతాదు నిచ్చిన 6 మో॥లలో నొప్పులు బాగుగ వచ్చి 1,2 గం॥లలో సుఖప్రసవమగును.

69. (a) ప్రసూతియైన తరువాత వచ్చు జబ్బులు.

(Complications of Delivery).

ప్రసూతియైన తరువాత మనవారలకు తరుచు కడుపు నొప్పులు కలుగుచుండును. అందు నిమిత్తమై రసమును వేయుదురు. రసమువాడిన వెంటనే నోరు పట్టుపట్టిన ఆసిడ్ నైట్రిక్ 200 (Acid. Nit. 200) లను రోజుకు 2 మో॥ల చొప్పున 4 దినములు వాడవలయును. అర్నిక 3, 30 (Arnica 3,30) దీనివలన ప్రసూతియైన తరువాత కలుగు

కడుపునొప్పులు నివారణ యగుటయేగాక, శ్రమపడియున్న స్త్రీకి సుఖముగా నిద్రపట్టును. రోజుకు 4 మో॥లను వాడవలసినది. దీనివలన సుగుణములేనిచో జెల్ సీమియం 6 (Gels, 6) కాఫీయ 6 (Coffea 6) లను వాడవలయును.

(b) స్రావము. (Haemorrhages).

యోనిస్తానమును మంత్రసానిచే సరిగా నొక్కించి గోరువెచ్చని నీటిచే, డూమ్ నీయవలయును. వెంటనేకాల్క్రింద దిండ్ల నమర్చి, తలను పల్లముయందుంచు నట్లుగాచేసి పరుండ బెట్టవలయును. శాబినా 3 (Sabina 3) ను గాని, హేమామిలిస్ 3 (Hemamelis 3) ను గాని గంటకొక మోతాదు వాడవలయును. స్రావము తగ్గిన పిమ్మట బలహీనతయున్న చైనా 6 (China 6) ను రోజుకు 4 మో॥ల నీయవలెను. తలనొప్పియున్న ఫెర్రంమెటాలికం 6 (Fer Met. 6) ను వాడవలయును.

(c) స్మృతితప్పిపడియుండుట. (Unconsciousness).

క్యాంఫర్ (Camphor):— స్మృతితప్పి చలువకమ్మి నాడి నీరసించియున్న దీనిని 5 నిమిషములకొక మోతాదు నీయవలెను. దీనివలన సుగుణములేనిచో అర్సెనిక్ (Arsenic, Acid. Hydro.) కార్బొవెజిటబిలిస్ (Carb. Veg.) 6-30 లను 5 నిమిషములకొక మోతాదు వాడవలయును స్మృతితప్పి తఱమిద చల్లనిచెమటయున్న దీనిని

10 నిఁకొక మోతాదు నీయవలెను. యోనిస్తానమునుండి యెక్కువగనగు ప్రావమువలన స్మృతితప్పియున్న చైనా 6 ను (China 6) కాఫీవెజ 30 (Corb. veg 30) వాడవలయును. స్మృతివెంటవెంటనే తప్పుచుండిన స్ట్రామోనియం 3, 30 (Stram. 3, 30) లను 10 నిమిఁకొక మోతాదు వాడవలయును. భయంవలన స్మృతహీనుండిన అకోనైటు 3 ను (Acon. 3) కాఫీ 6 (Coffea 6) ను వాడవలయును. జ్వరము, దాహముకలిగి స్మృతితప్పుచుండిన అకోనైటు 3 (Acon. 3) ను వాడవలెను. తీవ్రమగునాడి, సంధి, చల్లని చెమట స్మృతితప్పుటయున్న వెరాట్రం విరైడు 3 (Ver. vir 3) వాడవలయును. హైసామస్ (Hyos.) బెల్లడోన (Bell.) ఓపియం (Opium) హైడ్రోక్సియాసిడ్ ఆసిడ్ (Acid Hydro) 3-12 లను పరిశీలులనుబట్టి వాడవలెను.

(d). అకస్మాత్తుగ చెమటఆగుట.

(Sudden stoppage of perspiration.)

డల్ కెమిర (Dulo) ఛామోమిల్లా (Chamo.) 6-30 లను వాడవలయును.

చైనా 6 (China 6) ఆసిడ్ ఫాస్ 6 (Acid. phos 6) లను వాడవలయును. ఏకారణమువల్ల నెనను నిద్రపట్టకయున్న కాఫీ (Coffea) బెల్లడోన 6-30 లను వాడవలయును.

(f) మూత్రబంధన.

(If no Urine is passed within 12 hrs.)

ప్రసూతియైన 12 గం॥ తరువాత మూత్రవిసర్జన లేకయున్న అకోనైటు 3 ను (Acon. 3) 15 నిమి॥ లకొక మో॥ నీయవలెను. 4 మో॥లలో సుగుణములేనిచో బెల్లడోన 3, 12 (Bell. 3, 12) ను $\frac{1}{2}$ గంటకొక మో॥ చొప్పున 3 మో॥ లను వాడవలయును. తరువాత ఈక్వైజిటం 3 (Equisetum 3) ను వాడవలయును.

(g) విరేచనబద్ధము. (Constipation.)

ప్రసూతియైన 48 గం॥ లోపుగా విరేచనముకాకయున్న కొలిన్ సోనియా 3 (Collinsonia 3) నుగాని, వెరాట్రం ఆల్బు 6 (Verat. alb. 6) ను గాని 2 గం॥లకొక మో॥ చొప్పున ఆదిన మంతయు వాడవలయును.

(h) అతిసారము. (Diarrhoea)

హైసామస్ 6 (Hyos. 6) పల్సుటిల్లా 6 (Puls. 6) లను పరిశీలులనుబట్టి వాడవలయును. రోజుకు 6 మో॥ల నిచ్చేది.

(i) రక్తస్రావము. (Lochia)

ప్రసూతియైన 2, 3 వారములవరకు కొద్దికొద్దిగా రక్తము స్రవింపవలయును. అటులగాక యెక్కువ దినములు రక్తము స్రవించుచుండిన సెకేల్ కర్ 30 ను (Secale 30) వాడ

వలయును, సింధూరవర్ణమైన స్రావము యెక్కువ దినములగు
చుండిన శావిన 3 (Sabina 3) ను గంటకొక మో॥ వాడవల
యును. 2, 3 వారములు స్రవింపవలసిన స్రావము అతా
త్తుగా ఆగిన, అకోనైటు 3 (Acon. 3) ను వాడవలయును.
స్రావము వాసనయున్న క్రియోసోటు 3 (Kreosote 3) గాని
కార్బోనైజ 6 (Carb. veg. 6) ను గాని వాడవలయును.

(j) పాలజ్వరము. (Milk Fever)

ఈజ్వరమున్నంతసేపును బిడ్డను చనుబాలు త్రాగ
నీయరాదు. ఈజ్వరము 24 గం॥ తరువాత తగ్గకయుండిన
అకోనైటు 3 (Acon. 3) ను రోజుకు 4 మో॥లను వాడవల
యును. జ్వరము తగ్గి స్థనములు నెప్పిగానుండి గట్టిగాయున్న
బ్రయోనియ 6 (Bry- 6) ను వాడవలయును. రోజుకు 4 మో॥
చొప్పున 3, 4 దినములు సేవింపవలయును.

(k) పాలు యిచ్చుచున్నపుడు నెప్పి. (Painful Nipples.)

పాలు యిచ్చుచున్నపుడు తల్లికి నొప్పిగనుండిన ఫెలాం
డ్రీయం 3, 12 (Phelandrium 3, 12) రోజుకు 4 మో॥
వాడవలెను. స్థనములనుండి భుజములవరకు నొప్పి వుండివుండి
పోడుచుచున్నట్లుగనుండిన క్రోటన్ టిగ్ 3, 12 (Cro. Tig 3, 12)
ను రోజుకు 4 మో॥లను వాడవలెను.

(l) పాలు యిచ్చిన తరువాత నీరసము. (Lactational exhaustion.)

పాలు యిచ్చిన వెంటనే బలహీనత కలిగిన చైనా 6
(China 6) ను రోజుకు 4 మో॥లను వాడవలయును.

[m] కొద్ది పాలు. (Too little milk)

ప్రసూతియైన 20 గం॥ లోపుగా పాలుపడనియెడల
యాగ్నస్ కాప్టస్ Agnus caust.) 3 ను వాడవలయును.
పాలుపడి మరల ఆగిపోయిన ఎసఫోయిటిడ 3 Assafoetida 3
ను వాడవలయును. కోపము వలన పాలు తగ్గిన ఛమో
మిల్లా 6 (Cham. 6) ను వాడవలయును. భయమువలన
తగ్గిన హైసామస్ 3 Hyos. 3 ను వాడవలయును. మాన
సిక విచారముచే తగ్గిన ఇగ్నెటియా 6 (Ignetia 6) ను వాడ
వలయును.

(n) పాలుయెక్కువగా స్రవించుట. (Overflow of Milk)

బొరాక్సు 3 (Borax 3) కాలి కేరియ కార్బు 6
(Cal. Carb 6) చైనా 6 (China 6) ను రోజుకు 4 మో॥ల
చొప్పున యేది పడునో నది వాడి తెలసుకొని, చల్లని నీటిచే
స్థనములను కడుగుచుండవలయును.

సంపూర్ణము.

మండుల ఖరీదు.

—0000—

అన్నిరకముల మదర్ టెంపెర్లు డ్రాము 1కి 0.4-0 అణాలు.

1 డ్రాము ఖరీదు. 2 డ్రాముల ఖరీదు

1 వ సత్తువనుండి 200 సత్తువ
వరకు అణాలు 4 అణాలు 6

500 వ సత్తువ ఖరీదు ,, 6 ,, 10

1000 ,, ,, ,, 8 ,, 12

10000 ,, ,, రు. 1 రు. 1-8-0

100000 ,, ,, రు. 1-8-0 రు. 2-0-0

పంచదార మాత్రల సీసా పాను ఖరీదు రు. 2-4

కాళీ సీసాలు గట్టిది 1 డ్రాము బుడ్లు గ్రోసు 3-10

,, 2 ,, 4-2

బిరడాలు గ్రోసు 1 డ్రాములది రు. 1-6

,, 2 ,, 1-8

వలయువారు:—

ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలెన

డాక్టరు: ఖండిగ సాంబయ్యగారు.

యల్. యమ్. యస్. (హోమయో)

ఆయుర్వేద హోమయో వైద్యశాల,

తె నా లి. [గుంటూరుజిల్లా]

లింగం & కో.,

ఫోటోగ్రాఫర్లు, ఫోటోగుడ్డు డీలర్లు.

[గంధీచౌక్,] తె నా లి.

—0000—

శరీరములాగతించినను చరస్థాయిగనిల్చి జ్ఞాపకచిహ్నముగనుండునది ఛాయాపటము (ఫోటోగ్రాఫు) ఒకటియే. అట్టి ఫోటోలు స్వయముగ తీసుకొనుటకు కావలసిన కెమిక్స్లు, ప్రింట్లు, మాంటుస్, చేకిలోను, జేబులో నుంచుకొనుటకు లైసెన్స్ చిన్న కెమేరాలును, పెద్దరకము కెమేరాలును, యివి పనియననెల ఫోటోలు తీసుకొనుటకు కావలసిన సామాన్యములన్నియుచౌకధరలకుమాయొద్దదొరకును. ఫోటోగ్రాఫులు గాని, బొగ్గపైడ్ యన్ లార్జిమెంట్లుగాని కావలసిన సుందరములుగాను, చౌకగాను, తయారుచేసి సకాలమునకు యాయలము.

మావద్ద బ్రహ్మశ్రీ [కరెపరము] కొలచల లక్ష్మీనరసింహ సిద్ధాంతిగారిచే తయారుచేయబడిన 1928 సం॥ క్యాలెండరు తిథి, వార, నక్షత్ర, పండుగలతోసహా ఒకటిన్నరకొక్కలు పంపువారికి పంపబడును.

యనమదల కొటిలింగం దేవర,

ప్రొఫెసరులు.

విశాఖపట్నము. విశాఖక దేవళమువద్ద

ఈ పుస్తకములు వలయునారు:

౧ డాక్టరు. కె. సాంబయ్య,

L. M. S. (Homoeo.)

కొత్తపేట, తెనాలి.

[శీ క]

౨ రామా అండ్ కో.,

బుక్కపెల్లయ్య, పల్లిపల్లె,

ఏటాగు, (పశ్చిమగోదావరిజిల్లా)

[శీ క]

౩ సీతారాం అండ్ కో.,

బుక్కపెల్లయ్య, పల్లిపల్లె,

తెనాలి, (గుంటూరుజిల్లా.)

[శీ క]

౪ వెంకటరాం అండ్ కో.,

బుక్కపెల్లయ్య, పల్లిపల్లె,

బెజవాడ, (కృష్ణాజిల్లా)

END OF
TITLE